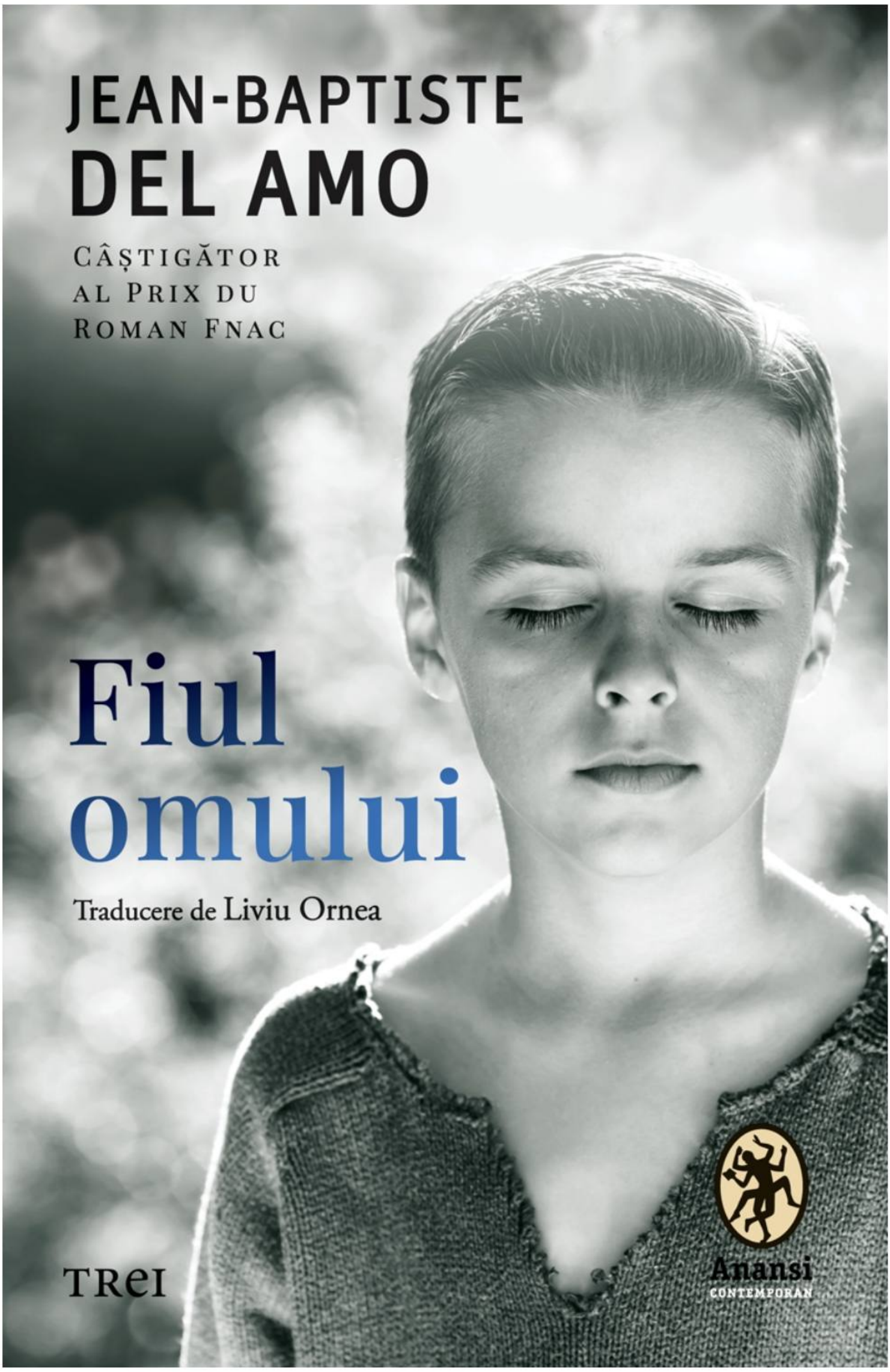
JEAN-BAPTISTE
DEL AMO
CÂȘTIGĂTOR
AL PRIX DU
ROMAN FNAC
Fiul
omului
Traducere de Liviu Ornea
TREI
Anansi
CONTEMPORAN

JEAN-BAPTISTE

DEL AMO

Fiul omului

roman

Traducere din limba franceză de
Liviu Ornea

3
TREI

„Iar furia părinților va renaște în fiii
lor, la fiecare generație."
Seneca, *Thyestes*

Conducătorul se oprește, ridică ochii spre cer și, preț de o clipă, cercul întunecat al pupilei sale se aliniază pe cercul alb al soarelui, steaua îi fulgeră retina și ființa târâtoare prin noroiul originar își întoarce privirea și contemplă valea prin care înaintează însoțită de ai săi: o stepă bătută de vânturi, cu vegetație joasă, presărată cu arbuști în forme tânguioase; un pământ mohorât peste care plutește în negativ imaginea astrului zilei, lună neagră așezată pe orizont.

De zile-ntregi merg către vest, cu vântul toamnei șfichiuindu-le fețele. Bărbi încâlcite acoperă obrajii aspri ai bărbaților. Femei cu chipuri rubiconde își cară bebelușii înveliți în blănuri roase. Mulți vor muri pe drum, învinețiți de ger sau răpuși de dizenterie când vor bea apa clocită din bălțile unde s-au adăpat turmele de sălbăticiuni. Cu degetele goale ori cu ascuțișul lamelor, bărbații le vor săpa gropi triste în pământ.

Vor așeza acolo trupul înfășat care, în noaptea mormântului, va părea încă și mai neînsemnat; vor strecura alături lucrușoare inutile, blana în care era învelit copilul, o păpușă de cânepă, un șirag din oscioare care curând nu se vor mai deosebi de ale micuțului mort. O să-i arunce-n față pumni de pământ care-i vor pecetlui ochii și gura, apoi vor acoperi mușuroiul cu bolovani ca să apere rămășițele de vulturii în căutarea tainului. Se vor pune în sfârșit din nou în mișcare și numai mama va mai arunca, poate, o ultimă privire peste umăr, către movilița scânteietoare, înghițită rapid de umbra vreunui dâmb.

Un bătrân își târăște trupul descărnat acoperit de o blană groasă, cu perii înfoiați de vijelie. Odinioară a

condus și el grupul peste văi și platouri, de-a lungul cursurilor de apă cu maluri răsfrânte, înspre pământuri hrănitoare și ceruri mai îngăduitoare. Acum, abia se ține în urma celor mai tineri și mai îndrăzneți decât el, cei care deschid drumul, hotărăsc instalarea taberei la sfârșitul zilei și ridicarea ei în zori. Se-ntâmplă ca, la intrarea câte unei peșteri unde poposesc, să aprindă un foc care spintecă noaptea, luminând cu flăcările sale contururile unor desene rupestre pe care alții, înaintea lor, le-au trasat la lumina pâlpâindă a unei lămpi cu seu.

În bezna adâncă, se strâng unii într-alții, lipindu-și corpurile grosolane acoperite până peste gât cu piei mari. Răsuflarea lor scoate aburi și ei rămân încă multă vreme treji, cu ochii larg deschiși, în timp ce mamele încearcă să ostoiască plânsul sugarilor frecându-le buzele de sfârcurile sânilor. Unii bărbați vorbesc în șoaptă, ațâță jarul ale cărui văpăi roșcate se reflectă preț de-o clipă în irisul celor ce stau de veghe și apoi se-nalță rotindu-se, de parc-ar încerca să atingă imensitatea cerului, unde alte văpăi se mistuie înainte să dispară, înghițite de miezul lacom al nopții.

Promiscuitatea pieilor care-i acoperă le stârnește pofta de împerechere. Uneori, fără să-i pese de copilul pe care încă îl încălzește pe pântec, masculul apucă crupa femelei, puțin contează dacă i-a fost oferită ori refuzată, își vârâ-n ea sexul pe care l-a umezit întâi cu o flegmă groasă și lovește de câteva ori până-și dă drumu-n ea. Până să i se scurgă pe coapse în timp ce ea adoarme, sămânța va fecunda poate femela care, peste trei anotimpuri, mușcând dintr-o bucată de lemn, va naște la umbra unui tufiș, la câțiva pași de locul unde grupul s-a oprit s-o aștepte.

Pe vine, ținută de mâini de alte femei care-i șterg pe rând fruntea, pulpele, sexul, va expulza rodul împreunării sale direct pe pământ sau în mâinile unei moașe. O lamă de silex va tăia cordonul ombilical. Lucrul scos la lumină și așezat pe burduful gol al pântecului mamei se va cățăra ca să bea din mamelă corasla, pornind astfel ciclul necesar supraviețuirii sale, necontenită înghițire și eliminare prin excreție a lumii.

Dacă pruncul supraviețuiește primelor veri și primelor ierni, dacă hoitul lui nu se alătură celor deja lăsate în urmă — dintr-unul, târât de un castor lângă un iaz, mai rămâne o vreme doar cutia toracică pe jumătate înfundată în mâl, iar de sub arcul coastelor, până să se facă și ele praf și pulbere, se ridică o tulpină de barba-ursului, albă ca un os —, va merge curând alături de ai lui, acceptat printre ei, va citi calea stelelor, va ciocni pietre una de alta ca să scoată din ele foc și să le ascută, va învăța secretul plantelor, va obloji răni și va pregăti trupurile morților pentru ultima călătorie.

Poate că moartea îl va păsui o vreme și va apuca și ora în care carnea sa, deja ostenită, îl va împinge să se reproducă. Atunci nu se va liniști până nu va reuși să găsească pe una de-a lor cu care să se împerecheze, va îmbrățișa la întâmplare, pe bâjbâite o altă ființă mizerabilă ca și el, în frigul unei nopți incendiate, sub cerul pe care se rotește Calea Lactee. După ce pașii-i vor fi parcurs o bucată de pământ, după ce va fi cunoscut câteva dimineți albe și câteva amurguri, scânteierea de-o clipă a copilăriei și ineluctabila decrepitudine a trupului, va crăpa și el într-un fel sau altul, înainte să fi împlinit treizeci de ani.

Deocamdată însă, copilul aparține neantului; nu e decât o infimă, neglijabilă probabilitate în timp ce hoarda oamenilor înaintează prin vijelie cu capul plecat, turmă verticală, încăpățânată și zdrențăroasă. Poartă pe umeri sau trag pe sănii rudimentare piei argăsite și oale de lut lucrate de mâinile lor, conținând rezervele de grăsime. Țin în ele și rădăcini, nuci și fructe de pădure culese pe drum, cu care se întremează sugându-le sucul amărui ori dulceag și mestecând pulpa uscată, ale cărei fibre devin comestibile când sunt umezite cu salivă.

După mai multe săptămâni de mers, ajung pe malul unui râu plin cu pește, cu albia sinuoasă, care traversează până hăt departe câmpia peste care se abat umbrele norilor gonind dinspre est către vest. Umbrele se grăbesc și-o iau înaintea norilor, întunecând hălci întregi din peisaj, adâncesc văgăunile, nivelează mlaștinile, îndesesc pădurile, în care maroniul verzui se transformă dintr-odată în negru tăciune, și preschimbă apa bălților în vaste oglinzi de sticlă străpunse în tot locul de trestii uscate care foșnesc în vânt ca niște aripi de insecte. Norii cu coame imaculate se-ndepărtează și ziua se-nstăpânește iar, pârjolind pământul. Din smârcuri se ridică un stol de bâtlani; săgeata gâtului lor străpunge văzduhul, iar aripile întinse scânteiază pe albastrul electric.

Oamenii se opresc și ridică tabăra. Unii dintre cei pricepuți la pescuit intră-n torentul care înspumează bolovanii sau trunchiurile de copaci aduse de curent. Pescarii înaintează de-a lungul malurilor, scrutează fundul apei. Suprafața le oglindește chipurile ca de maimuță și, dincolo de ele, cerul înnorat care plutește deasupra mozaicului de pietre rotunjite și netezite de râu. Vuietul torentului și efortul pe care-l fac pentru a

sonda cu privirea reflexele apelor repezi nu întârzie să arunce pescarii într-un soi de transă. Aplecați, cu brațele atârnând, cu spumă pe coapse sau pe șolduri, cu mâinile abia atingând suprafața apei cu vârfurile degetelor, înaintează ca pe niște picioroange maronii, fasonate de râu.

Unul dintre ei se apleacă mai în față și-și afundă brațele-n șuvoi. Zărise într-un ochi de apă mai calm, lângă un trunchi de copac pe jumătate sprijinit de mal, unduirea fantomatică a unui somon care urcă în susul râului, reflexele sale metalice topindu-se în vuietul mereu schimbător al valurilor. Se apropie de el cu extremă încetineală, având grijă ca nu cumva să i-o ia umbra înainte. Rămâne cu brațele nemișcate puțin sub suprafața apei — luciul ei le face să arate foarte distorsionat, astfel că membrele par acum despărțite de pescar, parte a realității cuprinse în râu — și privește țintă ochiul somonului, pupila smălțată cu aur, opalescența solzilor preorbitali.

Cu infinită precauție, pescarul își împreunează mâinile sub burta somonului și, pentru o clipă, pare că îl ține ca pe-o ofrandă pe care-o dăruiește râului sau, cel puțin, că-i sprijină înotul static, prețios și delicat. Când palmele lui ating înotătoarele abdominale ale somonului, peștele tresare brusc, dar nu încearcă să fugă. Pescarul așteaptă răbdător, imobil, palmele sale nu mai rețin decât străfulgerări de lumină-n mișcare. Își mută iarăși mâinile dedesubtul somonului care, de data asta, se lasă mângâiat și chiar ridicat și abia când linia sa dorsală taie suprafața apei încearcă să scape printr-o răsucire formidabilă.

Dar mâinile pescarului s-au strâns; cu un gest ferm, scoate peștele din râu și-l azvârle înspre malul de pe care îl urmăresc câțiva copii cu nuiele de alun ascuțite

la un capăt. Unul dintre ei, o fetiță chioară și cu părul încâlcit, se năpustește asupra somonului care se zbate pe pietre, se lasă pe vine și-l țintuiește la pământ cu o mână. Îi înfige vârful lăncii în orificiul branhial și i-l scoate prin gură. Maxilarul inferior se deschide și se închide zadarnic, iar fetița ridică deasupra capului peștele tras în țeapă, care sclipește în soare.

Ghemuite pe pietrele de la malul râului, două femei pregătesc somonii prinși de pescari. Pielea maronie a mâinilor le strălucește de solzi atunci când înfig în orificiul anal vârful silexului, taie pe lungime abdomenul, își strecoară în spărtură arătătorul și degetul mare ca să curețe cavitatea abdominală. Scot din ea o grămăjoară de măruntaie maronii și roșii, pe care-o aruncă pe jos cu o mișcare rapidă din încheietură. Fetița chioară stă lângă ele și le urmărește atent. Apucă vezica înotătoare dintre pietrele unde poposise, îi contemplă o clipă albeața irizată, apoi o face să pocnească-ntre degete.

Femeile atârnă o piele de o alcătuire din crengi, o umplu cu apă și apoi scufundă-n ea pietre încălzite deja în jarul unui foc. Aruncă-n apă și midii din râu, adunate de copii, tuberculi și plante aromatice culese și uscate în vara dinainte, după care în sfârșit vine rândul peștilor, a căror carne nu întârzie să se desprindă în bucăți. Curând, fiertura înmiresmează țărmul albăstrui și liniștit.

Pe seară, mănâncă pe săturate, iar copiii, epuizați de drum și de joaca din apa repede a torentului, adorm în sunetele unei psalmodii intonate lângă foc de fostul conducător. E un cântec de dinaintea cântatului, de dinaintea chiar a vocii, o tânguire guturală, modulată, compusă din vibratouri și mlădieri

disonante, din expirații profunde și grave, pentru care întregul corp al bătrânului devine cutie de rezonanță. Uneori pare că nici nu iese din bătrân, ci din afara lui, din tainele nopții adânci, din câmpia invizibilă, din albia neagră a râului și din inima pietrelor — secrete convocate în acest trup uscat și noduros ca o buturugă, pentru că nimic nu se clintește pe chipul acela năpădit de păr peste care trec doar volutele luminoase ale flăcărilor.

Buzele abia-i tremură pe sub barbă, ochii închiși privesc înăuntrul său. Melopeea poartă cu ea un torent de imagini, de senzații a căror melancolie apăsătoare o simt cu toții în chiar carnea lor, despre rătăcirile lor pe pământ, lipsite de scop și sens, despre ciclul mereu reînnoit al anotimpurilor, despre morții care merg în continuare alături de ei și le revin în minte în puterea nopții, la trecerea vreunei umbre furișate ori la auzul urletului unui lup. Iar când bătrânul tace, când cântecul se stinge înlăuntrul lui, atunci ei își țin răsuflarea; tocmai s-a spus ceva despre insignifianța și măreția lor.

În lumina unei dimineți palide, lumea se dezvăluie acoperită de o brumă scânteietoare. Răsuflarea bărbaților se condensează în aerul înghețat în timp ce ațâță focul. Au făcut găuri în pământ, au înfipt în ele pari între care-au întins piei, ridicând astfel câteva colibe sub care dorm încă, strânși unii într-alții, femeile și copiii, acoperiți cu alte piei.

Peste tabără trece un stol de stăncuțe, se așază mai încolo, pe ramurile unui copac — penajul lor de jais decupează scoarța acoperită de chiciură. Se uită la bărbații care-ar putea să le lase ceva de înghițit, iar bărbații se uită la stăncuțele care, uneori, le arată unde se găsește un stârv în jurul căruia se strâng și se

ciondănesc păsările — oamenii li-l șterpelesc și-l aduc în tabără, îl mănâncă ei.

În curând vor rămâne fără provizii. Se hrănesc cu nuci, cu ghinde pe care le zdrobesc și le fierb de mai multe ori ca să scape de tanin, frământă din ele turte pe care le coc pe tăciuni. Scormonesc prin scorburile buștenilor după larve, dezgroapă rădăcini, smulg de pe copaci scoarță și mușchi comestibil.

În zori, zăresc un grup de cervide păscând liniștite la liziera pădurii. Își iau sulițe cu lancea din lemn de pin tânăr curățat de scoarță, cu vârful dintr-o așchie de silex și-n capăt cu pene de șoim sau cucuvea. Pornesc în tăcere; o femeie și trei bărbați. Pe lângă ultimul, merge și un copil cu chipul emaciat, abia ajuns la pubertate. Are membrele subțiri, mișcările nesigure, tuleiele-i acoperă buza de sus și obrajii. Se uită când la un vânător, când la altul cu ochi întunecați, năuci, înfipți în fundul orbitelor scobite sub amontele proeminent al frunții. Își întoarce întruna capul către cel care încheie coloana — părintele lui — și-l urmează îndeaproape. Încearcă să copieze ceva din alura vânătorilor, din mutenia lor, pe care încearcă să le imite.

La început, par să se îndepărteze de căprioarele care continuă să pască indiferente — un cerb ale cărui coarne au căzut astă-toamnă își înalță capul ca să adulmece în jur, rămâne neclintit, fornăie, suflă de câteva ori, respirația sa albă se condensează deasupra capului de parcă și-ar fi expirat sufletul —, făcând un larg ocol înspre vest, peste mărăcinișul în care noaptea încă întârzie; siluetele lor abia se disting în lumina lunii în scădere, care pălește deasupra lor în timp ce aurora, deodată purpurie și roz, începe să despartă cerul de pământ.

Când văd cerbul la pândă, vânătorii înlemnesc și-și reiau înaintarea imediat ce animalul se apleacă din nou. Se opresc în ierburile albe și adolescentul vede că tatăl lui scoate un săculeț din încâlceala de piei care-l acoperă. Îl ridică și, cu vârful degetelor, face să țâșnească dinăuntru un pumn de cenușă care zboară pieziș între corpurile lor atente, apropiate, semn că peste câmpie suflă un vânticel în direcția lor.

Tatăl încuviințează și vânătorii pornesc din nou. Ajunși la liziera pădurii, se afundă-n umbra tufișurilor chiar în clipa când marele incendiu se ridică din est și aruncă peste câmpie o lumină sălbatică.

Vânătorii înaintează, cu mare grijă pe unde calcă peste patul de frunze și rămurиș acoperit cu chiciură. Curând văd mai clar ceata compusă din cerb, din trei ciute și un ied născut sigur astă-primăvară, pentru că blănița lui seamănă deja cu a adulților: un cenușiu închis, perlat cu rouă. Toți poartă la baza gâtului un șervet deschis la culoare care se vede când înalță capul; buza inferioară e albă sub nările negre, crupa e împodobită cu o oglindă albă.

Cu un gest repezit al mâinii, tatăl le ordonă celorlalți doi vânători să se desfășoare ca să încercuiască animalele, iar ei intră amândoi în desiș. Rămas singur lângă el, băiatul îi vede pe ceilalți dispărând, înghițiți rapid de trunchiurile cafenii, în noaptea pădurii. Bărbatul îi pune o mână pe umăr, semn să se lase-n jos, în spatele unui copac culcat la pământ. Stau amândoi acolo, ghemuiți, privind câmpia peste care acum plutesc fâșii de ceață, fumul care se ridică departe, din tabără, căprioarele luminate din spate de astrul în urcare, reduse la niște siluete compacte la mijloc, dar cu contururile șterse de strălucirea lui, care

le face să pară astfel și mai zvelte, și mai fragile, gata să se evapore dintr-o clipă într-alta.

De-atâta stat la pândă în frig, îi dor oasele. Strâng în pumni cozile sulițelor. Fiul nu-și ia ochii de la fața tatălui. De departe se-aude un sunet asemănător strigătului ascuțit al unei păsări de pradă, iar tatăl își pregătește pe dată sulița — la fel face și băiatul. Își țin respirația până când câmpia e străbătută de un al doilea semnal. Văd căprioarele sărind, smulse de pe pășune, avântându-se toate deodată în direcția lor. Cei doi hăitași au țâșnit din tufișuri și aleargă cât pot de repede în urma animalelor, ținându-se la distanță unul de celălalt.

Animalele conduse de cerb dau să fugă spre spațiul deschis al câmpiei, dar femeia le taie calea și le gonește. Cu mâna ridicată în dreptul pieptului, tatăl îi ordonă băiatului să nu se miște. Băiatul vede căprioarele țâșnind înspre ei, într-o tăcere întreruptă numai de răsuflarea lor și de răpăitul surd al copitelor pe pământ, între două salturi majestuoase.

Tatăl își lasă-n jos mâna și amândoi se ridică dintr-o singură mișcare, sar în picioare din spatele bușteanului căzut. Văd cerbul dându-și scurt capul spre spate. Cu ochii măriți de spaimă, animalul își mută greutatea corpului pe stânga și cotește spre tufișuri.

Vânătorii aruncă toți deodată sulițele, care se înalță în dimineața palidă. Totul pare să se oprească-n loc: armele care-și urmează curba ascendentă deasupra câmpiei, căprioarele levitând deasupra smocurilor de iarbă, grumazul cerbului ajuns deja la umbra tufișurilor, unde frunzele moarte cad din coroanele copacilor, trupurile întunecate ale hăitașilor și, mai

departe, un stol de păsări albe care-și iau zborul, alungate de goana animalelor.

Sulițele aruncate de tată și de femeie se înfig cu atâta putere în urma animalelor, încât vibrează sonor pe toată lungimea lăncilor. Sulița celui de-al doilea hăitaș poposește-n iarbă lunecând cu șuier de năpârcă, în timp ce a adolescentului atinge fără zgomot umărul unei ciute.

Animalul e-mpins spre dreapta, se prăbușește pe picioarele din față în stratul de frunze uscate și de rămuriș poleit care trosnește sub greutatea lui. Reușește să se ridice cu o zvâcnire din tot corpul și, dintr-un salt, trece de liziera pădurii. Bărbații își recuperează armele și pornesc în urmărirea turmei, dar deja blana căprioarelor se confundă cu trunchiurile care se reproduc la infinit și doar oglinda crupelor le îngăduie oamenilor să observe mișcările spasmodice în timp ce ele se afundă din ce în ce mai adânc printre ferigile înalte, ruginii. Vânătorii se desfășoară din nou, înaintează la distanță unii de alții, împiedicându-se mereu de vegetație și de smârcurile puturoase.

O lumină rece scaldă pădurea, strivește formele, culorile. Tatăl se apleacă și atinge ușor o buturugă sfărâmicioasă, iar când își ridică mâna, sângele de pe buricele degetelor are o întunecime stranie; abia după ce-și întinde brațul în ochiul de lumină dintre crengile goale ale unui fag urma se colorează într-un roșu strălucitor. Își șterge degetele de pieile care-i acoperă pieptul, cercetează atent solul și descoperă lângă o baltă câteva urme lăsate de ciuta rănită, semn că șchioapătă și nu se mai poate lăsa pe piciorul stâng din față.

Se aude la intervale regulate o ciocănitoare lovind într-un copac găunos. O creangă cade foșnind surd pe un pat de frunze. Mai încolo, ascuns de privirea

tatălui, băiatul își ridică ochii spre vârfurile copacilor cu ramuri întunecate. Răsuflarea i se ridică și se risipește deasupra lui. Se uită la inextricabila dantelărie vegetală cu care trebuie să lupte ca să înainteze, la trunchiurile care strălucesc peste tot, la păienjenișul de rădăcini care se ivește de sub humus. Parfumul pădurii i se urcă la cap și-l amețește. Nu mai simte prezența celorlalți vânători. I se pare că pădurea l-a împins în adâncurile organice ale pământului accidentat și cleios în care-și orchestrează fermentările tainice. Se agață de scoarța muiată a copacilor, își scoate piciorul dintr-o băltoacă, din încolăcirea unei liane, se eliberează din marea putreziciune care hrănește pământul și care va face să răsară la primăvară, din matricea lui, o viață implacabilă. Înaintea lui, ziua surdă strălucește dincolo de copaci.

O ia înainte și ajunge într-un luminiș acoperit cu iarbă neagră. Căprioara e întinsă printre tufișurile cu flori mov. Cu capul întors, își linge umărul în care s-a înfipt sulița a cărei lance a căzut alături. Adolescentul se ascunde în spatele copacilor. Vede iedul tropăind la liziera pădurii într-un du-te-vino agitat. Căprioara se oprește, nu-și mai linge rana și se uită spre ied. Încearcă să se împingă-n picioarele din spate ca să se ridice, dar nu reușește să-și ridice decât crupa și cade greu la loc. Își întinde gâtul, pune capul pe pământ și nu și-l mai ridică nici atunci când tânărul vânător intră în luminiș. Iedul tresare scurt, dând să fugă, apoi se-afundă-n hățiș și rămâne nemișcat.

Adolescentul se duce la căprioară, se oprește lângă ea, umbra lui se întinde peste pieptul și peste coastele ei, care se ridică într-o răsuflare rapidă. Inspiră mirosul gingaș al vânatului, pe acela, feruginos, al

sângelui care-i smolește blana. Ghicește contracția febrilă a inimii sub arcuirea vizibilă a coastelor. Ochiul cu pupila ovală și cu irisul cafeniu reflectă o imagine distorsionată a lumii, silueta tânărului vânător, liniile convexe ale pinilor cu trunchiuri arămii, cerul boltit peste vârfurile lor. Din ochi se scurge un lichid translucid care năclăiește genele și adumbrește perii scurți de pe obraz. Din frunziș se aud pași. Tânărul vânător își întoarce capul și zărește silueta tatălui, care înaintează printre copaci.

Își îndreaptă din nou atenția spre iedul încă la pândă în penumbra tufișurilor, se apleacă, smulge o piatră pe jumătate îngropată-n pământ și-o azvârle cu toată puterea înspre animal. Proiectilul se lovește de trunchiul unui copac, iar iedul o ia din loc, se oprește să arunce o ultimă privire spre luminiș și spre căprioara culcată, face-un salt și dispare.

Tatăl intră în spațiul deschis al luminișului, se îndreaptă spre fiul lui cu pași grei, ținând strâns în pumn coada suliței. Ajuns lângă tânărul vânător, se uită în jos la ciută, își duce mâna căuș la gură și scoate-un sunet scurt și repetat, care se ridică-n aerul vibrant. Când se lasă pe vine lângă ea, căprioara suflă răgușit. Soarele se ivește de dincolo de copaci și-i învăluie de-acum pe toți trei — bărbat, copil, căprioară — într-o lumină caldă care scoate aburi din pielea lor umezită de rouă. Ceilalți doi vânători ies din pădure și vin către ei.

Tatăl își lasă arma pe iarbă, pune mâna stângă pe umărul căprioarei și, cu cealaltă, apucă sulița aruncată de tânărul vânător. Mâna sa alunecă de-a lungul cozii din lemn lustruit, căutând un loc mai sus de unde s-o apuce. Tendoanele de pe gât îi zvâcnesc brusc la gestul viguros cu care omul înfige sulița în

pieptul animalului. Lama de silex își croiește drum prin țesătura complexă de mușchi, nervi și vase de sânge, străpunge inima căprioarei, care tresare o singură dată sub mâna grea a vânătorului. Cu o mișcare în sens invers, bărbatul trage sulița. Lancea și vârful ies din carne, sângele stacojiu se scurge și picură pe pământ.

Tatăl își afundă degetele în rana deschisă, se ridică și trasează pe fruntea tânărului vânător o dungă roșie, verticală. Își așază apoi mâna pe fața lui, cu degetul mare mânjit pe umărul obrazului și cu extremitățile celorlalte degete sub ureche. Întârzie într-o mângâiere, iar senzația palmei sale aspre și reci stăruie pe pielea băiatului mult după ce tatăl și-a retras mâna. Se apropie și ceilalți doi vânători, cercetând vânatul și semnul care se întunecă deja pe fruntea fiului.

Tatăl apucă de jarete leșul, îl ridică și-l ia în cârcă. Gâtul animalului îi cade pe braț; în ochiul stins, acoperit ca de-o pâclă, nu se mai reflectă nimic, iar din rană sângele continuă să picure încet. Bărbatul se pune-n mișcare și intră din nou în pădure, pornind înspre tabără, cu capul căprioarei bălăngănindu-i-se pe braț, iar ceilalți vânători îl urmează. Copilul nu se urnește din mijlocul luminișului. Își ridică ochii spre zborul înalt al unui șoim și stă o vreme așa, cu fața scăldată-n lumină. Când își mută privirea spre ai săi, vede femeia oprindu-se și uitându-se la el înainte de a trece de lizieră. E acum singur în inima liniștită a pădurii. Păsările au tăcut. Parc-ar rămâne acolo, printre tufișuri, în foșnetul copacilor, nemaiurmându-și grupul. S-ar întinde în locul cald încă, unde zăcuse trupul căprioarei, ar privi cerul, s-ar lăsa acoperit de frunzele maronii, de humusul fertil.

Șoimul scoate un țipăt ascuțit și se repede-n picaj asupra unei prăzi mici, undeva în câmpie. Tânărul

vânător se apleacă și ia de pe jos sulița.

Ies din oraș cu noaptea-n cap.

Fiul picotește pe bancheta din spate a vechiului break. Cu ochii pe jumătate închiși, privește pe geamul mașinii defilarea vilelor de la periferie, a clădirilor dintr-o zonă comercială, cu lumini care se topesc în noapte.

Trec pe lângă fosta gară de mărfuri, cu vagoanele ei întunecate acoperite de rugină de sus până jos, abandonate prin mărăcini și pe lângă silozurile unei cooperative agricole cu acoperișuri învăluite într-o ceață albăstrită de raza unui proiector care luminează o placă imensă de beton, peste care trece brusc un câine jigărit.

Copilul îl vede cum dispare în umbra unei basculante. Picotește și câinele îi apare din nou, în visele ritmate de străfulgerările luminoase care ajung la el. Animalul merge pe lângă el pe o potecă dintr-o pădure deasă — sau poate-i o câmpie sălbatică și liniștită, n-ar putea spune. Mângâie câinele pe cap, își ține palma pe capul lui. Merg cu pas egal, răsuflă la unison, de-acum sunt una și aceeași ființă, animal și copil, cu corpurile confundate, traversând infinitatea spațiului și a nopții care se deschide dinaintea lor.

Mama se uită la el în oglinda retrovizoare. Între somn și trezie, simte balsamul blândeții familiare din ochii ei căprui ațintiți asupra sa. De-atâtea ori s-a întins în patul mamei, ghemuiți amândoi, unul în fața celuilalt, cu brațul îndoit sub cap, contemplând în răcoarea camerei scăldate-n lumină chipul ei, ochii încărcați de ceva nelămurit, o tristețe infinită sau o resemnare, de parcă mama s-ar fi simțit în fața lui, a copilului ei, descumpănită și vinovată.

În depărtare mocnește-un foc, sub un cer fără stele, ca suflarea unui dragon ori a unei rafinării. Mama îl privește o clipă înainte să dispară în spatele unui șir de copaci desfrunziți, apoi își întoarce ochii asupra tatălui, care fixează impasibil drumul, strângând volanul cu mâna stângă, fără să clipească măcar. Doar mușchiul maxilarului se contractă din când în când sub pielea obrazului întunecat de barba nerasă.

Se opresc apoi la o benzinărie și zgomotul portierelor trântite trezește copilul.

— Îmi dai o țigară, te rog? întreabă mama.

Tatăl arată spre torpedou și dă ocol mașinii. Prin geamul din spate, copilul îi vede răsuflarea făcând rotocoale în lumina bâzâitoare a unui neon. Contorul se-nvârte pe măsură ce pompa de benzină umple zbârnâind burta breakului.

Mama s-a dus mai încolo, strângându-și pe gât gulerul canadienei. Își aprinde-o țigară, expiră primul fum — ține filtrul între ultimele două falange ale arătătorului și mijlociului, aproape la nivelul unghiilor —, face câțiva pași de-a lungul unui taluz acoperit cu iarbă uscată, apoi se-ntoarce. Duce țigara la buze, aruncă-n jur câte-o privire scurtă care adastă pe umbrele ascunse printre crengile copacilor și ale tufișurilor de lemn câinesc.

Copilul deschide portiera, coboară din mașină și respiră vaporii de benzină. Se-ntinde, o ia în direcția mamei, care-l vede, aruncă mucul de țigară pe jos și-l strivește sub talpă. În cădere, chiștocul face să danseze-n aer niște scântei minuscule, care-și întețesc arderea până dispar cu totul. Băiatul se lipește de mamă.

Nu vorbesc, abia zărindu-se în lumina benzinăriei care, în ceață, aduce cu o clădire

fantomatică a marinei comerciale. Copilul inspiră mirosul de proaspăt spălat și de tutun al canadienei. Mama își trece palma prin părul roșcat al copilului, îl mângâie pe ceafă.

— Trebuie să plecăm, spune tatăl.

Ea încuviințează și mâna-i alunecă de pe ceafă pe obrazul băiatului.

— Mai e mult? întreabă copilul.

— Habar n-am, câteva ore.

Se suie-n mașină și pornesc din nou. O iau pe un drum secundar și, curând, în fața lor e o beznă totală, despicată doar de fasciculul farurilor și imediat repliată asupra ei înseși. Apar iarăși fâșii de ceață, spectre livide levitând deasupra bitumului, spintecate de break și înghițite de noapte.

Străbat o vale pe care-o zăresc pe bucățele, în lumina farurilor: păduri de conifere, garduri din pari din lemn de salcâm în jurul unor pajiști incerte acoperite de chiciură, grajduri și șoproane mari din piatră cu acoperișuri din ardezie, adunate uneori în cătune ale căror siluete proiectate-n noapte aduc cu niște cazemate ori cu vestigiile din urmă ale vreunei civilizații pierdute.

Pe măsură ce valea se îngustează, înaintea lor se ivesc uriași adormiți, masive calcaroase cu vârfuri ascunse, umbre monumentale mai impenetrabile decât însăși noaptea; e ca și cum breakul s-ar năpusti înspre un zid de netrecut pe care numai mâna unui zeu l-ar fi putut ridica.

Mașina se-nfundă într-un tunel care înghite lumina difuză a farurilor și-o face să reverbereze din bolțile de beton, proiectând în habitaclu o pată gălbuie în jurul fețelor părinților. Deasupra lor, masa de necuprins a muntelui, zeci de mii de tone

de roci magmatice amestecate, granituri, cuarțuri, mică și limon. Copilul, întins pe bancheta din spate, își ține răsuflarea și se-ntreabă cum poate un tunel să țină singur în spate toată greutatea asta. Oare nu s-ar putea întâmpla ca muntele să se surpe dintr-odată și să-i îngroape?

Tunelul se deschide într-o altă vale, iar haloul farurilor se lovește de ecranul unei ceți dense care-l silește pe tată să reducă viteza breakului.

Zăresc în fugă panouri cu reclame — geamanduri pe o mare lină —, un sens giratoriu, un drum care traversează sătucurile înșirate de-a lungul șoselei, cu străduțele lor perpendiculare și întunecoase, nelipsita piațetă din fața bisericii străjuite de platani ale căror ramuri albite de găinațul porumbeilor se întind până pe gudronul acoperișului, biserică la fel de sinistră și gravă ca un dolmen, cu invariabilul ei portal în ogivă și clopotnița înfiptă-n noapte.

Dispar apoi și satele, iar breakul intră pe-un drum cu serpentine, traversează pășuni abrupte în mijlocul cărora somnolează masele nedeslușite ale cirezilor răsfirate pe pământul pietros și unde baloții grei de fân stau îngrămădiți sub prelate, unii uitați pe lângă vreo iesle sau vreo cadă veche din metal emailat, transformată în troacă, cu legăturile rupte și fânul umflat de umezeală; din loc în loc, alte case, ferme de lapte sau vechi staule lipite de munte, săpate de-a dreptul în coasta lui, cu moloanele lor palide, acoperișurile năpădite de mușchi și ferestrele care se cască negre ca niște hăuri.

Copilul întrezărește pe marginea drumului o troiță cu un crist cu trup palid și pielea de metal năpădită de licheni sau rugină. Ultimele fâșii de

ceață se ridică brusc, făcând loc profilului distinct al muntelui. Acum noaptea poartă-n ea așteptarea zorilor, variația aceea infimă care face să se detașeze contururile lumii fără să fie încă inteligibile, scoțând la iveală numai diferite grade de obscuritate. Un văl invizibil până atunci se rupe; tot ce fusese ascuns în culisele nopții e scăldat deodată într-un licăr albăstrui care nu pare să vină din afara lucrurilor, ci să emane chiar dinăuntrul lor, ca și cum din pietre, din bitum, din trunchiurile pinilor și din frunzișul copacilor ar picura o fosforescență lividă.

Breakul coteşte pe un drum de pământ care se afundă într-o vâlcea împădurită cu fagi, goruni și conifere. Jos șerpuiește tăcut un pârâiaș, o apă repede și neagră tremură în jurul bolovanilor care-o străpung; ceva e suspendat în pădurea încremenită, o nerăbdare fremătândă în noaptea care se retrage formând întinse adăposturi umbroase sub ramurile copacilor, unde se agită și ciripesc stoluri de păsări.

— Futu-i, zice tatăl călcând frâna până la blană.

În fața lor, în haloul farurilor s-a ivit trunchiul unui pin. Tatăl deschide portiera și coboară.

— Ce s-a-ntâmplat? întreabă copilul.

— Un copac căzut de-a curmezișul drumului, răspunde mama.

Se uită la tată cum inspectează trunchiul, cum își pune un picior pe scoarța lucioasă și apasă cu toată puterea, dar vârful pinului e prins ca-n menghină între doi stejari, de partea cealaltă a drumului. Tatăl se-ntoarce la mașină și urcă înapoi la volan.

— Nu putem merge mai departe. N-am cu ce-l tăia.

— Nici împreună nu-l putem clinti?

— N-avem cum, nu e complet scos din rădăcină. O să mergem pe jos.

Tatăl conduce breakul către taluz, pneurile patinează pe pământul afânat, proiectând pe drum două jerbe de humus și pietriș. Trage de volan și cotește brusc, făcând mașina să intre cu viteză într-o zonă fără copaci, un desiș întunecos de ferigi. Tatăl trage frâna de mână, lasă mașina-n viteză și scoate cheia din contact.

— Luați-vă lucrurile.

Coboară toți din mașină.

Tatăl deschide portbagajul, scoate primul rucsac și i-l întinde mamei, care-l ia și-l duce cu greu până la marginea drumului, unde-l lasă jos.

Tatăl îi dă copilului un al doilea rucsac, mai mic, dar evident greu, cel puțin pentru constituția plăpândă a unui băiat de nouă ani, pentru că atunci când tatăl îi face semn să se întoarcă și-l ajută să-și treacă mâinile prin curele, băiatul suflă greu și se-ndoaie de spate înainte să coboare atent taluzul spre locul unde-l așteaptă mama.

În sfârșit, tatăl scoate din portbagaj un al treilea rucsac, de tip militar, plin de buzunare și chingi, mai voluminos decât primele două, pe care-l duce strâmbându-se și-l proptește de trunchiul de pin.

Se-ntoarce la mașină și scotocește după o plasă de camuflaj și-o lanternă căreia-i verifică bateria. Un con imens de lumină străpunge întunericul lăstărișului, scoțând la iveală mulțimea de trunchiuri și panta abruptă a terenului.

Tatăl trântește portiera breakului, încuie și strecoară lanterna în buzunarul din spate al blugilor. Despăturește plasa de camuflaj și-o întinde pe caroseria breakului, apoi inspectează împrejurimile.

Calcă pe tulpinile maronii ale ferigilor și pe compostul gros din care-și extrag hrana și înaintează câțiva pași, scoțând crengi uscate de sub stratul de liane și mușchi sub care sunt îngropate la picioarele copacilor. Unele sunt putrede și i se sfărâmă-n mâini când le ridică, altele ies din humus cu toate ramificațiile lor, de parc-ar smulge din rădăcini trunchiul gros al unor plante lemnoase.

Tatăl le târăște către mașină și le sprijină oblic de caroserie ca să nu poată fi văzută cu ușurință dinspre drum.

Mama și copilul se uită la el de jos. Tatăl dezgroapă din pământ două pietre pe care le proptește sub roțile din spate ale breakului, apoi le împinge cu câteva șuturi. Ia în spate rucsacul militar și coboară și el pe drumeag, de unde privesc o clipă toți trei forma breakului pe care plasa și crengile îl ascund în penumbră.

Tatăl își trage nasul, se șterge cu dosul mâinii drepte și spune:

— Hai.

Pornește, cu mama și fiul pe urmele lui. Băiatul privește în jurul lui liniștea pădurii în care nu mișcă și nu se-aude nimic. Simte mirosul muntelui, un parfum violent, încărcat de putregai vegetal, de scoarță, de polipori și mușchi îmbibat de apă, de lucruri nevertebrate care se târăsc ascunse pe sub bușteni uscați și pe sub pietrele sfărâmicioase din albiile pâraielor.

Băiatul inspiră la fiecare pas mirosul ăsta, care îl îmbată și-l pătrunde, și trebuie să facă un efort considerabil ca să se concentreze asupra cadenței tatălui, ale cărui tălpi calcă fără milă pământul

pietros, ca să nu piardă ritmul în ciuda ameţelii care l-a cuprins.

Drumul coteşte spre est, pe versantul umbrit al muntelui, şi o spărtură între copaci dă la iveală în stânga lor orizontul sfâşiat de zori pe care se disting deja dolomitele calcaroase şi pereţii drepţi ai văii acoperite de ceaţă. Mamă, tată şi copil, toţi trei îşi întorc feţele către acest laviu celest de la care nu-şi mai pot lua ochii, impresionaţi peste măsură de imensitatea lumii şi, deopotrivă, de infinita lor micime.

Mai merg aproape doi kilometri, de-a lungul drumului ale cărui margini nu au mai fost cosite de mult, trec pe lângă foste livezi aureolate de brumă, în care pădurea şi-a reintrat în drepturi. Trunchiurile cojite ale pomilor fructiferi seculari, colonizate de vâsc, se iţesc printre fagi şi stejari pubescenţi cu crengile goale. Unele dintre livezile astea trebuie să fi avut odată împrejmuiri joase din piatră, forma cărora se mai poate distinge pe alocuri, printre dărâmăturile acoperite de iederă şi ochiul-şoricelului.

Dau şi peste ruinele unei ferme compuse din hambare şubrede, cu zidurile proptite de păienjenişuri de liane groase ale căror rădăcini adventive au colonizat şi cele mai înguste crăpături. Acoperişurile s-au îndoit sub propria greutate atunci când grinzile şi căpriorii mâncaţi de ciuperci şi de insecte xilofage s-au prăbuşit, trăgând după ei cascade de ardezie.

Ploile şi vânturile au depus în inima acestor ruine destule aluviuni încât să prindă rădăcini arbuşti de soc negru şi tufe de trandafir sălbatic, ba chiar şi nuci şi salcâmi. Tulpinile şi trunchiurile lor şi-au

croit drum printre dărâmături. Se ivesc din șarpantele căscate și-și întind ramurile dincolo de ele, într-atât încât hambarele și ferma însăși par să fi fost odinioară, tare demult, locuința unor ființe fantastice care au ridicat aceste structuri cu bună știință doar ca să le topească în mijlocul vegetației.

O gaie roșie urmărește de sus, cu zborul său static, înaintarea tatălui, a mamei și a copilului. Ridicând ochii, îi disting penele mari și albe ale aripilor încovoiate care îmbrățișează voluptuos curenții de aer cald. Pasărea scoate un țipăt strident, căruia muntele îi răspunde cu un singur ecou.

Când traversează un pod întins peste albia unui pârâu, băiatul se apleacă să se uite la apa care spumegă printre bolovanii acoperiți cu mușchi de-un verde strălucitor. Pe alocuri, în ochiurile de apă limpede — atât de limpede, încât nu se mai cunoaște granița dintre fundul maroniu al pârâului, pardosit cu pietre, și aerul la fel de cristalin al tufărișului —, pești cu pete negre s-au adăpostit la umbra mișcătoare a snopilor de vallisneria.

Mama se oprește, își pune o mână pe brațul copilului ca să-l îndemne să pornească, iar fiul își aranjează curelele rucsacului pe umeri înainte să întindă pasul ca să-l ajungă din urmă pe taică-su.

Ajung curând la o răspântie de unde o cărare abruptă se-nfundă în pădure. Tatăl pune jos rucsacul, scoate dintr-un buzunar lateral o ploscă metalică, îi deșurubează capacul și bea direct din ea.

La fiecare înghițitură, mărul lui Adam i se mișcă sub piele, gata parcă s-o străpungă. Se șterge la gură, îi întinde mamei plosca — bea și ea.

— Pe-aici, spune tatăl, arătând cu bărbia cărarea.

Răsuflarea lui face aburi prin aer.

— Mai e mult? întreabă mama.

— Vreo trei kilometri. De-aici o să fie mai greu.

Mama îi dă plosca copilului, căruia-i clănțăne dinții de frig.

— Te descurci? întreabă ea.

— Sigur că se descurcă, răspunde tatăl.

Ia plosca din mâinile băiatului, înșurubează la loc dopul și-o strecoară-n buzunarul lateral al rucsacului.

— Te descurci, da?

— Da, răspunde fiul.

Tatăl încuviințează satisfăcut.

— Vezi? îi spune mamei, care-i zâmbește timid copilului.

Își pun din nou rucsacurile-n spate și pornesc pe cărare. E aproape zi, dar pădurea scundă de pe versantul umbrit e încă întunecoasă și pupilele călătorilor se dilată pe măsură ce înaintează pe sub arcadele desfrunzite ale copacilor, traversând un făget sub care se ascunde o pajiște joasă presărată cu violete al căror parfum îmbătător se întrepătrunde cu miasmele tufișurilor. La trecerea lor, păsările care se ascund pe crengile înalte se opresc din ciripit.

Fiul vede grupuri de pițigoi suri țopăind din copac în copac. Pașii lor deranjează o gaiță ocupată să îndese provizii de jir în vizuina părăsită a unui mamifer mic. Pasărea scoate un țipăt ascuțit și-și ia zborul, lăsând să i se vadă oglinda alară de un albastru metalic. Speriate de țipătul gaiței, o mulțime de păsărele își iau și ele zborul din tufișurile de porumbar și corn, jerbă cafenie care se așază imediat pe crengile altor arbuști, ca atrasă de o forță magnetică.

Cărarea urcă de-acum în serpentină pe versant. Cei trei înaintează greu, tălpile alunecă pe solul

umed și-i obligă să păşească încet. Trebuie să aibă grijă să nu calce pe vârfurile pietrelor sau pe rădăcinile care se ițesc din pământ. Încep să gâfâie, la fiecare expirație răsuflarea albește între buze. Ritmul pașilor scade și pentru că îi dor mușchii umerilor de la rucsacurile burdușite.

Când fiul se clatină și întinde-o mână ca să se țină de rucsacul tatălui, acesta se-oprește și-i aruncă o privire severă, care-i dă de înțeles că trebuie să fie mai atent. Pun pe fugă un animal cu blană roșcată, o vulpe ori un jder, nimeni n-ar putea spune cu certitudine, pentru că jivina a țâșnit în fața lor și într-o clipă a și dispărut în spatele unui copac, fără niciun zgomot.

Raze palide străpung orizontal pădurea, țesând linii luminoase care se lovesc de scoarța copacilor. Din stratul de humus ies aburi pe care niciun vânt nu-i împrăștie, formând din loc în loc câte o pâclă tulbure care levitează deasupra pământului. Își reiau urcușul pe poteca sinuoasă, iar fiul își lipește privirea de spatele tatălui și, mergând pe urmele lui, inspiră adânc răsuflarea lui grea.

*

Cu trei săptămâni înainte s-o pornească spre munte, tatăl își face apariția în timp ce băiatul se joacă-n curte, iar întâi copilul nu-l vede, ocupat cum e să dea cu piciorul într-o minge din piele, veche și spartă, care abia sare înapoi din zidul de cărămidă care desparte curtea de cea a vecinilor.

Bărbatul a venit pe străduța din spatele casei și s-a oprit în fața porții ruginite. Se caută-n buzunarele blugilor după un pachet subțire de Marlboro, scoate-o țigară și-o rulează-ntre degete ca să-ndrepte

tubul de hârtie cu striații fine, făcând să cadă din capăt firicele de tutun blond.

Duce filtrul la buze, înclină capul pe umărul stâng și apără cu mâna flacăra brichetei din plastic translucid galben în care tresaltă o mare infimă de butan. Începe deodată să bureze, picături fine de apă îi poposesc pe față și-n păr. Latră un câine: hămăitul răzbate prin urzeala de curți și străzi, toate la fel, din vechiul cartier muncitoresc.

Trage din țigară, buzele se întredeschid scurt, lăsând să treacă un val gros de fum pe care-l înghite printre dinți și-l ține o clipă-n piept. Expiră vaporii, împrăștiați imediat de vântul rece care năvălește în curte din străduță, aducând cu el mirosuri de supă, de gaz de eșapament și de bitum lipicios.

Fumează și se uită la băiat. Îi vede ceafa pe care se prelinge sudoare sau burniță, făcând să i se onduleze părul roșcat lăsat un pic lung. Îi ghicește picioarele și mâinile subțiri sub pantalonii și bluza de trening, trupul plăpând. I-ar fi ușor să împingă portița ruginită, al cărei scârțâit scurt ar fi acoperit de bufnetul repetat al mingii lovite de perete, să străbată din câțiva pași curtea cu betonul brăzdat de crăpături mari prin care-au răsărit graminee semănate de vânt ori căzute din ciocul vreunei păsări — i-ar fi ușor să cuprindă cu brațul pieptul copilului, să-l ridice, să-l facă să tacă, eventual, punându-i mâna căluș la gură și să-l ia cu el. Bărbatul s-ar întoarce pe străduță la mașina lăsată în parcarea din spatele micului supermarket, probabil pustiu la ora asta a după-amiezii. Ar deschide portbagajul și-ar ascunde-acolo corpul copilului care s-ar zbate, dar pe care l-ar stăpâni fără probleme,

strângându-i cu putere o încheietură sau o gleznă ca să poată închide portbagajul.

Bărbatul se mulțumește să fumeze, uitându-se la copilul care trage șut după șut în minge, până când se plictisește sau obosește sau un frison îi străbate puful de pe ceafă, semnalând prezența omului de la poartă.

Băiatul se-ntoarce și împietrește ca un animal mic surprins de picajul unei păsări de pradă. Mingea pe care tocmai o luase la subraț, între cot și șold, îi scapă și cade plesnind pământul ca un burduf.

— Salut, zice bărbatul.

Copilul aruncă o privire peste umăr spre casă, o mică locuință muncitorească din anii cincizeci, care nu se deosebește prin nimic de locuințele din jur, toate compunând un bloc de zece clădiri cenușii, cu înfățișare vetustă și cu câte o curte în față, la fel ca aceea în care o clipă mai devreme se juca băiatul.

— Ia vino un pic încoace, să mă uit la tine.

Băiatul se execută, dar se oprește la o distanță respectabilă: dacă bărbatul și-ar întinde deodată brațul către el, nu l-ar putea atinge cu vârfurile degetelor.

Bărbatul e înalt, slab, îmbrăcat cu niște blugi prea largi, pătați de unsoare, cu o cămașă-n carouri roșii închisă peste un tricou de bumbac alb și cu o geacă veche din piele roasă. E încă tânăr, chiar dacă barba și părul șaten sunt presărate cu fire albe care scânteiază după cum își înclină fața. Sigur tocmai a ieșit dintr-o frizerie, pentru că băiatul vede firicele de păr ici și colo pe gât și pe partea descoperită a omoplaților.

Bărbatul îl întreabă pe băiat dacă-l recunoaște și băiatul face timid semn că da. Satisfăcut, bărbatul dă și el din cap. Întinde mâna spre poarta din metal, o împinge și intră-n curte.

S-a oprit în fața copilului, iar copilul își ridică ochii și privește chipul bărbatului, îi inspiră mirosul de tutun, de piele umedă, de colonie ieftină. Bărbatul își ridică mâinile și le pune pe umerii copilului.

— Nu-l pupi pe taică-tu?

Îl privește drept în ochi și-l trage spre el. Își pune o mână pe ceafa copilului, îi apasă fața pe țesătura cămășii în carouri, pe bumbacul tricoului prin care băiatul simte torsul încordat, abdomenul tare și plat al tatălui care-l strânge atât de puternic, încât îi taie respirația.

Ochii tatălui s-au împăienjenit de lacrimi, mușchiul obrazului drept îi tresaltă. Înalță din nou capul, de parc-ar vrea să nu-i scape nimic din această clipă, să păstreze ceva din trupurile lor imobile unul în fața celuilalt în lumina mohorâtă.

Mai târziu, la masa din bucătărie, cu antebrațul drept așezat pe fața de masă din mușama, bate darabana în sticla de bere pe care și-a luat-o din frigider și-a desfăcut-o cu dinții. Privește în jur încăperea care dă în micuța cameră de zi, blatul ordonat al bufetului, cele două farfurii de faianță cu marginile ciobite, puse la scurs într-un suport metalic.

Fiul rămâne-n ușă. Tatăl îi face semn spre scaunul din fața lui, pe spătarul căruia și-a lăsat geaca din piele. Băiatul înaintează și se-așază. Bărbatul duce sticla la gură, se șterge cu dosul mâinii. Fără să scape din ochi copilul, fără să clipească măcar, începe să

vorbească pe o voce joasă, ca și cum ar îndeplini o formalitate.

Îi cere fiului să-l asculte atent. Îi spune că știe că probabil, în absența lui, băiatul a devenit bărbatul casei, că șase ani fără prezența unui tată alături nu-s de colea, dar că acum s-a-ntors, că nu mai are de gând să plece niciodată și că nimic nu-l va mai despărți de mama care poate că încă-l mai iubește, care sigur îl mai iubește sau pe care va reuși s-o cucerească din nou dacă s-a-ndepărtat cumva de el în anii ăștia petrecuți singură, și c-ar fi bine ca băiatul să se obișnuiască cu asta.

Îl întreabă pe băiat dacă a-nțeles ce i-a spus. Băiatul încuviințează și tatăl se lasă pe spate mulțumit. Ia pachetul de Marlboro, scoate-o țigară pe care-o rulează între arătătorul și mijlociul de la mâna dreaptă. Îi bate filtrul de unghia tăiată scurt a degetului mare de la stânga, aprinde țigara și trage câteva fumuri adânci. Jarul ațâțat arde tutunul și hârtia cu un fâșâit de foc de uscături.

— Ești foarte tăcut. Ți-ai înghițit limba?

— Nu, răspunde băiatul.

— Bun. Și câți ani ai acum?

— Nouă ani.

— Așa, da. Nouă ani deja. Mamă Doamne, ce mai trece timpul.

Tatăl trage din nou din țigară și-i dă drumul în sticla goală de bere. Mucul sfârâie ușor. Un firicel de fum se ridică deasupra capetelor lor prin gâtul sticlei pe care lucește încă saliva lăsată de buzele tatălui.

— Mi-ai lipsit, amice, să știi, spune cu vocea întretăiată, pe care și-o drege tușind în pumn.

Fiul tace uluit și tatăl adaugă:

— Sunt lihnit.

Se ridică, deschide iar frigiderul și scoate-o farfurie cu un pui pe jumătate mâncat, zăcând într-un strat de grăsime înghețată, netedă și întunecată, în care mai sunt prinse mirodenii și bucățele de carne albă.

Pune farfuria lângă chiuvetă, ia puiul cu mâna, dă laoparte pielița gălbuie, își înfige degetele în articulația pulpei rămase, își croiește drum de-a lungul mușchiului până la încheietura femurului, pe care-l desface ușor de osul bazinului, apoi răsucește tibia și desparte copanul, dezvelind zgârciul alb din mijlocul ciotului, din care se scurge o zeamă rozalie.

Tatăl se sprijină cu spatele de blatul bufetului și duce copanul la buzele răsfrânte peste niște dinți mici și strâmbi, îngălbeniți de tutun, cu un incisiv cu colțul rupt. Desface filamente din mușchi cu o mișcare laterală a maxilarului. Degetele și colțurile buzelor lucesc de grăsime, nici nu-și dă seama că-i curge zeamă pe mâna stângă, pe încheietură și pe antebraț — și nici nu-i pasă.

Înghite, începe să roadă osul, să sfâșie tendoanele, să desfacă zgârciurile care-i trosnesc între măsele, mestecă bine capătul micii tibii ca să-i sugă măduva, examinează ce-a mai rămas din copanul dintre degetele lui unsuroase. În fine, se-ntoarce către bufet și lasă să cadă osul în farfurie, alături de bucata de pui.

Își suge pe rând degetele, pe îndelete. Observă firicelul de zeamă care s-a întins de-a lungul brațului, îl linge dintr-o mișcare.

— Maică-ta unde-i? întreabă.

— La lucru, răspunde băiatul.

— Și la ce oră vine?

Băiatul ridică din umeri.

— Depinde.

— O să aib-o surpriză, nu glumă.

Și, văzând că fiul nu zice nimic:

— Sunt frânt. O să trag un pui de somn pân-atunci. Trezește-mă când vine.

Își rotește capul în dreapta și-n stânga, pocnește surd din cervicale, ridică la gură pumnul strâns și-și acoperă un căscat, apoi iese din bucătărie.

Copilul ascultă atent zgomotul pașilor tatălui care urcă scara, apăsând cu toată greutatea lui pe trepte și trăgându-se cu o mână de balustrada veche. Cu ochii țintă-n plafon, fiul ascultă cum străbate coridorul scurt de la etaj și intră în dormitorul mamei, de deasupra bucătăriei. Aude sunetul înfundat al corpului prăbușindu-se pe saltea. Apoi, nimic. Copilul nu se clintește. Are mâinile jilave, iar inima-i bate repede sub coaste.

Anul trecut, pe maidanul de lângă terenul de fotbal, a văzut pe-o liană desfrunzită de pe o tufă de mărăcini un fluture căznindu-se să iasă din crisalidă. Sub aripile încă atrofiate, abdomenul captiv zvâcnea spasmodic în timp ce insecta încerca să se extragă din învelișul fragil.

Oare inima lui nu i-ar putea sfâșia acum pieptul ca să țâșnească în liniștea luminoasă a bucătăriei, lăsând în urmă un corp inutil și pustiu?

Doar bâzâitul frigiderului și murmurul îndepărtat al orașului umplu încăperea scăldată în lumina ce se strecoară prin perdeaua atârnată de galeria de metal a ferestrei de deasupra chiuvetei, cu bumbacul îngălbenit de grăsimea de la prăjeală și de țigările pe care mama obișnuiește să le fumeze sub hotă, numai pe jumătate, strivindu-le apoi neatentă în scrumieră — cochilia uneia dintre acele scoici

Saint Jacques cu smântână pe care le cumpără congelate și le gratinează la cuptor — sau chiar pe blatul de inox al chiuvetei.

Dacă secundarul nu și-ar continua cursa pe cadranul rotund al ceasului de perete, dacă o muscă n-ar fi atât de absorbită de micile ei explorări deasupra mușamalei de pe masă, fiul ar avea impresia că lumina sfârșitului de după-amiază e vâscoasă ca ambra, iar timpul s-a oprit definitiv.

*

Aici terenul se adâncește, excavat, acostamentul care îi ajunge copilului până la umăr scoțând la iveală amestecul inextricabil de pământ argilos, roci calcaroase și rețele de rădăcini care răsar dezordonat în spațiul smuls pentru potecă.

De goliciunea acestor pereți au profitat, agățându-se, mușchiul și pelinița, au profitat păsările, făcându-și cuib. Băiatul vede cavitățile pe care și le-au amenajat la adăpostul unor rădăcini, atârnând de ele fragile arhitecturi din rămurele, puf de pene și mușchi fin, ingenios puse laolaltă și întărite cu mortar regurgitat și modelat. Din când în când freamătă ceva, pliscuri încă subțiri se deschid deasupra unor gâtlejuri moi și ciripesc în surdină, cerșindu-și tainul.

Înclinația a devenit abruptă, solul înșelător; înaintează pas cu pas, cu fereală. În amontele drumului trebuie să fie un izvor; apa se scurge formând o rigolă pe mijlocul cărării, ploile au săpat mici albii întortocheate, scoțând la iveală pietre nisipoase pe care tălpile alunecă ușor.

Se sprijină în bastoane făcute din crengile umede rupte de tată dintr-un lăstar de arin, cu capetele tăiate grosolan cu briceagul. Înfig vârful bastonului

în crăpăturile pietrei. Curelele rucsacilor le taie umerii, greutatea poverii le chinuie spatele, le paralizează mușchii picioarelor. Sunt nevoiți să întrerupă urcușul cu pauze scurte ca să-și recapete suflul, să scape de crampe, să-și șteargă transpirația care picură pe frunte și se scurge pe ceafă.

Trec de izvorul a cărui prezență o bănuiau mai devreme. Țâșnește leneș de lângă o rădăcină smulsă din pământ. În cădere, copacul a desprins ditamai bulgărele de pământ, care se înalță acum ostil și negru, străbătut de capete subțiri de rădăcini și căscând în sol un ochi plin cu apă limpede, un bazin către care tatăl se apleacă să-și umple plosca. Beau apa înghețată care-i ustură pe gâtlej, le umple cerul gurii cu un gust mineral.

Tatăl spune că apa vine de sus, dar nu arată-n nicio direcție. Băiatul ridică ochii și nu distinge nimic altceva decât vârfurile coniferelor cu trunchiuri solzoase care ascund cerul. Adastă toți o clipă lângă izvorul care țâșnește din ochiul de apă limpede, șiroind printre picioarele lor.

Tatăl arată cu vârful bastonului niște urme în pământul umed, se caută-n buzunare după pachetul de Marlboro. Cu ochii țintă la urme, își așază filtrul țigării între incisivi.

— O vulpe, spune. Probabil c-a venit să bea aici. Am avut una când eram la Roches, cu bătrânul. Animalul ăla era mai domesticit decât un câine.

— Cum o chema? întreabă copilul.

Tatăl întârzie cu răspunsul.

— Cred că n-avea nume.

— Ai ținut-o mult?

— Câteva luni. Poate un an, doi.

— Și după aia ce s-a-ntâmplat cu ea?

Tatăl trage din țigară și pare să încerce să-și amintească.

— Nu mai știu, spune, aruncând chiștocul.

Apoi, după încă o clipă de tăcere:

— La drum.

Mama-și lăsase jos rucsacul și e cât pe-aci să-și piardă echilibrul când încearcă să și-l pună-n spate. Tatăl o prinde de braț și-o ține să nu cadă.

— Nicio grijă, zice ea.

— Ți-l duc eu.

— Merge, pot să-l car.

Preț de o clipă care fiului i se pare straniu de lungă, tatăl strânge-n pumn încheietura mamei, care se eliberează până la urmă răsucind brațul.

— Merge, repetă ea în șoaptă, aruncând pe furiș o privire copilului.

Bărbatul apucă rucsacul de toartă, își trece cureaua dreaptă peste umărul stâng și pleacă făr-o vorbă, cu propriul rucsac în spate și cu al mamei pe piept.

Mama îi face semn fiului să se ia după taică-su. În timp ce băiatul pornește iar în urma lui, ea mai rămâne lângă izvor și se uită-n spate, încercând poate să aproximeze distanța parcursă. Panta cărării se pierde repede, înghițită de vegetație ca și cum pădurea s-ar fi închis în urma lor. Înfige din nou în pământ vârful bastonului și grăbește pasul ca să-i ajungă.

Pădurea se deschide spre niște câmpii etajate pe terase aluvionare, susținute de contraforți din șisturi de gresie. Aerul e tare și pur aici, chiar dacă nu bate deloc vântul și ceața deasă acoperă întinderile de iarbă, unduindu-se încetișor până când se risipește-n vale. O chiciură rece se depune pe fețele călătorilor

în timp ce ei urmează o cărare îngustă, făcută poate de turme de demult, înaintând printre tufele de neghină galbenă. Mama și fiul se uită la stepele acestea fantomatice care par să plutească lipsite de greutate între cer și pământ, ceața suprimând orice perspectivă.

Băiatul are impresia că se află în inima unuia dintre norii care îmbrățișează vârfurile și se întind leneși deasupra lor, apoi, îndreptându-și din nou atenția asupra tatălui, îl vede mergând cu pași mari și dispărând treptat, estompându-se, izolat de realitatea lumii.

Fiul încetinește mult pasul, până când nu mai distinge decât o siluetă informă, o umbră-n ceață, și-și închipuie că tatăl chiar s-ar putea volatiliza, rămânând în urma lui doar mama și el, copilul, să traverseze singuri pământurile astea învăluite-n pâclă.

Deodată însă scânteiază ceva-n fața lor, lame de ziuă străpung ceața, ating pământul și formează-n iarbă niște bălți mari de lumină. Ceața-ntreagă se împrăștie într-o clipită, dând la iveală un cer incandescent care-i obligă să-și întoarcă privirile, iar când își ridică iar ochii, li se oferă priveliștea unor proaspete întinderi verzi, presărate cu ghiocei.

Înspre vest, pajiștile astea dispar și lasă locul unor marne brăzdate de ravene pe care-au prins rădăcini smocuri de graminee și tufișuri arse de soare, apoi alte întinderi împădurite se-afundă în valea largă, umbroasă. Dincolo de vale, dincolo de alți munți și alte văi, se-nalță culmi cu piscuri scânteietoare, care-ți taie respirația. Aerul e îmbălsămat de parfumul tulpinilor fragede de aișor și al pământului rece de sub picioarele lor.

Tatăl se oprește, mama și copilul îl ajung din urmă.

Spune:

— Iată.

Contemplă toți trei în tăcere peisajul.

Băiatul nu vede de la-nceput acoperișul din plăci întunecate de piatră, ascunse de soare printre blocurile de migmatite, și se-ntreabă ce le arată tatăl. Pe măsură ce coboară-n vale, în fața lor se ivește zidul fără ferestre al unei clădiri lipite de povârniș, construită din plăci de gresie în asiză, unul dintre acele grajduri ori hambare cu forme severe zărite mai devreme. Coboară pe potecă, o cărăruie abruptă străjuită de urzici. Tulpinile care s-au înălțat vara trecută acum sunt uscate și albe ca varul.

Ajung la o terasă consolidată cu dale de șist de mărimi diferite și cu bucăți din plăcile rămase de la vreun acoperiș vechi, pentru că alături de corpul principal de clădire sunt câteva dependințe ori alte staule și hambare, de dimensiuni mai modeste. N-au mai rămas din ele decât niște pereți prăbușiți, o harababură de grinzi, căpriori ciopliți și scânduri putrede. Tot molozul ăsta a dat și acolo naștere unui sol fertil pentru iederă și mărăcini, ale căror liane se ițesc prin porțile pe care intrau cândva căruțele.

Tatăl și băiatul își dau jos rucsacurile.

Bărbatul se-ntinde, își joacă mușchii umerilor și-și trosnește gâtul.

— Uite, spune din nou. Am ajuns. Ăsta-i Roches.

Un zâmbet îi descoperă incisivul ciobit când se așază în spatele fiului, îl prinde de brațe și-l strânge o clipă la piept.

Mama și copilul se uită la zidul strâmb din piatră deschisă la culoare, la ușa boltită închisă cu obloane potrivite prost, la cele două ferestre cu rame de lemn cenușiu, fiecare barată cu câte trei drugi de metal, iar pe urmă, acolo unde se presupune c-ar fi podul, la ușa descentrată de înclinarea construcției, cu batantele într-o rână pe balamale.

O prelată mare și neagră acoperă parțial acoperișul în două ape din plăci de piatră inegale, cele mai mari înspre streașină, cele mai mici la muchea unghiului. De clădire e lipită o magazie cu acoperiș în pantă care, la rândul ei, se învecinează cu o fostă cocină ascunsă de urzici.

Mama se apropie de clădire, îi cercetează fațada mizerabilă, prelata ridicată în parte peste marginea plată a acoperișului. Se răsucește și contemplă priveliștea, clătinând ușor din cap. Își trece mâinile prin păr și rămâne cu ele încrucișate pe ceafă, așa cum face când fiul o supără prea tare sau când o contrariază ceva.

Zâmbetul tatălui se schimonosește într-o grimasă scurtă.

Se lasă pe vine ca să scotocească în buzunarele laterale ale rucsacului și scoate o legătură de chei vechi, masive și altele mici, din oțel alb, pe care le studiază pe rând cu gesturi nerăbdătoare, ascunzându-și tremurul mâinilor.

Ia grăbit una dintre cele vechi, din metal ruginit și descuie oblonul din scânduri strâmbe care scârțâie-n balamale, gata să se facă bucăți, deschide ușa de la intrare cu una dintre cele mici și strălucitoare, apoi se-afundă în întunericul clădirii.

Copilul își privește mama, speră la un semn din partea ei, dar ea nu-i dă atenție; privirea ei

îmbrățișează în continuare orizontul, crestele pustii, vârfurile copacilor, goale în contre-jour.

Fiul se duce după tată și intră în spațiul întunecat și rece al singurei încăperi, cu pardoseala din șapă de ciment, mobilată doar cu o masă, două bănci din lemn de stejar, o canapea, un fotoliu ponosit, tapițat cu catifea închisă la culoare, un dulap de vase și un șemineu.

Într-un colț al camerei, lângă un aragaz emailat, un lighean vechi ține loc de chiuvetă, alimentat dintr-un bidon de plastic translucid, vârât într-o adâncitură a peretelui. În fund, la dreapta, o scară abruptă din lemn duce la etaj.

Tatăl deschide obloanele și lumina zilei se revarsă peste pereții de piatră lipită cu mortar din var. Doi stâlpi metalici plasați la câțiva metri distanță susțin grinda.

Camera miroase-a gresie umedă, a ciment, a cenușă și a cârpă mucegăită.

Tatăl se duce la scară, urcă la etaj și deschide ușa de la pod. Raze luminoase țâșnesc la parter printre blănile depărtate ale podelei și ating șapa de ciment. Pe măsură ce înaintează, din scândurile dușumelei cade rumeguș, întâi într-o ploaie densă, apoi doar particule fine descriind în petele de lumină spirale lente a căror scânteiere atrage pentru moment atenția fiului.

Tatăl coboară cu fața, prudent.

— Bagă de seamă, aici îți frângi gâtul repede.

Băiatul aprobă.

— Du-te sus să te uiți. Camera ta e-n fund.

Tatăl e-n mijlocul camerei, în dreptul scării, iar copilul nu-ndrăznește să se miște; rămân o clipă așa amândoi, stană de piatră, se uită unul la celălalt,

fiecare parcă așteptându-l pe celălalt să se retragă. Cu fața tăiată de-o rază de lumină, bărbatul oftează cu încetineală, de ciudă ori neînțelegând, și-o ia către ușă.

Fiul aruncă o privire peste umăr și-l vede pe tată ieșind. Se-ndreaptă spre scară, pune un picior pe prima treaptă, se ține cu ambele mâini de treptele următoare, ridică un pic capul ca să se uite spre etaj.

Casa e tăcută, ostilă și rece. Pe băiat îl trece-un fior pe șira spinării când o pală de vânt înghețat năvălește pe ușa larg deschisă și mătură încăperea, ridicând cocoloașe de praf care se rostogolesc lenește pe dale.

Se cațără la etajul compus dintr-un palier în care dau trei camere de dimensiuni egale, despărțite prin plăci de rigips. De grinzi sunt atârnate tije și profiluri metalice, iar spațiile dintre ele sunt umplute cu vată de sticlă încă neacoperită, deși într-un colț al primei camere zace o mini-macara.

Pe o somieră fără picioare, pusă direct pe jos și scăldată în soarele care intră pe ușa de la pod, stă o saltea încă învelită-n plastic și înfășurată cu bandă lată de scotch.

Pe podea, o scrumieră dă pe-afară de chiștoace, alături de-o lanternă micuță. Singurele mobile din cameră sunt un dulap din lemn închis la culoare și o ladă mare de tablă, cum se foloseau odată pentru transportul mărfurilor în calele pacheboturilor ori ale avioanelor de cursă lungă, de culoare verde, cu metalul strălucind ruginit în locurile unde-a sărit vopseaua.

Pe ladă se află un ghid al plantelor sălbatice comestibile și otrăvitoare, o carte consacrată faunei regionale, un ghid astronomic și unul de

supraviețuire la munte. Cărțile par să fi fost citite și răscitite; tranșele sunt ușor vălurite, iar paginile sunt îndoite și aproape mototolite.

Copilul intră-n încăpere. Deasupra lui, întinsă între două grinzi, flutură ușor o pânză mare de păianjen, groasă și plină de praf, abandonată acolo de cine știe când.

Ajung până la el vocile nedeslușite ale părinților. Se duce la ușa podului și privește terenul de jos, legănarea lentă, austeră și hipnotică a zadelor și a pinilor înalți de la liziera pădurii.

Își vede mama și tatăl față-n față.

Mama stă cu o mână-n șold și cu cealaltă pe braț, într-o atitudine de sfidare absolută. Clatină din cap în timp ce tatăl vorbește, ca și cum ar refuza să-l asculte sau l-ar contrazice în tot ce spune, în timp ce tatăl, dimpotrivă, încuviințează din cap, încercând s-o convingă sau s-o facă să înțeleagă.

Vorbește dând din mâini, arată când spre casă, când spre câmp, spre piscurile care se înalță în depărtare, pe cerul imperturbabil, iar când se-ntoarce către el, fiul tresare speriat. Sângele-i coboară-n mâini, degetele încep să-l furnice: dacă tatăl l-a văzut în ușă și crede că-i urmărește, ba chiar că-i spionează, că încearcă să prindă sensul frânturilor de cuvinte pe care i le-aduce vântul?

Îi bate tare inima și nu se hotărăște să se retragă în umbra camerei, se silește să nu se miște. E cu siguranță prea târziu, sigur tatăl l-a văzut, așa că fugind n-ar face decât să-i dea dovada indiscutabilă a indiscreției și chiar a vinovăției sale.

Tatăl însă — ori că nu l-a văzut pe copil, ori că nu-i pasă de prezența lui și nu-l interesează dacă-l aude sau nu — își întoarce privirea, își pune și el o

mână pe brațul mamei, cu un gest care vrea s-o liniștească, și de altfel mama nu mai clatină atât de neînduplecată din cap, e de-acum atentă la explicațiile bărbatului, chiar dacă rămâne încruntată și îi primește vorbele cu ostilitate.

Băiatul își ia ochii de la ei și se-ntoarce pe palier.

În fața lui, alte două camere. Prima e îngustă, plasată chiar sub streașină, folosită ca baie. Lângă perete, o veche cadă scurtă, din email roz. Alături, o chiuvetă cu bazinul crăpat, din același email roz, peste care tronează un robinet din inox inutil, pentru că nici chiuveta, nici dușul nu sunt legate la vreun sistem de distribuție a apei curente, ci la un unic tub de evacuare din polimer gri care se prelinge pe jos și dispare într-o gaură din perete, căptușită cu vată de sticlă. Atârnată deasupra chiuvetei de un șurub cu cap plat, înfipt în mortarul dintre două pietre, o oglindă grosolană în ramă de lemn alb.

Cealaltă cameră servește ca un al doilea dormitor, după cum indică salteluța înfășurată și ea într-o husă de plastic și așezată pe o somieră din lemn natur în mijlocul unui talmeș-balmeș de prelate, găleți, scule și saci de ipsos.

Băiatul se-așază pe marginea patului, își trece mâna peste plasticul rece care acoperă salteaua. Sub pelicula translucidă s-au condensat aburi și țesătura e deja atinsă de mici pete de mucegai. Camera miroase a ipsos umed, tutun rece și a încă ceva nedefinit, care pare să vină de la streașina încălzită de soare sau din dușumeaua de lemn.

Copilul privește-n jur: în ruptul capului nu poate concepe că tatăl lui a trăit cândva între acești pereți, împreună cu părintele său. Se-ntinde pe spate, luminat acum de razele care intră prin lucarnă.

Dincolo de geam, vede un petic de cer dens și, pe măsură ce corpul lui obosit e toropit de căldura din pod, i se pare că întreg cerul se prăvălește asupra lui.

*

Copilul se ridică de pe scaun, își întinde mușchii amorțiți de nemișcare, se apropie de bufet și se uită la farfuria murdară, cu oasele roase de maxilarele implacabile ale tatălui. Deschide ușa dulapului în care se află găleata de gunoi culisantă și apleacă deasupra farfuria, pe care-o bate de câteva ori de marginea de plastic a găleții până când cad din ea cocoloașele de grăsime transformate în gelatină și resturile de pui.

Pune farfuria pe fundul chiuvetei, iese din bucătărie și se duce-n antreu, unde ascultă cu urechile ciulite liniștea de la etaj. Urcă apoi scara cu extremă prudență, punând piciorul pe fiecare treaptă exact în locul pe care-l știe mai rezistent, ca să nu-l dea de gol vreun scârțâit.

Culoarul e cufundat în semiîntuneric, învăluit în mirosul prăfos și reconfortant al mochetelor, al paturilor nefăcute, al lemnăriei și al aramei de la vechea canalizare din baie.

Copilul pășește pe vârfuri, se ține cu mâna de perete ca să-și păstreze echilibrul. Simte sub buricele degetelor relieful de molton al motivelor florale de pe tapetul care acoperă pereții tuturor camerelor de la etaj. Ascuns în dormitorul lui, când nu reușește s-adoarmă, îi place să zgârie cu unghia reliefurile tapetului. Întins pe-o parte, cu fața la perete, lasă mici urme rotunjite, mici semiluni doar de el știute, pe rozetele repetate la infinit ale florilor și pe împletitura savantă de tulpini și liane.

Mama nu s-a îndurat niciodată să înlocuiască tapetul ăsta, deși chiar a avut de gând. Când a pus piciorul în casă, a jurat s-o renoveze de sus până jos, pentru că, până la urmă, nu trebuia decât să dea o mână de vopsea, să decoreze un pic și să aranjeze mobila puțin altfel. N-a făcut însă niciodată nimic, poate din lipsă de timp ori din lipsă de bani ori, cel mai probabil, pentru că de fapt puțin îi pasă că locuiește în casa asta cu decorațiuni vetuste, aproape anacronice.

N-a încercat nici să înlocuiască mobilele abandonate de foștii proprietari sau tablourile cu reproduceri obscure ale unor gravuri pitorești care, dacă le clintești din locul lor de veci sau le răsucești în cuiul de care sunt atârnate, lasă să se vadă o versiune anterioară a tapetului, în culori mai vii și contraste mai puternice, readucând la viață o epocă de demult și amintindu-i copilului că el și mama lui nu sunt decât în trecere printre acești pereți.

Pe parchetul fals se-ntinde dinspre dormitorul mamei o dungă piezișă de lumină. Prin ușa întredeschisă băiatul zărește mai întâi piciorul patului, pătura mototolită căzută pe jos și încălțările aruncate de tată, două ghete din piele scâlciată, un fel de bocanci grosolani de șantier sau de munte, murdari de noroi uscat care s-a desprins și-a căzut pe mocheta bej, pentru că tatăl s-a ajutat de talpa uneia ca s-o tragă de pe picior pe cealaltă.

Îi vede și picioarele, mai lungi decât salteaua, în ciorapi de sport albi odinioară, acum însă negri de jeg, cu marginea de sus ascunsă de blugii pătați de unsoare.

În oglinda șifonierului întredeschis, care e cu fața la ușă, băiatul vede corpul tatălui întins peste

cuvertură, cu cămașa în carouri azvârlită ghem pe saltea, cu mâinile încrucișate pe burtă, marginea maioului lăsând să se vadă un triunghi de piele albă, osul ieșit în afară al bazinului și abdomenul slab care se ridică și coboară în ritmul respirației.

Dar oglinda șifonierului limitează câmpul privirii aruncate pe furiș asupra tatălui printr-o linie care duce de la cotul său drept până la clavicula stângă, tăind salteaua și o parte a noptierei unde se află un roman de consum cu doi îndrăgostiți pe copertă, îmbrățișându-se în fața unei mări zbuciumate.

Bărbatul o ține de umeri pe femeia care-și dă capul pe spate ca și cum ar lua-o amețeala ori și-ar pierde cunoștința ori ambele deodată, el mult mai înalt decât ea, cu pielea mată, fața încadrată de niște plete negre, ea blondă cu ochi albaștri, cu palma pe pieptul lui și cu buzele întredeschise, lăsând la vedere un șir de dinți foarte albi.

Cuplul acesta se repetă la nesfârșit în aceeași ipostază, cu doar câteva mici variații — uneori un apus de soare ori un hotel luxos înlocuiește marea agitată din fundal, alteori femeia e brunetă și bărbatul blond —, pe coperțile a zeci de cărți asemănătoare pe care mama le păstrează în cutiile rămase de la mutare, pe care nu s-a obosit niciodată să le desfacă ori pe care le-a răspândit prin toată casa, trecând nepăsătoare de la una la alta în funcție de camera unde se află.

Nici n-ar fi, de altfel, capabilă să deosebească personajele și intrigile acestor romane; toate spun, cu aceleași minime variații ale coperților, povestea unor femei singuratice cărora le iese-n cale un om de afaceri celibatar și romantic cu care ele-și trăiesc pasiunea vieții, într-atât încât ea are fără îndoială

impresia că citește una și aceeași poveste luată mereu de la capăt, într-o lectură prelungită și reconfortantă în care îi e suficient să se lase să alunece ca într-o cadă cu apă caldă și înspumată, așa cum face serile, după ce adoarme copilul, ca să-și mai aline migrenele care-o chinuie deseori, și în care până la urmă ațipește și ea, cu o doză mică de bere și un blister de analgezice puse pe marginea căzii, alături de vreunul dintre romane și de scrumiera în care o ultimă țigară arde până la capăt ca un bețișor parfumat.

Cu inima bătându-i să-i sară din piept, fiul apucă clanța și împinge încetișor ușa. Pune un picior pe mocheta care acoperă un parchet vechi, cu scânduri înșelătoare. Strânge din dinți, își mută greutatea corpului pe piciorul drept și trece pragul dormitorului.

Contemplă trupul tatălui întins într-un careu de lumină palidă. După umbra lăsată de rama ferestrei pe mocheta deschisă la culoare, pata de lumină atinge plinta și se ridică de-a lungul peretelui, căzând pe un tablou în care o femeie pe jumătate culcată pe o pajiște de un verde auriu se târăște în direcția unei case îmbrăcate în lemn alb.

Tânăra își poartă pletele castanii strânse neglijent în coadă la ceafă. E îmbrăcată într-o rochie cu pense, de un roz pastel, cu mâneci scurte dintre volănașele încrețite ale cărora ies mâinile cu pielea lividă și articulații anormal de pronunțate. Rochia e încinsă în talie cu ceea ce pare a fi un lănțișor de metal, iar în picioare fata poartă ciorapi albi și pantofi din piele gri, fără toc.

Își trage picioarele îndoite spre stânga ca pe niște greutăți moarte — e clar că a înaintat deja cu trudă

câțiva metri, pentru că iarba îngălbenită din spatele ei e culcată la pământ — și, sprijinindu-se într-un braț al cărui cot formează un fel de protuberanță noduroasă, pare să apuce cu mâna stângă un smoc de iarbă de care să se tragă mai aproape de casa din vârful dealului. Dar mâinile sale cu degete diforme sunt amândouă strânse pumn, ca două gheare cenușii.

Înaintea ei, o întindere de ierburi mângâiate de vânt, poate graminee uscate de soarele verii — cerul care domină dealul și casa e de-un albastru senin. Un stol de păsări trece prin spatele unui hambar, unele minuscule pe cerul alb, altele zburând peste linia acoperișului. Una dintre ele planează deja deasupra dealului, iar aripile ei întinse evocă una dintre acele mici păsări de pradă solitare care survolează terenurile cultivate în căutarea prăzii, sau vreo cioară gata să se lase pe miriște.

Lucrul către care tânăra în rochie roz și cu mâini noduroase tinde cu tot corpul este casa care se înalță în vârful dealului, în dreapta tabloului; o gospodărie cu aparență colonială, rudimentară totuși, cu două etaje și văzută pe trei sferturi. Pare că și casa, și terenul din jurul ei sunt pustii, că tânăra cu rochie ștearsă și pantofi din piele gri e condamnată să se târască veșnic spre clădirea asta fantomatică, care se va tot îndepărta pe măsură ce ea se va cățăra pe panta molcomă a colinei, sfâșiindu-și pânza rochiei și ciorapii, jupuindu-și pielea picioarelor inerte în timp ce pajiștea se va întinde și ea tot mai departe, deformându-se.

Mama găsise această reproducere după *Lumea Christinei* de Andrew Wyeth într-o revistă pe care-o răsfoia din întâmplare în sala de așteptare a unui

cabinet medical. Fiul își amintește că a văzut-o aruncând o privire în jur, apoi vârând revista-n geantă cu nepăsare jucată.

Mai târziu, a decupat cu grijă reproducerea pe masa din bucătărie cu ajutorul unei rigle și al unui cutter, după care a uns-o cu pelicanol pe spate, a lipit-o pe o bucată de carton și a pus-o într-o ramă cu geam și cleme metalice, cumpărată dintr-un magazin ieftin de decorațiuni.

După ce-a înnodat la spatele ramei o bucată de sfoară alimentară, a trecut dintr-o cameră într-alta, cu un ciocan mic în mână și cu țigara-n colțul gurii, studiind fiecare perete și, uneori, ținând tabloul în fața ei ca să-i caute locul cel mai bun. A ales unul dintre pereții dormitorului ei, acoperit cu vechiul tapet cu motive florale cu marginile dezlipite pe alocuri, lăsând la vedere tencuiala îngălbenită.

A bătut un cui de oțel de care-a agățat tabloul, apoi l-a îndreptat și s-a dat un pic în spate ca să-l privească. Și-a dus un deget la colțul gurii și-a bătut ușor cu unghia în caninul de jos.

— Arată bine-aici, nu? a întrebat, întorcând scurt capul spre fiul care stătea pe pat.

Copilul nu a răspuns, iar mama s-a întors să studieze mai departe tabloul, trăgând dintr-un Peter Stuyvesant *extra light*, cu mâna stângă la subsuoara dreaptă.

— Da, a adăugat aproape șoptit, nu-i rău deloc.

A ieșit din cameră, lăsându-l pe băiat singur în fața tabloului ce se odihnește acum în lumina fumurie a sfârșitului de după-amiază, care dezvăluie hârtia ondulată a reproducerii și stratul subțire de praf depus pe geam. Și-n timp ce-și privește tatăl adormit, copilului i se năzare că acesta ar fi putut coborî chiar din tablou, pentru că e ceva — o

senzație funestă, un presentiment — care pare să lege amenințarea nelămurită ce plutește asupra lumii Christinei și întoarcerea tatălui.

*

Când fiul deschide ochii, mama e lângă el, pe marginea patului, cu două cearșafuri pe genunchi. Băiatul se-ntinde, privește camera și nu recunoaște nimic.

— Ai adormit, spune mama, mângâindu-l pe frunte.

— Unde suntem?

— La Roches, nu mai știi?

Copilul clatină din cap și-și culcă obrazul în poala mamei. Mama îi pune o mână pe gât, băiatul se răsucește și mâna mamei îi ajunge pe piept. Îi simte cavitatea toracică ridicându-se calm sub palma ei, bătaia inimii în timp ce copilul privește din nou dreptunghiul de cer albastru vizibil prin lucarnă, traversat de pâlcuri de nori care se alungesc și se împrăștie.

— O să stăm mult aici?

— O să stăm ceva, da.

— Și școala?

— Nu-ți face griji cu școala. Te-ntorci până la toamnă.

Tac amândoi, respirând la unison.

— M-ajuți să fac patul? întreabă mama.

Încep să desfacă benzile de scotch cu care e lipită husa protectoare, o scot de pe saltea și-o pun într-un colț al camerei.

Întind pe pat un cearșaf de bumbac albastru, ridică și coboară brațele. Cearșaful se umflă și pune-n mișcare miriade de particule de praf în lumina filtrată prin lucarnă.

Tatăl își face apariția în pragul camerei, se sprijină cu un umăr de cadrul ușii.

— E totu-n regulă?

Mama netezește cu mâna cearșaful.

— Da, e-n regulă. S-a odihnit un pic.

Tatăl încuviințează și se mai uită o clipă la ei.

— Hai să m-ajuți, îi spune băiatului. Mai avem o mulțime de treabă până se-ntunecă.

Se-ntoarce și dispare pe culoar. Copilul se uită întrebător la mamă.

— Du-te, îi spune, mă descurc singură.

Tatăl îl așteaptă fumând pe platforma placată cu dale de șist scânteind în lumină. Băiatul trece pragul și mijește ochii, orbit de soarele care bate în hambar cu toată puterea.

— Hai cu mine, spune tatăl.

Merge până la magazia de-alături, construită și ea din blocuri de gresie și acoperită cu ardezie. Ușa meșterită din blăni rindeluite e încuiată cu un zăvor vechi, de care e prinsă toarta unui lacăt cu cifru.

Tatăl se apleacă, ascunde lacătul de ochii copilului, întoarce cu buricul degetului mare cele patru roți dințate, descuie zăvorul și împinge ușa — un iz de unsoare stătută vine dinăuntru.

Copilul intră după el în penumbra magaziei.

E un depozit de mobile vechi: un dulap de vase, un șifonier, scaune cu fund de răchită spart, o masă — toate din același lemn închis la culoare și prăfuit.

Tatăl pune-n funcțiune un grup electrogen. Aparatul începe să zbârnâie și lasă un miros puternic de benzină.

— Aprinde-n spate, spune tatăl cu vocea ridicată, arătând cu bărbia spre un loc din spatele fiului.

Copilul se-ntoarce, vede un întrerupător și apasă pe el.

Se-aprinde-un bec acoperit de pânze groase de păianjen și o lumină galbenă se revarsă peste fundul magaziei, unde sunt depozitate canistre cu carburant, bidoane din plastic opac, un întreg arsenal de cutii de conserve, coșuri pline cu provizii neperisabile — băiatul distinge pungi cu orez, cu paste, sticle de ulei, cartușe de țigări —, stivuite până aproape de plafon.

De-a lungul peretelui din stânga, stau aliniați câțiva steri de lemn, alături de o betonieră, o grămadă de saci de ciment, lopeți, târnăcoape, baroase, tot soiul de scule, ligheane și găleți, mistrii și prelate murdare de ipsos.

Tatăl se-ntoarce către băiat.

— Cu astea, cred că nu ducem lipsă de nimic.

Pune bidoanele într-o roabă în timp ce fiul se-apropie de dulapul de vase și deschide una dintre ușile de jos: o grămadă de oale desperecheate, fețe de masă sau cearșafuri roase de molii puse peste niște farfurii, cele mai multe ciobite. Închide la loc ușa și scotocește într-unul dintre cele două sertare de deasupra, în care dă peste-un talmeș-balmeș de tacâmuri, șuruburi, buloane și baterii vechi. Dar ce-i atrage lui atenția e un obiect înfășurat într-o bucată de pânză pătată de vaselină.

Tocmai pune mâna pe el când tatăl întreabă:

— Vrei să știi ce-i aia?

Fiul ridică ochii albaștri către bărbatul care se uită la el fără asprime și fără a părea să aștepte vreun răspuns. Cum copilul nu zice nimic, îi ia pachetul și-l ține-n palma stângă, cu dreapta dă-n lături cârpa murdară și scoate la iveală un pistol cu carcasă de oțel mat și lustruit, cu țeava ghintuită, cu cătare

deasupra și cu mânerul acoperit cu plăcuțe pătrate. În ciuda efluviilor de benzină degajate în magazie de grupul electrogen, arma emană un miros plăcut de metal, ulei și praf.

— Ia-l, zice tatăl.

Copilul ia grijuliu arma, iar tatăl bagă bucata de pânză în buzunarul din spate al blugilor.

— Uite.

Îl întoarce pe băiat cu fața către ușă, se lasă-n jos și-și trece un braț peste umerii lui. Îi ia mâinile în palmele sale aspre și i le conduce ca să-i aducă arma la nivelul feței.

— Vezi vizorul de pe țeavă? I se zice cătare. Închizi ochiul stâng. Aici…

Lasă mâna dreaptă a copilului ca să arate vizorul de lângă cocoș.

— …Aici e vârful vizorului, țelul, trebuie să-l aliniezi cu cătarea. Nu te grăbi. Le vezi aliniate, da?

— Da, zice fiul după ce-a potrivit arma.

— Acum uită-te mai departe, ca și cum ai urmări un fir care se duce până… hai să zicem până la trunchiul pinului ăluia mic, acolo. Îl vezi?

— Da.

—Ține bine mânerul. Cu stânga îți ții strâns dreapta. Arătătorul drept întâi îl pui aici, întins de-a lungul gărzii trăgaciului. Armezi cocoșul cu degetul mare. Așa. Când ai ținta pe linia de ochire, pui degetul pe trăgaci…

Tatăl își strecoară degetul odată cu al fiului în interiorul gărzii.

— Respiri încet, ca să nu te miști, te concentrezi asupra țintei și, când ești sigur, sigur de tine…

Apasă pe degetul fiului și declanșează trăgaciul. Cocoșul se rabate și arma scoate-un păcănit sonor, care-l face pe copil să tresară.

— Bum, face tatăl.

Descuie zăvorul încărcătorului, scoate butoiașul și-i arată camerele goale.

— Trebuie să mai am niște cartușe pe undeva. Dacă vrei, tragem de-adevăratelea. Te-nvăț eu.

— De-acord, răspunde fiul.

— Vedem noi mai târziu. Acum trebuie să mergem după apă.

Tatăl învelește la loc pistolul în cârpă, pune arma în sertarul dulapului de vase și-l închide.

O ia-nainte pe-o potecă năpădită de iarbă. Fiul merge-n urma lui, în mână cu un băț lung cu care retează măciuliile ciulinilor înnegriți de iarnă, iar tatăl începe curând să fluiere vesel în timp ce roata roabei lasă să se audă un păcănit regulat și bidoanele de plastic se lovesc de pereții cuvei.

Odată intrați pe cărarea-n pantă care se deschide printre urzici, traversează o pajiște presărată cu tulpini de tătăneasă și limba mielului. Din pământ urcă-n aer, ca dintr-o cădelniță, un parfum de rădăcini și seve lăptoase. Soarele îi bate-n ceafă și biciuiește stepa cu o lumină necruțătoare.

Și copacii de la liziera pădurii către care se îndreaptă sunt încremeniți în lumina orbitoare. La ora asta nu mai suflă nicio adiere de vânt. Simt, încă dinainte să ajungă la pădurice, răcoarea crângului presărat cu boboci de brebenoc și cu iederă ale cărei frunze cu nuanțe de spumă verde-albăstruie iau cu asalt copacii.

Pășesc printre tulpini de ciuboțica-cucului cu flori pale, printre crengi căzute și acoperite de iederă care pârâie sub picioarele lor. Coroanele copacilor despart lumina, formează halouri în jurul lor. Unii sunt culcați la pământ, alții în picioare, dar goi de

sevă, cu siluete severe, cenușii și uneori au pe trunchiuri bureți uscați de iască asemenea unor cochilii uriașe. Unii par să aștepte ceva, proiectându-și pe cer ramurile desfrunzite. Pe partea dinspre nord-est, multe trunchiuri poartă straturi groase de mușchi și băiatul se-oprește să-și pună palma întinsă pe unul dintre ele. Îl furnică șira spinării când inspiră, de parc-ar fi absorbit prin palmă ceva din existența asta vegetală, ca și cum covorașul de mușchi i-ar fi comunicat esența lui, iar aceasta i-ar fi parcurs într-o străfulgerare mușchii, tendoanele și fibrele nervoase complexe ale brațului până i s-ar fi așezat la baza gâtului, de unde-ar fi radiat în tot corpul.

Ies din umbra păduricii și se scufundă din nou în lumina densă a unei pajiști întinse unde stau înfipte, într-un haos granitic, rădăcini de arbuști negri și de conifere răsucite. Terenul urcă în pantă ușoară către crestele de batolite ce par albe în bătaia soarelui.

De sub un bolovan, dintr-o crăpătură a rocii țâșnește-o apă care se scurge liniștită, urmând o albie sinuoasă cu pietricele pe fund. Tatăl îngenunchează, se sprijină cu mâinile de bolovan și se apleacă să bea apă chiar din izvor.

— Cea mai bună apă din lume, zice. Gustă.

Fiul se-apleacă să bea și el. Apa e atât de rece că-l taie la rădăcina dinților.

— Ei, cum e? îl întreabă tatăl când se ridică.

Copilul dă din cap.

— Sunt și alte izvoare, mai aproape de casă, spune tatăl, luând unul dintre bidoanele de plastic și culcându-l cu gura sub jetul de apă. Dar voiam să-ți arăt ceva. Hai cu mine.

Dă ocol bolovanului, se lasă pe vine și arată spre o formă spiralată încastrată-n piatră, cu diametrul cam de lărgimea palmei sale.

— Ce-i asta? întreabă fiul.

— O fosilă de amonit. Înțelegi ce-nseamnă asta?

Băiatul scutură din cap fără să-și poată lua ochii de la nautil.

— Asta-nseamnă că tot ce vezi împrejur era sub apă cu mult, mult timp în urmă.

— Ajungea apa pân-aici?

Tatăl își scoate pachetul de țigări, îl scutură ca s-o scoată pe ultima, și-o pune-n gură și mototolește pachetul în pumn.

Îi spune că, demult de tot, înaintea oamenilor, înaintea munților de-acum, au existat alți munți, cu mult mai mari decât ăștia; că timp de milioane și milioane de ani s-au tocit și, treptat, au dispărut. Mai spune că marea, odată ce-au dispărut munții, a acoperit totul, că trebuie să ne imaginăm că pe-acolo curgeau șuvoaie năvalnice, că erau hăuri nesfârșite locuite de creaturi extraordinare, după cum dovedește fosila de amonit.

Tatăl spune că mișcările tectonice au înălțat literalmente fundul mării, ridicând alți munți, care vor fi fost și ei erodați de ploi și de ghețari până când au format masivul pe care se găsesc ei azi și care, nu e nicio îndoială, altădată era mult mai înalt decât ne putem închipui.

— Atunci muntele ăsta o să dispară și el? întreabă copilul.

— Sigur. Chiar și-n clipa asta dispare. Dar noi n-avem cum să ne dăm seama. Ne-ar trebui viețile și memoria a zece mii, a o sută de mii de oameni puse cap la cap ca să ne dăm seama.

Băiatul apropie o mână de fosilă și-i mângâie ușor relieful cu vârfurile degetelor.

*

Chipul bărbatului pare neașteptat de tânăr, cum stă întors către fereastră, în aceeași lumină mohorâtă care alunecă pe perete. Răsuflă regulat printre buzele întredeschise.

Fiul e captivat, multă vreme nu-și poate lua ochii de la el. Nu știe și nu-și amintește aproape nimic despre tatăl lui: câteva impresii vagi, lipsite de imagini, reminiscențe fragmentare. Iar într-o cutie de pantofi din sertarul unei comode, frumos așezate, două fotografii păstrate de mama.

Prima o înfățișează alături de el, sub o umbrelă de soare, pe scaune pliante cu spătarul din pânză albastru-deschis și cu rezemătoare pentru mâini din plastic alb. Stau la o masă de camping plină cu sticle de bere și farfurii de carton cu resturi de salată de orez și felii de pepene galben.

Mama poartă ochelari de soare mari cu rame negre în formă de fluture și e îmbrăcată într-un tricou larg, alb, cu mânecile suflecate peste umerii bronzați. Mai poartă și un șort destrămat, strâns pe pulpe, decupat din niște blugi vechi, și are părul înnodat simplu pe spate, răsucit o singură dată și prins cu un pix ori o scobitoare de lemn. Cotul e așezat pe rezemătoare, antebrațul ridicat în așa fel încât mâna îi ascunde parțial gura. Râde-n hohote, cu capul lăsat pe spate, iar picioarele goale se odihnesc, pe jumătate îndoite și cu gleznele încrucișate, în poala bărbatului.

El e îmbrăcat cu un șort de nailon închis la culoare, pieptul său gol e slab și spân. Cum stă

aplecat pe scaun, pielea abdomenului face trei cute în dreptul buricului. Pe partea de sus a bicepsului stâng are un tatuaj cu detalii neclare, reprezentând un șarpe încolăcit în jurul unui pumnal cu lama îndreptată spre cot, capul șarpelui fiind lipit de mâner, ca și cum s-ar târî în sus.

Cu stânga, strânge una dintre gleznele mamei, iar cu dreapta i-a înconjurat coapsele, ținând-o să nu cadă. Cu gura larg deschisă și buzele răsfrânte peste maxilarul cu dinții strânși, se face că e gata să muște gamba femeii. Și el e vesel, cu ochii spre ea.

În a doua fotografie, tatăl e împreună cu alți trei bărbați lângă o mașină de teren cu caroserie gri, oprită pe un câmp arat, la marginea unei păduri din care nu se vede în fundal decât un tufăriș din care se ițesc trunchiuri de un cafeniu strălucitor.

Fotografia pare făcută toamna sau iarna: cei patru bărbați sunt scăldați într-o lumină difuză, poartă bocanci și pantaloni de pânză groasă, închisă la culoare, unii cu buzunare pe coapse. Poartă și cămăși groase, pulovere pe gât, canadiene matlasate și geci impermeabile.

Unul dintre ei — cel mai din stânga —, mai înalt cu jumătate de cap decât ceilalți, poartă o șapcă kaki și și-a pus încheietura brațului stâng pe umărul celui de lângă el, un bărbat foarte blond, cu ochi albaștri și fața acoperită de-o barbă foarte blondă și ea.

Bărbatul blond, cu pieptul umflat, ține-ntre canini o țigară rulată, iar fumul care-i vine-n față îl face să se strâmbe și să-nchidă ochiul drept. Ține un braț pe spatele bărbatului cu șapcă kaki, iar cu celălalt îl cuprinde pe după umeri pe tatăl copilului, care e în centrul imaginii. Tatăl ține încheietura bărbatului la înălțimea pectoralilor și privește spre

obiectiv, cu bărbia ridicată și fața înclinată, pe care e întipărit un aer de suficiență ori satisfacție, un surâs abia schițat din buze.

În stânga tatălui, ultimul dintre ei, un bărbat ras în cap, cu cămașă în carouri verzi și roșii, cu mânecile suflecate peste antebrațele tatuate. Între arătătorul și degetul mare de la mâna dreaptă ține și el o țigară rulată, pe care tocmai a dus-o la buze și din care chiar atunci trage, pentru că, în momentul în care fixează obiectivul, își suge obrajii umbriți de o barbă abia mijită. În stânga ține patul unei puști a cărei țeavă stă în echilibru pe umăr, la scobitura gâtului, cu capătul pierzându-se în spatele cefei.

Bărbatul cel mai din stânga fotografiei are și el pușcă, o ține-n mâna dreaptă, tot pe umăr, iar tatăl ține o pușcă pe care o sprijină cu patul de lemn lucios pe pământ, strângând puternic țeava dublă din metal întunecat.

La picioarele lor, leșul unui cerb culcat pe-o parte, cu burta spre ei, picioarele din față îndoite și cele din spate întinse pe miriște, cu gâtul gros dat pe spate într-o răsucire stranie și capul așezat oblic pe pământ în așa fel încât coroana lui impunătoare — patru ramuri pe o rozetă și cinci pe cealaltă — se înalță dreaptă în fața vânătorilor și lasă să i se vadă ochiul stâng. Pe burta animalului e așezată ultima pușcă — a blondului, probabil, singurul fără armă.

În dreptul diafragmei, blana cafenie, udă și deasă a cerbului are o gaură roșie care începe să se usuce și să se-nnegrească în marginea dinspre piept. Vârful limbii iese pe la colțul gurii și ochiul stâng, singurul vizibil, peste care pleoapele cu gene dese nu s-au închis, pare să contemple indiferent triumful bărbaților și întinderea netedă a câmpiei dimprejur.

Niciodată nu i-a vorbit mama despre aceste fotografii, niciodată, după plecarea lui, nu i-a pomenit despre existența tatălui decât întâmplător, ca paranteză în vreo conversație, părând să regrete imediat, ca și cum această simplă mențiune ar fi fost pentru ea ca o mică lamă ascuțită înfiptă între coaste. E clar că ambele fotografii fuseseră făcute înainte de nașterea copilului — mama și tatăl par mai tineri, iar băiatul nu apare deloc —, dar el le-a privit de multe ori pe furiș și nu și le poate scoate din minte.

Are impresia c-a trăit chiar el acele clipe, că și-a văzut tatăl mușcând piciorul mamei și lăsându-i pe piele urma neregulată a dinților. I se pare c-a simțit și el umezeala acelei zile de vară sub umbrelă, c-a fost martorul veseliei și complicității lor, că a tras pe nări mirosul de pământ rece al câmpului acoperit de paie și pe cel al blănii mânjite de sânge a cerbului. I se pare că a simțit și mirosul de tutun răspândit de bărbați, mirosul hainelor lor ude, grele de ploaie și de sudoare.

Nu-și amintește nimic precis despre plecarea tatălui. Din viața alături de el nu i-au rămas decât un șir de impresii fragmentate, poate fictive și oricum modelate întrucâtva de fotografiile ascunse-n comodă. În schimb e plin, impregnat de prezența fizică a mamei, de ubicuitatea ei, care-i apare și colorează în fiecare clipă fiecare colțișor al deja inextricabilei împletituri a memoriei sale.

Dac-ar fi s-o descrie — ceea ce n-ar putea face în cuvinte —, sigur ar invoca imagini ale ei, reminiscențe păstrate cu grijă, clipe, frânturi de frază spuse de-a lungul timpului, senzații întrepătrunse și simultane, care, până la urmă, nu

un portret ar schița, ci o evocare, un precipitat, redând ceva din esența ei.

Astfel, la douăzeci și șase de ani, mama e încă tânără. L-a născut pe băiat la numai șaptesprezece ani, înainte de a fi apucat măcar să simtă ipotetica dorință de a fi mamă, ceea ce i-a și spus abrupt într-o zi, când s-a supărat pe el, venind apoi imediat să bată la ușa camerei în care-l alungase cu doar o clipă mai devreme.

Stă lângă el, pe marginea patului. Soarele intră pe fereastră și-i luminează obrazul drept, iar pe gât are încă o pată dintr-acelea roșii care-i apar când se înfurie. Îi spune că n-a vrut copii, că nici măcar n-a visat să aibă vreodată, că nici ea nu e decât o puștoaică un pic dusă și chestia asta i-a căzut pe cap ca o nenorocire, o lovitură a sorții. Recunoaște că e cam apucată și stângace, că nu știe întotdeauna cum să procedeze, cum să-l ia, dar nici n-a învățat-o nimeni.

La început de tot, după plecarea tatălui, au locuit într-un mic apartament împreună cu mama mamei, o femeie căruntă și resemnată, cu o veșnică expresie suferindă pe chip, suspinând fără încetare la cea mai mică mișcare, la fiecare cuvânt. Viața însăși, în absoluta ei banalitate, era pentru ea o încercare, un chin necurmat și nu-i putea da atenție fiicei ei decât copleșind-o cu o litanie de sfaturi, de necontenite reproșuri, încât cele două — dintr-un motiv pe care copilul nu-l știa, dar pe care îl intuia suficient de bine ca să nu fi simțit niciodată nevoia ori curiozitatea s-o întrebe pe mama lui — au sfârșit prin a se certa iremediabil, tânăra plecând într-o bună zi, târându-și cu o mână copilul, iar cu cealaltă o valiză pe roți în care-i încăpuse toată avuția.

De-atunci, copilul n-o mai vede pe bătrână decât arareori, atunci când, trecând din întâmplare ori dinadins pe lângă școală, îl privește de la distanță, în pauză, sau îl cheamă la gard ca să-i dea o bomboană scoasă din poșeta roșie, lăcuită, pe care-o strânge cu brațul la pieptul uscățiv.

Scurtează la maximum cureaua pe care-o poartă pe umăr, ținând astfel poșeta neobișnuit de sus, ca și cum ar fi vorba despre un lucru prețios pe care i l-ar invidia toată lumea, când de fapt — copilul știe, pentru că a cercetat-o deja — nu conține decât un toc de ochelari, un portmoneu din aceeași piele roșie lăcuită și uzată, o batistă de pânză, o agendă telefonică, poate și broșa aceea a ei placată cu aur și cu acul dezlipit, precum și o cutie albastră de tablă din care scoate o bomboană cu extract de pin pe care băiatul o acceptă dintr-un misterios simț al datoriei sau de milă, o bagă-n gură și-apoi o scuipă de îndată ce poate, de îndată ce bătrâna a-ntors spatele, după ce și-a strecurat printre gratiile grilajului o mână mică, cu palma uscată, ca să mângâie obrazul presărat cu pete de roșeață al copilului, cu gura tremurând, privindu-l cu ochii ei spălăciți, înconjurați de pleoape umede și înroșiți de lipsa lacrimilor niciodată vărsate.

Așezată pe marginea patului, mama plânge-n hohote. Îi cere iertare și, de cum o iartă, sângele i se pune din nou în mișcare și pata roșie de pe gât se estompează. I s-a luat un bolovan de pe inimă. Cu fața încă udă de lacrimi, râde acum la o prostie spusă de copil, îl trage spre ea și-l strânge la piept, îl sărută cu fervoare pe cap și pe frunte, jură că-l iubește mai mult decât orice pe lume, că e fiul ei, numai și numai al ei.

După naștere, a început să aibă migrene violente, care-o obligă să se refugieze-n pat ori pe canapea și să zacă acolo chiar și mai multe zile la rând.

Nu suportă nici lumina, nici zgomotul, închide ermetic casa — când vine de la școală și găsește obloanele lăsate, copilul știe că se anunță o criză, dacă nu e deja în toi —, îi cere băiatului să golească scrumierele a căror duhoare brusc îi întoarce stomacul pe dos, să ascundă într-un dulap ceasul de masă din bucătărie și ceasul ei de la mână, pentru că nu mai suportă nici măcar ticăitul sacadat al secundarului.

El îi aduce prosopele îmbibate cu apă rece și Synthol, pe care mama și le pune pe frunte, apoi le aruncă pe jos când se încălzesc și care continuă mult după aceea să umple casa cu efluvii medicinale de mentol și mușcată.

Îi apasă tâmplele cu vârfurile degetelor lui mici, acolo unde iese-n relief o venă ce bate tactul pulsului, ca să-i regleze fluxul de sânge care-o face să sufere.

Fiul a învățat repede să-și facă duș, să se îmbrace, să gătească singur, pentru că în zilele acelea, ea nu e în stare de nimic. Îi spune că durerea e atât de mare, încât îi vine să se dea cu capul de pereți ori să crape-acolo, pe loc; până și să vorbească-i vine greu.

Învață să trăiască în umbra durerii mamei: gesturile lui devin mai lente și prevenitoare, jocurile sunt murmurate în penumbra dormitorului. Îi pândește-ntruna mișcările, corpul răsturnat pe pat, chemările și gemetele.

Când criza e pe trecute și-o lasă fără vlagă, epuizată, dar infinit mai ușurată, îl cheamă să se-ntindă lângă ea. Îl îmbrățișează, îi frământă brațele, mâinile, picioarele. Îi ia fața-ntre palmele ei, ca și

cum s-ar asigura de existența lui materială sau ar încerca să modeleze un boț de argilă, să-i dea formă, să-l îndrepte.

— Roșcățelul meu, îi spune, vulpișorul meu.

Revine la viață și lucrurile-i par mai adevărate, mai intense, dar și mai fragile. Uneori îi cere cu înfrigurare copilului să-i promită că n-o s-o lase, n-o s-o părăsească, n-o să se despartă niciodată de ea.

Mama e furtunoasă, tranșantă și temperamentală, mereu sfâșiată de îndoieli, de regrete, e când cumplit de abătută, când cuprinsă de accese de veselie.

Păstrează în sertarul noptierei un pachet de cărți de tarot de Marsilia pentru ghicit și pretinde c-a învățat în adolescență să citească arcanele sau că are un dar pentru interpretarea sensului lor secret, dar se ajută și de un mic ghid strecurat în pachetul de carton albastru alb galben roșu — stă pe pat, în taior și cu un Peter Stuyvesant între dinți, cu cărțile desfășurate în fața ei, căutând întotdeauna promisiuni de bani, de slujbă, de zile mai bune și, mai ales, de dragoste.

Se bucură când trage Steaua, Soarele sau Forța, dar când îi iese Moartea, se grăbește să-i citească băiatului descrierea din manual, care anunță că respectiva carte nu e chiar atât de funestă cum s-ar putea crede, ci simbolizează schimbarea, începutul unei vieți mai bune, o formă de renaștere.

Uneori, se mulțumește s-o vâre degrabă la loc în pachet și să extragă altă carte. Nimic n-o entuziasmează mai mult decât să nimerească Îndrăgostiții, chiar dacă manualul o lasă sceptică, pentru că nu pomenește decât de altruism, încredere și cinste.

Visează să întâlnească un bărbat care s-o iubească, spune ea, așa cum a iubit-o tatăl lui, cu dragostea aceea tumultuoasă, care nu ține seama de nimic altceva, singura care i se pare posibilă, singura valabilă.

Apoi, cu aceeași convingere, pretinde că dimpotrivă, orice altă iubire ar fi preferabilă, orice alt bărbat care să n-o fi lăsat singură cu un plod în brațe.

*

Când se-ntorc la Roches, mama stă pe o grămadă de ardezie așezată lângă perete. Pe ușa larg deschisă iese-un parfum de detergent, iar platforma de ciment spălată cu apă din belșug lucește întunecată.

Fiul se duce la mama lui și-i întinde o creangă de castan.

— Uite.

Mama ia bucata de lemn, se uită la ea pe toate părțile. Tatăl trece pe lângă ei, împinge roaba până la magazie, descuie lacătul și descarcă bidoanele cu apă.

— Ce e? întreabă mama.

— O să facem din ea o praștie.

— A, da? Și cu praștia ce-o să faci?

Tatâl iese din magazie, își aprinde-o țigară și, contemplând peisajul, se-așază pe jos, la câțiva metri de ei, cu mâinile pe genunchi, relaxate.

Mucul îndreptat în jos sclipește roșiatic, iar fumul reținut o clipă în căușul palmei se strecoară alene printre arătătorul și degetul mare cu care ține țigara. Se uită la băiat cum îi vorbește mamei și la mama care se preface interesată de bucata de lemn.

Scoate dintr-un buzunar un briceag și-l desface.

— Dă să văd.

Fiul vine la el și bărbatul își pune țigara-n colțul gurii. Ia bucata de lemn și începe s-o cojească, apăsând cu degetul mare pe briceagul pe care-l ține înclinat.

— Hai, acum și tu.

Îi întinde mânerul briceagului, iar copilul se așază turcește lângă el. Din când în când, tatăl se apleacă și-i călăuzește mâna. Mama își reazemă capul de piatra zidului, ține ochii-nchiși, lasă soarele să-i scalde fața. Aude vocile tatălui și fiului, care curăță bucata de lemn. Inspiră mirosul de gresie încălzită de soare, de detergent și de mentă sălbatică.

— Mâine, zice tatâl în timp ce fiul se ridică și-și scutură pantalonii de bucățile de coajă, o să-l dăm la flacără, să se-ntărească lemnul.

Fiul se face că-ntinde un elastic, ochește ținte imaginare dimprejur, șuierând printre dinți. Tatăl și mama se uită la el cum pleacă prin iarbă.

— O să-i fie bine-aici, o să vezi, zice tatâl.

Privirile li se întâlnesc și mama schițează un surâs. Lumina acelui sfârșit de după-amiază i-a biruit opoziția, reticențele. A cuprins-o un soi de moleșeală. Tatăl se ridică, se apropie și se lasă pe vine lângă ea. Își pune mâna pe obrazul ei, o lasă să alunece pe maxilar și-o prinde de bărbie.

— O să *ne* fie bine.

Ea-și pune o mână peste a lui. Ridică ochii spre el și spune:

— Mi-aș dori doar să ajungi să te eliberezi de furia asta, de umbra asta care plutește tot timpul deasupra ta.

Fără să clipească, bărbatul pare să-i studieze fața. Ochii îi fug pe chipul ei prin scurte mișcări sacadate, de parc-ar încerca să recunoască ori să

reținã fiecare detaliu, fiecare milimetru de piele, înainte să se implânte din nou într-ai mamei.

— O să fac focul, zice. Nopțile sunt reci pe-aici.

Și, după o clipă de tăcere:

— Cred că e timpul să-i spui.

Mama încuviințează și bărbatul se duce spre magazie; îl vede intrând și-apoi ieșind o clipă mai târziu c-un braț de lemne.

Se sprijină de pământ, se ridică și face câțiva pași, căutându-l din ochi pe copil. Nu-l vede, așa că pornește pe cărarea tăiată de pașii lui pe câmp. Îl găsește un pic mai departe, întins pe spate-n iarbă, cu praștia îndreptată către o pasăre-n zbor.

— Vii cu mine până la pădure?

Îi întinde mâna. Când se ridică, din locul în care-a stat urcă un miros de transpirație și de pământ rece.

Merg o vreme ținându-se de mână, cu trupurile apropiindu-se și depărtându-se în funcție de cadența pașilor, de obstacolele reale sau imaginare pe care copilul le evită prin salturi sau eschive, trăgând de brațul mamei.

Soarele coboară și scaldă câmpia în razele lui piezișe, încă de iarnă, care-i orbesc. Fiul lasă mâna mamei și aleargă spre liziera pădurii, unde trunchiurile crăpate ale pinilor, stropite cu aur de sus până jos, răspândesc un parfum de rășină. Merg pe la umbra rară a copacilor, calcă pe un strat de ace ruginii care trosnesc sub tălpi. Copilul se apleacă să adune conuri pe care le studiază și, după o selecție atentă, le strecoară-n buzunar sau le azvârle cât colo.

Mama o ia înainte uneori, ridică ochii spre camaieul crengilor pe care cresc ace noi — are fața brăzdată de umbre și lumini; acum o ia-nainte fiul,

ca să ajungă la un copac cu o ramură mai joasă pe care să se poată cocoța.

Mama se reazemă cu umărul de copac.

— Am ceva să-ți spun.

Fiul se uită la ea de sus, iar ea-și întoarce ochii spre lăstărișul liniștit.

— O sa am un copil, spune.

Fiul nu răspunde, e absorbit de scoarța crăpată a copacului, din care se chinuie să rupă o bucată.

— Încă nu știu dac-o să fie-un frățior sau o surioară.

Fiul se cațără pe-o creangă mai înaltă, se-așază călare, cu spatele lipit de copac.

— Ai grijă, spune mama, nu te urca prea sus.

— O să se nască aici?

— Nu. O să fim deja acasă. La toamnă.

De la postul lui de observație, fiul vede câmpia dincolo de copaci, distinge în depărtare, în mijlocul vegetației, forma monolitică, abia schițată a casei.

Rămâne nemișcat în mirosul rece de pin. Mama așteaptă la picioarele copacului, răbdătoare și gânditoare, atentă să nu bruscheze copilul, până când el coboară cu grijă pe creanga cea mai de jos, de pe care se lasă să alunece lângă ea cu picioarele apropiate.

Îi ia mâinile într-ale ei, pare că vrea să-i spună ceva, dar renunță. Fiul se desprinde și fuge. Mama rămâne o clipă singură în liniștea înmiresmată, luminoasă a lăstărișului.

În seara sosirii la Roches, iau cina la lumina unui bec gol, alimentat de grupul electrogen pe care-l aud zumzăind în spatele zidului gros de piatră.

Focul aprins mai devreme de tată încălzește deja unica încăpere, neprimitoare cu câteva ore înainte,

dar însufleţită acum de pârâitul buştenilor şi de aura flăcărilor. Coşul şemineului a scuipat la început un fum gros, din care încă mai pluteşte un văl, făcând lumina mai densă.

Au încălzit conserve de ravioli, pe care mama le serveşte în farfurii vechi, desperecheate, de faianţă. Mai au biscuiţi, o cutie de pateu şi nişte inimi de palmier în oţet, dar oricât de frugală ar fi masa, nimic nu poate ştirbi buna dispoziţie a tatâlui, pe care vinul îl face afabil şi volubil. Le descrie cu lux de amănunte proiectul său pentru casă, lucrările pe care are de gând să le facă în lunile cât o să stea la Roches: întâi acoperişul, pe care vrea să-l consolideze, pardoseala de la parter, vopsirea pereţilor de la etaj; o mulţime de mici şantiere de care spune că s-a ocupat doar pe apucate după moartea tatălui său, numai când i-au permis timpul şi banii.

— Şi să urc tot calabalâcul ăsta aici, scule, materiale, poţi să mă crezi că n-a fost de colea, îi spune fiului, lăsându-se pe spate.

Îşi aprinde-o ţigară, trage un fum care-i dă un fior uşor, îl expiră pe nas, cufundat în gânduri.

— Dar ştiam că merită, spune. Ştiam că odată şi-odată o să venim cu toţii aici.

Tace din nou, ia paharul cu vin.

— Pentru noi. Pentru un nou început.

Mama ezită.

— Ciocneşti cu noi? îl întreabă pe copil.

Fiul face semn că da şi ridică toţi trei paharele, le ciocnesc deasupra muşamalei. Tatâl se ridică brusc şi spune:

— Asta trebuie sărbătorit. Mă-ntorc imediat.

Iese din casă, iar mama şi fiul rămân aşezaţi, unul în faţa celuilalt. Mama-şi întinde mâna peste masă

și-l șterge cu degetul mare pe copil la colțul gurii, unde e mânjit cu sos de roșii.

— Uite-n ce hal ești, ai dat peste tot pe tine.

Băiatul se șterge cu dosul palmei. Tatăl își face apariția cu un mic radio pe baterii, pătat cu ipsos ori cu vopsea, și-i întinde antena telescopică. Aparatul șuieră în timp ce tatăl parcurge în zadar scara FM. La început nu aud decât frecvențe îndepărtate, apoi se mută pe AM și tatăl prinde un post de muzică unde se difuzează *A Whiter Shade of Pale*, de Procol Harum. Semnalul se limpezește când ridică radioul spre tavan și tatăl se grăbește să stingă becul, lăsând numai văpăile flăcărilor din șemineu să lumineze încăperea.

— Suie, îi spune băiatului, bătând cu palma în fața de masă.

— Unde?

— Aici, pe masă, fuguța!

Băiatul îi aruncă o privire mamei, care clatină din cap a neputință; prinde mâna pe care i-o întinde tatăl și se suie pe masă, cu picioarele printre farfurii. Tatăl dă la maximum volumul radioului și-i întinde copilului aparatul.

— Ține-l sus de tot și nu cumva să te miști.

O apucă de mâini, mama se-mpotrivește, protestează, degeaba însă, până la urmă cedează: se ridică, se strânge la pieptul lui la lumina șemineului, cu tâmpla pe umărul lui, schițează pașii unui slow languros în timp ce tremolourile lui Gary Brooker umplu încăperea:

And so it was that later
As the miller told his tale
That her face, at first just ghostly
Turned a whiter shade of pale.

Mai târziu, fiul ațipește pe canapea, în fața șemineului, epuizat. Tatăl și mama rămân treji încă multă vreme, la masă, în fața ceștilor cu cafea rece. Tatăl fumează țigară după țigară, din unele mai trage uneori și mama. Din radioul așezat pe mușama se aude în surdină un îndepărtat post spaniol. Băiatul aude ca prin vis vocile părinților, simte nelămurit mirosul și văpaia focului pe care tatăl îl ațâță mai aruncând câte-un buștean.

Pe jumătate adormit, i se pare că ceva s-a liniștit, confundându-se poate cu vreo amintire de demult, poate cu ceva ce și-a imaginat doar, din vremea când tata și mama se iubeau cu o dragoste calmă, lipsită de amenințări, și totul, chiar și prezența casei Roches, cu zidurile care-i înconjoară, cu acoperișul ei vechi de ardezie deasupra capului, totul îi produce o senzație difuză de confort și bucurie.

*

Când vine de la lucru, mama-l găsește pe băiat stând pe trepte, în fața ușii. Are câte-o sacoșă-n fiecare mână și împinge cu piciorul poarta ruginită. Observă copilul, se-oprește o clipă, așteptând să se-nchidă la loc poarta în spatele ei, apoi traversează curtea.

Ajunsă la scară, întreabă:

— Ce-ai pățit?

— E-aici, răspunde băiatul.

Mama scutură din cap.

— E-aici? Ce vrei să…

Se-oprește când copilul ridică ochii spre fereastra dormitorului ei de la etaj. Urcă încet treptele, trece pragul casei și se duce-n bucătărie. Lasă sacoșele cu cumpărături pe masă și împietrește acolo, cu capul plecat, fără să scoată vreun cuvânt. În cele din urmă

își ridică fruntea și se-ntoarce către băiat, care intrase și aștepta în spatele ei.

— Când a venit? întreabă-n șoaptă.

— Abia a ajuns.

— Și ce face?

— Cred că doarme.

Mama clatină din cap de câteva ori, se-apropie de fiu și-i ia capul între mâini. Îi dă laoparte ciuful de pe frunte și-i mângâie tâmpla cu degetul mare.

— Stai aici, da?

Iese din bucătărie, se-oprește la baza scării, își frânge mâinile. Pare mai scundă și mai fragilă în lumina din hol, dar corpul e încordat într-o răceală mândră, belicoasă, ca și cum s-ar pregăti să se măsoare cu tatăl. Urcă treptele și fiul o vede dispărând pe după colțul palierului. Ciulește urechile ca să prindă pașii pe culoar până la dormitorul din pragul căruia urmărise și el somnul tatălui.

Când revine, trece pe lângă fiu fără să se uite la el. Intră în camera de zi, ia de pe comodă un pachet de țigări, aprinde una și se sprijină cu spatele de perete, lângă televizor. Fumează, ba ducând filtrul la buze, ba rozându-și unghia de la degetul mare, fără să poată să-și ascundă tremurul gesturilor. Fumul țigării o învăluie în straturi albăstrii.

Strivește țigara la jumătate, se-ntoarce spre băiat și spune:

— Desfac cumpărăturile și-ncep să pregătesc masa. Până-i gata, nu te duci tu un pic afară, la joacă?

Soarele a coborât în spatele acoperișului, în curte s-a făcut răcoare. Copilul ia de jos mingea spartă din

piele, pe care-o trimite-n zid fără nicio convingere, pândind peste umăr casa. Dârdâie și până la urmă se-așază la baza scării, încercând să prindă ceva din zgomotele din interior care-ar putea ajunge până la el, dar în urechi îi vuiește doar murmurul indiferent al orașului — alarma unei mașini, plânsul unui copil, lătratul ciobănescului german legat de un bolțar într-o curte de pe strada paralelă —, toate aceste sunete care compun de obicei un glas familiar, liniștitor și care acum par să se-ntoarcă împotriva lui.

Cerul e un laviu întunecat sub care bălțește luminiscența portocalie a orașului. Încep să cadă stropi grei de ploaie, explodând pe gudronul trotuarelor, pe dalele din curți, pe caroseriile mașinilor. Copilul își duce genunchii la piept și-i cuprinde cu brațele. Când vântul bate spre casă, lasă ploaia să-i biciuie fața și să-i înnegrească treptat țesătura hainei.

Pe stradă se aprind felinarele, aruncându-și peste pavaj lumina filtrată de ploaie. Cerul se întunecă și mai mult, frigului abătut asupra orașului nu-i trebuie mult ca să străbată fibrele leoarcă de ploaie ale hainei și-apoi pielea copilului, atât de fină încât mama urmărește uneori cu vârfurile degetelor rețeaua de vinișoare care pornește de sub claviculă.

Rămâne multă vreme nemișcat, cu fața în bătaia ploii. Când se aprinde lumina pe verandă și mama apare-n ușă, copilul nu mai e decât un boț de carne înghețată, o piatră mică lăsată pe scară, și doar cu mare efort reușește să-și întoarcă capul spre ea.

S-a schimbat, acum e-n hanoracul acela decolorat, prea mare, în care arată ca o adolescentă, cu un singur buzunar în față, în care-și îndeasă-

ntruna mâinile, pachetele de țigări, brichetele și fel de fel de lucruri adunate de te miri unde: monede, un bon de la magazin, un Playmobil sau un cercel.

— Veneam să te strig. Credeam că te-ai dus la plimbare.

Iese-n capul scării, își trage gluga pe cap și-aprinde o țigară. Se-așază lângă copil, îl ia pe după umeri.

— Ești leoarcă, zice, strângându-l la piept. O să răcești.

Fiul își lipește obrazul de bumbacul hanoracului, care miroase-a tutun și a colonia tatei.

— Unde-a fost? întreabă cu jumătate de glas.

Mama trage din țigară, întoarce capul ca să nu-i sufle fumul în față copilului.

— Acum e-aici, spune. E tot ce contează până una-alta, nu?

— O să rămână cu noi?

— Nu știu. Tu ce crezi?

Băiatul nu răspunde și mama se uită din nou spre stradă.

O pisică cu blană întunecată sare pe zidul curții și-i privește, resemnată sub ploaia puternică. Rămân o vreme lipiți unul de altul în lumina verandei, uitându-se cum cade ploaia; umbra lor, una singură, se prelinge de-a lungul treptelor și al dalelor lucioase.

Mama își trece mâna prin părul ud al fiului și spune:

— Hai, intră și fugi să te schimbi.

Copilul o zbughește pe scări în sus și se-nchide-n dormitor. Ploaia se întețește, bate-n geamul prin care se scurge pe perete, în valuri lichide, lumina felinarului din apropiere.

De la parter, răzbat înfundate până la el diverse zgomote: televizorul — ghicește o emisiune de tip concurs —, mama care trebăluiește în bucătărie, farfurii care se ciocnesc, uși de dulap trântite, jetul de apă împroșcând chiuveta; în fine, râsete.

Băiatul mătură cu privirea camera liniștită, posterele de pe pereți, covorașul cu străduțe pe care nu se mai joacă de mult — mașinuțele stau de-acum într-o cutie cu jucării, sub pat — și care, așa i s-a părut întotdeauna, are propria lui logică, propriile legi. Noaptea mai ales, când i se întâmplă să se uite la el din pat, i se pare că dreptunghiul acelui covor e o fereastră deschisă către o altă realitate care întruchipează un cartier sau un cvartal de locuințe, ba chiar un orășel cu parcele de case cu pereți galbeni și acoperișuri roșii — casele înclinate pe spate ca să-și dezvăluie fațadele tihnite, împodobite cu ferestre mari cu cercevele de lemn —, cu străzile lui negre ca smoala, cu marcaje regulate ale căror linii și joncțiuni în unghi drept se repetă într-un model geometric perfect — covorașul, vândut inițial la metru, repetă de două ori un motiv identic —, cu trecerile sale de pietoni, aleile cu copaci văzuți de sus, ghiciți de fiecare dată după rotocoalele verzi, dar și cu centrul comercial și cu cazarma pompierilor.

În penumbra camerei, în adăpostul cald al patului, lăsându-se cuprins de somn sub mângâierea cearșafurilor tocite, copilului i se pare că lumea covorului e la fel de reală ca aceea în care trăiește el — cartierul muncitoresc cu ulițele lui desfundate, casele dărăpănate, tomberoanele care-și revarsă duhorile acre în singurătatea curților din spate, maidanul cu hârtoape care aduce cu un câmp

minat, presărat cu deșeuri, rahat de câine și cioburi de sticlă —, iar el e capabil, printr-un simplu exercițiu de imaginație, să se proiecteze pe străzile liniștite, în ordinea perfectă a covorului, numai și numai lui accesibilă.

Acolo, copilul nu e amenințat de nimic. Acolo nu trăiește niciun suflet și nimic nu se schimbă, orașul pare construit și făcut să dăinuie prin el însuși. În lumea aceea, tatăl n-ar putea da buzna după bunul lui plac, n-ar putea nici măcar să existe și niciodată, în niciuna dintre casele astea înclinate ciudat și cu fațade primitoare, mama n-ar pregăti o cină în jurul căreia să se strângă laolaltă, de parcă așa ceva ar fi un fapt banal și așteptat, tatăl, fiul și ea, chiar în prima seară a întoarcerii lui.

Băiatul se trezește, își întinde mâinile și picioarele amorțite de somn, dă laoparte cearșafurile și se așază pe marginea saltelei. Pipăie cu talpa piciorului covorașul care, văzut la lumina zorilor, nu mai e decât un dreptunghi trist de mochetă. Se dă jos din pat, traversează camera evitând cu grijă figurinele din plastic care zac pe podea, căzute la datorie și abandonate în mijlocul câmpului de luptă.

Culoarul e abia luminat de o dungă de lumină care pătrunde pe ușa întredeschisă a băii și trasează o linie difuză pe tapetul ale cărui motive vegetale par mai întunecate acum, adormite. Copilul intră în baie, se așază turcește pe scaunul WC-ului, încă moțăind, cu fața ascunsă-n palme.

Stă așa, adormit, clătinând din cap, cu bărbia alunecându-i din palmă. Tresare, se ridică, își trage-n sus pantalonul de pijama. O mică aureolă de urină întunecă țesătura pantalonului în timp ce trage apa așa cum îi amintește foarte des mama,

pentru că nimic n-o exasperează mai mult decât să găsească vasul de WC murdar — tot ea îl obligă să facă pipi așezat ca să nu stropească nici colacul, nici covorașul roz și moale din fața bazinului și mereu o aude strigând din baia de la etaj sau de la parter „colacul!“, „trage apa!“, „de câte ori trebuie să-ți mai spun?“, „nu-s servitoarea ta!“ sau chiar: „cu ce ți-am greșit, Doamne?“

Copilul iese din baie și privirea-i cade pe ușa închisă a dormitorului mamei. De obicei e deschisă și broasca lucește difuz, abia perceptibil. Fiul înlemnește: brusc își aduce aminte de prezența tatălui, pe care noaptea i-o șterse din minte, împingând-o în rândul acelor impresii fragile care rămân cu tine la trezie, crâmpeie de vis, senzații nedefinite pe care un simplu detaliu — un cuvânt, o imagine, chiar ceva imposibil de numit — le poate aduce din nou la viață și le recompune cu fulgerătoare precizie. Se-apropie de ușă și se apleacă.

Nu percepe decât o lumină puternică atunci când își duce ochiul în dreptul găurii cheii, apoi pupila se retractă și reușește să distingă parțial camera, spatele gol al mamei, întinsă pe burtă peste cearșaf, cu fața întoarsă spre stânga și cu ochii închiși.

Trebuie să mai aplece capul ca să-l vadă pe tată pe marginea patului, cu fața la fereastră, cu spatele la mama, cu palmele pe pulpele păroase, chiar deasupra genunchilor. Gol și el, cu corpul în lumina palidă, cu spatele aplecat, cu pielea încă și mai albă în zona de pe coapsă unde se oprește brusc părul des de pe pulpă.

Tatăl pare să studieze ceva de dincolo de fereastră, dar copilul știe că nu-i nimic de văzut din acel colț al patului, nimic în afară de cerul jos al orașului. Își

apleacă ochii spre podea, întinde-o mână și ia de jos un slip pe care și-l trage cu mișcări lente, îl ridică pe șolduri ridicându-se puțin, apoi o ia către ușă în timp ce fiul se retrage pe furiș spre camera lui.

Când băiatul intră-n bucătărie, tatăl stă la masă, în fața unei cești cu cafea. Și-a pus un tricou și niște pantaloni de trening. Cu spatele la perete și picioarele pe-un scaun, fumează deja a enșpea țigară.

— Ce-ai rămas acolo stană de piatră? spune mama când îl vede. Hai să mănânci de dimineață.

Copilul se-așază la masă, iar ea-i pune-n față un bol, o pungă cu cereale și-o cutie cu lapte. Lucrează la cantina unei întreprinderi din zona industrială de la celălalt capăt al orașului, iar la sfârșitul zilei face curățenie într-o grădiniță. E gata de plecare și împachetează câțiva biscuiți într-o folie de staniol.

— Încearcă să nu-i uiți de data asta, spune, scoțând din ghiozdanul copilului un pachet mai vechi cu biscuiți fărâmițați și o banană înnegrită.

Îl sărută pe creștet.

— Și eu? întreabă tatăl.

Mama râde în timp ce-și încheie nasturii la geaca de blugi pe care tocmai a îmbrăcat-o, dă roată mesei și se-apleacă să-l sărute pe gură. Tatăl o strânge de fund și ea se desprinde cu un gest repezit, râzând din nou și aruncându-i copilului o privire jenată care-l obligă să-și întoarcă ochii și să studieze lista ingredientelor de pe punga cu cereale.

— Pe diseară, spune.

Rămâne în schimb nemișcată, în picioare lângă ușă, ținându-și pe umăr vechiul rucsac cu un deget petrecut pe sub breteaua slăbită și jucându-se cu legătura de chei din mâna dreaptă în timp ce se uită lung când la copil, când la tată.

Se-ntoarce să sărute copilul pe cap, se răsucește pe călcâie și iese din bucătărie. Cei doi aud ușa de la intrare trântindu-se, apoi pașii ei grăbiți răsunând pe dalele din curte.

Fără să îndrăznească să ridice ochii spre tată, copilul își termină bolul cu lapte, apoi îl duce la chiuvetă ca să-l spele, cu spatele la bărbatul a cărui prezență o simte radiind.

Pune bolul la scurs și se pregătește să plece și el, dar vocea tatălui îl reține:

— Știi ce? Lasă azi școala. O să petrecem ziua-mpreună, tu și cu mine, ca băieții. Hai, du-te să te-mbraci.

În dimineața aia se duc pe jos până la una dintre ultimele frizerii din centru, iar tatăl pune să-l tundă pe copil scurt, cu ceafa și tâmplele rase și urechile libere.

Proprietarul frizeriei e un bătrân cu mustață severă și accent italian pronunțat. Îl așază pe băiat la chiuveta pentru șamponat și-i pune un prosop aspru în jurul gâtului.

Pe scaunul de-alături, tatăl frunzărește o revistă pentru automobiliști în lumina tristă a vitrinei.

— De când n-ai mai văzut pieptănul, tinere? întreabă italianul.

Tatăl își scoate pachetul de țigări.

— Se poate fuma aici?

— Deschideți ușa.

Tatăl se ridică. Cu un clinchet scurt al clopoțelului, deschide ușa de sticlă și rămâne-n prag, aprinzându-și țigara, cu ochii la strada pustie.

— Ia loc aici, puiule.

Frizerul îl instalează pe copil în fața unei oglinzi și-l acoperă cu o pelerină neagră pe care i-o leagă

după gât.

— Îmi păreți cunoscut, spune, uitându-se la imaginea tatălui în oglindă.

— Tot ce se poate.

Frizerul dă din cap și începe să descâlcească părul copilului.

— Fața dumneavoastră-mi aduce aminte de ceva.

— Veneam uneori cu tata să mă tund aici. E mult de-atunci.

— Asta-i, asta-i. Nu cumva e vorba despre bărbatul pe care l-au găsit pe munte?

Tatăl trage din filtrul țigării, dă fumul afară-n stradă.

— Mi-am dat eu seama, continuă italianul. Pentru că-i semănați. Acum mi-aduc aminte de dumneavoastră. Vă aducea la tuns o dată pe an, primăvara.

— Da.

— Așa, așa, e exact ce bănuiam când v-am văzut intrând, dar nu poți fi niciodată sigur. Un băiețaș cu părul lung, și-mi zicea să vă tund la zero ca să nu faceți purici.

Tatăl se uită ostentativ în altă direcție și nu răspunde.

— Să-mi iertați întrebarea, continuă italianul nesigur, e adevărat ce se spune pe-aici despre tatăl dumneavoastră?

— Ce se spune pe-aici?

— Chiar a murit de cancer, nu?

— Și?

— Se zice c-ar fi rătăcit prin munți săptămâni întregi, ca un nebun, că-și pierduse mințile și c-ar fi murit în chinuri groaznice.

Tatăl ricanează și dă fumul pe nas. Evită privirea copilului reflectată-n oglindă.

— Într-un fel, de-asta s-a și retras în munți. Nu mai suporta bârfele, prostiile debitate de toți.

— Eu n-am zis nimic, știți, doar spun ce-am auzit și eu de la unii și alții. Cred că-mi amintesc și de un articol în presa locală.

— Lumea ar face bine să se abțină.

— Sigur, sigur. E greu să-i faci pe oameni să tacă. E un oraș mic. Și-apoi, pe tatăl dumneavoastră îl știau toți ca pe-un cal breaz.

Tatăl aruncă chiștocul pe stradă și trage-o flegmă pe trotuar. Clopoțelul sună din nou când închide ușa și se-așază la loc pe scaunul lui. Lângă el, pe-un taburet înalt, zace o begonie cu frunzele căutând cu disperare lumina din vitrină — copilul se uită prin oglindă la dosurile lor roșiatice, pătate, cu nervuri translucide.

— Nu era așa când l-am cunoscut, continuă frizerul. Era un om plăcut. E din cauza morții mamei dumneavoastră, după care a mai fost și accidentul ăla pe care l-a avut… Nu și-a revenit, sigur l-a lovit rău de tot. Să ajungi în halul ăla, și cu un copil mic, Dumnezeule, nici nu-ți vine să crezi…

O vreme nu se mai aude decât țăcănitul foarfecii pe care frizerul o plimbă în jurul urechilor copilului, cu sunetul înfundat al unui radio în fundal.

— Așa a vrut el, să rămână acolo, sus, zice deodată tatăl. Știa foarte bine c-o să fie nasol, dar i se părea preferabil. Cel mai rău, pentru el, ar fi fost să sfârșească la spital, s-ajungă să-i țină alții lingura la gură și să-l șteargă la cur.

Italianul ia pelerina de la gâtul copilului și-o scutură în aer.

— Orișicât, orișicât, s-o termini așa, singur, e inuman. N-o dorești nici la dușmani.

Tatăl nu zice nimic și frizerul ia un föhn, al cărui jet de aer cald umple salonul mic cu un miros de rezistență supraîncălzită și de păr ars. Apoi ține o oglinjoară rotundă în spatele copilului și-l lasă să-și admire ceafa.

— Ia uite. Leit taică-su.

Tatăl se ridică, își admiră fiul în oglindă și dă din cap satisfăcut.

— Cât vă datorez? întreabă.

Ajung în stradă, ducând cu ei ceva din mirosul de frizerie, și văd trecând o camionetă echipată cu difuzoare care anunță un bălci aproape de zona comercială din sud.

— Am putea da o raită, spune tatăl, cuprins de un entuziasm juvenil.

Copilul e de acord și-și bagă degetele pe gâtul puloverului ca să scoată firele de păr care-l mănâncă.

Merg pe jos până la breakul tatei, un Citroën BX de un albastru electric, lăsat pe suspensiile lui hidraulice. Capota și aripa din față par să fi fost înlocuite și vopsite grosolan, într-o culoare cât de cât apropiată.

— Urcă-n față, spune tatăl când băiatul dă să deschidă portiera din spate. Stai o clipă, să dau astea laoparte.

O ia înaintea copilului și se apleacă peste scaunul șoferului ca să elibereze locul din dreapta de mormanul de pachete de țigări goale, doze de bere și resturi de sandviciuri înfășurate în hârtii unsuroase, aruncând totul pe bancheta din spate, și aia ocupată de un sac de dormit, o canistră cu benzină, pungi vechi de chipsuri și alte ambalaje neidentificabile.

Habitaclul pute a chiștoace stătute, a ulei de motor și a colonie.

— Gata, zice, făcându-i semn copilului să intre. E cam harababură pe-aici, trebuie să fac curat.

Se instalează amândoi, iar tatăl deschide din nou portiera ca să golească scrumiera — direct pe asfalt. Când breakul demarează, ridicându-se greoi pe suspensii, îi zâmbește fiului, după care face manevrele ca să iasă din parcare.

Când sunt pe șoseaua din zona comercială, pornește să cadă burnița. În jurul lor defilează orașul monoton, casele din vechile cartiere muncitorești, ferestre care oferă imagini fugare din bucătării ori sufragerii strâmte, scăldate într-o lumină cenușie; noile cartiere rezidențiale, în care viața ar trebui să fie la fel de ordonată și demnă de invidiat ca în realitatea covorașului pentru mașinuțe, cu fațadele lor tencuite în bej cărămiziu, cu acoperișurile strălucitoare cu țiglă roșie, cei o mie de metri pătrați înconjurați atent cu gard, înăuntru cu iarba tunsă frumos și, din loc în loc, câte-un balansoar nemișcat sub burniță și o piscină cu prelata trasă pe deasupra, promisiuni ale unor zile mai însorite.

Tatăl nu scoate-un sunet, nu se sinchisește de tăcerea fiului pe care-l privește cu coada ochiului, dă din cap de parc-ar fi ajuns la un acord tacit sau ca și cum ar fi mulțumit de compania copilului.

Întinde brațul ca să scotocească în buzunarul din spatele scaunului din dreapta și scoate un cartuș de Marlboro pe care-l lasă pe genunchii fiului. Breakul deviază de la traseu și e cât pe-aci să lovească parapetul.

— Uite, dă-mi un pachet, spune în timp ce redresează mașina smucind de volan.

Băiatul desface cartușul, tatăl aprinde bricheta de la bord și rezistența începe să se-nroșească în timp ce

deschide pe dibuite pachetul așezat pe piciorul drept.

— Știi ce-a spus ăla adineauri despre bătrân? Despre bunică-tu?

Copilul nu zice nimic.

— E-adevărat, continuă tatăl, aprinzându-și țigara. A fost foarte bolnav. A murit complet singur, la Roches. Așa i se spune casei ăleia de la munte, acolo-am crescut. Dar nu-i vina mea, câtuși de puțin. N-am avut de ales, a trebuit să mă car când aveam șaptișpe ani, din motive pe care nu pot să ți le explic chiar acum, dar despre care poate-o să-ți vorbesc într-o bună zi.

Copilul se foiește, se-afundă mai bine-n scaun, bate darabana pe rezemătoarea de la portieră.

— Pot să-ți spun că ani de zile am fost supărat pe el. Chiar mi-am dorit să moară, și nu doar așa, o dată. Dar când am aflat că-ntr-adevăr a murit, asta chiar că m-a lăsat lat. Am fost devastat, parcă m-a pocnit în moalele capului. Se pare că l-a găsit un turist. Zăcea la rădăcina unui copac, pe jumătate dezbrăcat, încolăcit ca un câine.

Coboară geamul, răsucind cu opinteli mânerul înțepenit din stânga lui, vântură de câteva ori mâna prin aer ca să dea afară fumul — degeaba.

— A stat zile-n șir la rădăcina copacului și-un animal, mistreț sau vulpe, poate chiar un lup, i-a devorat jumate din față și o coapsă. Când l-au adus în oraș, a trebuit să mă duc să-i identific cadavrul.

Tatăl clatină încetișor din cap și stinge chiștocul în scrumieră.

— Poate n-ar fi trebuit să-ți povestesc chestiile-astea. Voiam doar să-ți spun că treptat am înțeles c-aveam și eu partea mea de vină, că eram departe de a fi perfect și că e destul de ușor s-o iei razna. Era un

mare ticălos, asta-i sigur, dar o-ncasase și el, avea rănile lui. Și nu există nimic mai rău decât un bărbat rănit.

Tace, lovește ritmic volanul cu căușul palmei drepte, scutură din cap și-și trece limba peste incisivul spart. Prin geamul lăsat, intră-n mașină câțiva stropi de ploaie și-l udă pe copil pe gât.

*

Tatăl l-a dus în brațe ori în cârcă, poate și cu ajutorul mamei, a urcat treptele și-a pus copilul în pat.

Când se trezește, în toiul nopții, nu mai ține minte că a fost adus în pat și nu are amintiri din ziua dinainte. Întâi crede că s-a trezit în căsuța din cartierul muncitoresc, dar ar fi trebuit să ajungă până la el lumina străzii, chiar și prin obloanele lăsate, să contureze forma obiectelor familiare din jur: comoda din lemn alb, jucăriile de pe podea. Or, nu distinge absolut nimic, nu-și vede nici mâinile pe care și le ridică-n fața ochilor, și-l cuprinde teama c-a orbit. De dincolo de despărțitura din rigips se aude un geamăt prelung care face să vibreze rulourile de vată de sticlă de sub grindă. Băiatul strigă după mamă, o cheamă-n ajutor. Aude niște corpuri care se mișcă în camera de-alături, cearșafuri foșnind, vocea tatei care mormăie ceva ininteligibil. Mama intră-n cameră cu o lanternă. Conul de lumină mătură încăperea și copilul își amintește: călătoria în afara orașului, urcușul pe munte, mersul pe jos până la Roches.

Mama se-așază pe marginea patului. Îi spune că n-are de ce să se teamă, că geamătul nu e decât zgomotul făcut de vânt când se-ncurcă-n șarpantă. Începe să tremure. Focul trebuie să se fi stins la

parter, iar acum la etaj domnește-un frig de-i albesc cuvintele.

— Dă-te un pic laoparte, să te-ncălzesc puțin până adormi.

Fiul îi face loc sub pătură și mama se lipește de el. Ascultă amândoi multă vreme cum șuieră și pârâie casa ca o luntre veche pe furtună, vântul le-aduce țipătul bufnițelor din vreo scorbură de copac uscat, cu fețele lor albe și misterioase. Dar prezența și căldura mamei îl calmează, de-acum nimic nu-l mai amenință și în cele din urmă se cufundă din nou amândoi într-un somn liniștit, până dimineață.

A doua zi, tatăl se ține de promisiune și trece flacăra unei lămpi de sudură peste lemnul praștiei, ca să-l întărească. Îi adaugă o bucată de piele și un elastic, ia de pe jos o piatră pe care-o cântărește-n palmă și-o încarcă-n praștie. Proiectilul zboară drept spre cer.

— Dacă ochești bine, poți să omori păsări și veverițe. Am avut și eu una când eram ca tine, nu mai știu pe unde-am pus-o, că ți-aș fi dat-o. Eu am reușit, am vânat destule.

— Le mâncai?

— Ba bine că nu! Aici, mănânci orice găsești. Adu acasă dacă prinzi ceva.

Băiatul dă din cap și-și vârâ mânerul praștiei în buzunarul din spate al pantalonilor.

— Și ferește-te de urși, zice tatăl, aprinzându-și o țigară.

— De urși? întreabă copilul neîncrezător.

Tatăl rânjește, dând afară vălătuci de fum pe nas și se-ndreaptă spre magazie. Băiatul încă ezită, dar simte lemnul praștiei pe fund și elasticul care se lovește de coapsă la fiecare pas, și asta-l liniștește.

Plesnește de mândru ce e, ca orice bărbat înarmat, și se depărtează cu pas hotărât.

Orizontul e greu de ceață, munții din jur sunt îmbibați de umezeala nopții. Pietrele sunt negre, lucioase, ies la suprafață precum carapacea unei fiare căzute-n somn adânc, sau ca și cum muntele întreg n-ar fi decât o uriașă creatură adormită, pe spinarea căreia înaintează copilul.

Creasta cafenie a copacilor se pierde-n ceață și totul pare vătuit: ciripitul mierlelor în tufișurile lugubre, strălucirea soarelui, monotonă sub vălul care acoperă cerul.

Din pajiștea pe care merge copilul se ridică un miros de noroi, de rădăcini și cepșoară. Mama l-a îmbrăcat cu o canadiană cu căptușeală de molton, ca să nu răcească, și cu o pereche de bocanci a căror talpă scoate un sunet spongios pe iarba albăstrită de rouă din scobiturile pământului.

Când ajunge la liziera pădurii, băiatul face un popas. Întoarce privirea către hambarul care deja nu se mai vede. Totul pare neclintit, nicio boare nu unduiește pajiștea. În liniștea asta aparentă, pe copil îl izbește deodată conștiința singurătății și, în același timp, a prezenței sale în lume, a naturii ce se desfășoară în jurul lui, a imensității și multitudinii în care existența lui a luat formă și se află în acest moment precis.

Își descoperă atunci vulnerabilitatea: chiar n-ar fi posibil ca ursul să bântuie pe munte? Dacă i-ar ieși-n cale și l-ar prinde, mama și tata nici nu l-ar auzi strigând; de fapt, nici n-ar avea timp să strige. I-ar găsi corpul pe undeva prin pădure, pe jumătate mâncat, ca leșul bunicului?

I se pare acum că până și liniștea care-l înconjoară ascunde un pericol. Copilul ia-n mână praștia, se lasă pe vine și caută pe bâjbâite o piatră, fără să scape din ochi împrejurimile. Dă peste o piatră, pe care-o pipăie cu buricele degetelor; se ridică, întinde praștia, țintește umbrele și tufișurile nemișcate, dar brațul îi obosește curând și-l lasă iar jos: oricum, ce poate-o piatră împotriva unui urs?

Pășește prudent de-a lungul lizierei dinspre care urcă un iz rece, fermentația umedă a lăstărișului. Terenul urmează multă vreme o curbă ascendentă în direcția versantului însorit al muntelui, apoi panta coboară ușor, tot mai abrupt pe măsură ce băiatul înaintează. Ceața se ridică și o lumină ternă, venită de nu se știe unde, învăluie totul într-o strălucire blândă.

Pinii cedează treptat locul fagilor, iar tufele de porumbar sunt aici presărate cu flori albe. A ajuns la capătul pajiștii și, dacă vrea să meargă mai departe, trebuie să intre-n pădurea tăcută. Scrutează întâi adâncul până unde-i ajunge privirea, cu praștia strânsă-n pumn. E clar că, pe drum, a prins curaj, pentru că, după o scurtă ezitare, se afundă-n penumbră.

Trecând de la spațiul deschis al pajiștii la densitatea lipicioasă a pădurii, se aruncă într-un alt univers, ca și cum nu s-ar fi mulțumit doar să taie aerul rece al dimineții pentru a se avânta în parfumul verde-cenușiu al lăstărișului, ci ar fi traversat de-a dreptul o graniță naturală, o membrană invizibilă și permeabilă. Îi revin în minte basmele pe care i le citește uneori mama, cu codrii lor de nepătruns care ascund atâtea taine, pericole și secrete.

Înaintează, luând-o printr-un luminiș, se oprește și ciulește urechile. Sub liniștea care-i acoperea zgomotul pașilor, ceva vuiește în inima pădurii, dincolo de masa de arbori mai întâi destul de distanțați, apoi din ce în ce mai deși, cu coroanele încurcate — un șopot la care se adaugă sunete necunoscute urechilor copilului: loviturile unei ciocănitori negre, pârâitul vreunui copac rupt, urmat de bufnetul înfundat al prăbușirii, țipătul unui jder, ca un hohot de râs.

Pe băiat îl trec fiorii și o zbughește afară din pădure, aleargă cât îl țin picioarele ca să scape de umbra copacilor, care se ține după el. Ajuns în mijlocul pajiștii, se răsucește și privește liziera impasibilă de unde par să-l pândească o mie de ochi pitiți în culisele întunecate, toți împreună formând parcă privirea muntelui. Copilul se dă câțiva pași înapoi și o ia la goană spre casă.

În primele săptămâni petrecute la Roches, tatăl e binedispus, atent cu fiul și cu mama, plin de solicitudine față de ei.

Îi cere mereu mamei să se menajeze, dar nu aduce niciodată vorba de copilul care e pe drum, ceea ce o face să apară în ochii băiatului învăluită în aura celor pe care-i bănuim atinși de un rău ori de o boală gravă și neștiută și pe care îi copleșim cu atenții, căutând să le anticipăm nevoile în speranța de a le îndeplini dorințele înainte chiar să le fi avut sau de a-i scuti de oboseala și supărarea de a trebui să le formuleze.

Secretul care planează în jurul sarcinii îi conferă mamei și un fel de mister, o nouă gravitate. Pe măsură ce trec zilele, e cuprinsă de o tristețe nelămurită. Încearcă să-l menajeze pe băiat, îi surâde

de câte ori li se întâlnesc privirile, când sunt împreună afectează o veselie neobișnuită.

Toate acestea nu ating copilul decât într-un mod ascuns, colorând într-o nuanță incertă, abia perceptibilă, primele zile ale noii lor vieți în munți, care sunt totuși pentru el marcate și de calm, de o nesperată lipsă de griji, de noi descoperiri zilnice.

Trei seri pe săptămână, mama fierbe apă într-o oală sub presiune pusă pe arzătorul cu gaz, o varsă într-o găleată și toarnă deasupra tot atâta apă rece. Amestecă apoi cu o lingură de lemn cu coadă lungă și verifică temperatura apei cu degetele.

Urcă cu grijă scara, luând-o înaintea găleții care i se leagănă în mâna stângă și sprijinindu-se cu dreapta de treapta următoare. Apa pare neagră în recipientul de plastic închis la culoare — o găleată de șantier —, se leagănă și clipocește la fiecare mișcare, urcă mereu mai mult către margini, amenință să se reverse.

Odată ajunsă la înălțimea potrivită, ridică găleata pe palier, uneori cu ajutorul fiului, dacă nu cumva e ocupat deja să se dezbrace în baia de sub streașină. Copilul așteaptă gol sub duș, clănțăne din dinți, alb ca brânza, cu pielea de găină, până când mama ia apă din găleată cu un ibric vechi din cositor și i-o varsă pe-un umăr, apoi pe celălalt, pe ceafă și pe piept, iar la sfârșit pe cap.

Se-așază lângă el pe jos în timp ce el se săpunește și-și întrerupe din când în când trăncăneala cu sfaturi de felul: „săpunește-te și după urechi“, „vezi la subsuori“, „clătește-te, că ți-au rămas clăbuci în păr“.

Încăperea strâmtă e curând plină de aburi și de un miros plăcut de săpun. Odată încheiate

abluțiunile, mama se ridică și-i varsă pe cap apa care-a mai rămas pe fundul găleții. Copilul închide ochii, se ține de nas și are senzația că e învăluit într-o îmbrățișare caldă, după care mama îl înfășoară într-un prosop aspru.

După ce-a terminat tavanul fals din plăci de rigips, tatăl se înhamă la repararea acoperișului. Îi cere fiului să sprijine scara telescopică pe care-o desface și-o reazemă de fațadă. Băiatul îl privește cum se ridică deasupra lui, scara îndoindu-se sub greutatea sa, cum ajunge la acoperiș și se face nevăzut.

Se dă câțiva pași în spate și-l vede cum înaintează pe acoperiș până ajunge la prelata stricată de vijelii și care, sfâșiată pe alocuri, zace acum mizerabilă pe plăcile de piatră, mai albastră decât cerul, de un albastru de helești murdar, plină de jeg sub îndoiturile pe care vânturile și ploile le-au umplut cu pământ, polen și bețigașe.

Tatăl trage de prelată, care plesnește-n aer și cade lângă copil într-un nor de praf. În genunchi pe panta acoperișului, examinează plăcile de piatră sparte ori desprinse, se apucă să le desfacă una câte una și să le pună alături de el, dând la iveală scândurile de care-au fost fixate și care, expuse intemperiilor, au putrezit în unele locuri. Tatăl le rupe ușor cu mâinile goale, smulge bucăți putrezite pe care le sfărâmă în mână.

— Uite ce mizerie, zice.

Pune la loc plăcile de piatră și coboară scara pe care fiul încearcă s-o țină nemișcată apăsând cât poate cu piciorul pe prima treaptă. Dacă s-ar înclina în spate sau într-o parte, i-ar fi imposibil să o contrabalanseze. I se pare că tatăl nu l-a rugat să facă

asta pentru că într-adevăr crede că i-ar putea fi de vreun ajutor, ci ca să-l țină ocupat și să-i dea iluzia că e de folos. În comparație cu corpul tatălui, care-l domină de sus cu silueta lui întunecată decupată pe cerul senin, copilul se simte dintr-odată mic, plăpând, neînsemnat.

Se dă laoparte, iar tatăl pune piciorul pe pământ, face un pas și iese din umbra fostului hambar, rămânând nemișcat în lumină, cu fața ridicată spre acoperiș, ametit, cu ochii mijiți și mâinile-n șolduri. Bărbatul și copilul stau neclintiți. Tatăl chibzuiește cum să repare acoperișul, fiul încearcă să-i ghicească gândurile și caută să imite mimica perplexității tatălui.

— Ar trebui dat jos tot de pe acoperiș ca să văd cât de mult e de reparat, după care să schimb o parte din scânduri, spune tatăl.

Tace, își șterge cu palma un strop de sudoare care i se prelinge pe ceafă.

Apoi:

— N-am tot ce-mi trebuie.

Se duce să ia o rolă groasă de bandă adezivă neagră, strânge prelata, urcă din nou pe scară și-ncepe s-o întindă la loc peste partea stricată din acoperiș, lipind-o apoi peste tot pe unde e ruptă.

Mama iese și ea din casă, vine lângă copil și se uită la manevrele tatei. Când coboară, tatăl îi privește pe rând, cu un aer încurcat, ca și cum s-ar simți cu musca pe căciulă.

— O să țină cât o să fie nevoie, spune, fără ca mama ori fiul să aibă habar la ce interval de timp se referă, ce condiții îl definesc și nici măcar ce presupune, la urma urmei, prezența lor la Roches.

Poate că vrea să spună că prelata o să țină până o să se hotărască el să se ducă după materialele

necesare pentru repararea acoperișului. Sau până când o să vină vremea să se-ntoarcă în oraș, la sfârșitul verii. Sau până când s-or porni ploile și vânturile de toamnă și iarnă, dacă s-ar hotărî cumva să revină la Roches pentru lucrări. Habar n-au, dar mama, deconcertată de expresia lui de căință sinceră — ori temându-se instinctiv de răspunsul pe care l-ar primi dacă ar întreba — nu încearcă să-l descoasă și se mulțumește să aprobe din cap.

Se uită toți trei la acoperișul cârpăcit, până când tatăl își aprinde-o țigară și se îndepărtează adus de spate, înjurând printre dinți.

*

Se plimbă amândoi pe singura alee din bâlciul aproape pustiu, printre atracțiile încă acoperite cu prelate de pe care se scurge apa și printre firme ale căror neoane stinse lasă la vedere învălmășeala de becuri și tuburi prăfuite. Din loc în loc, proprietarii scot panourile laterale ale barăcilor de tir sau ale aparatelor de scos jucării de pluș.

De când s-au dat jos din mașină, tatăl e din nou tăcut. Merge alături de copil fără să-i dea nicio atenție, fumează uitându-se la standuri cu un aer năuc, absent, ca și cum s-ar întreba prin ce concurs de împrejurări sau în urma cărei înlănțuiri logice de evenimente s-a trezit acolo în miezul zilei, în mijlocul unui bâlci, în orașul ăsta trist de provincie, și ce anume ar putea el să aibă de făcut acolo.

Negustorii de pe lângă barăci se uită la cei doi vizitatori care-au apărut din senin în mijlocul târgului la o oră din zi când vraja lui, dezvăluită doar noaptea, la lumina artificială, nu are nicio putere, la o oră când bâlciul pare de-o banalitate cruntă, în contradicție cu însuși principiul lui — o

anume idee despre farmec, poate chiar despre eternitate —, o învălmășeală vulgară de huse, de obiecte din plastic, de firme în culori țipătoare, de barăci cu *churros* care put a benzină și-a ulei rânced.

O femeie cu părul lung și alb stă pe treptele de metal din spatele unei remorci și ține pe genunchi un puști brunet, cu ochii de-un verde spălăcit, pe care nările pline de muci îl obligă să respire numai pe gură. Femeia poartă o fustă enormă, pe care copilul o răsucește pe degete și-o duce la gură ca s-o molfăie, umplând-o de salivă. Amândoi cască ochii la tatăl și fiul care trec prin fața lor pășind agale, în ritmuri diferite, străini unul de celălalt, existând și evoluând fiecare într-o realitate care exclude prezența celuilalt, neadresându-și niciun cuvânt, nicio privire, până într-atât încât e greu de crezut că i-ar putea lega ceva, devenind astfel suspecți, nu e clar de ce anume, dar suspecți totuși, de cine știe ce faptă rea, șarlatanie ori uneltire.

Într-un manej adăpostit sub un cort în galben și roșu, moțăie niște ponei înșeuați, răspândind un miros de sudoare, de murdărie și de piele crăpată. Fiul se-oprește să mângâie coama unuia dintre ei, un murg grebănos, cu robă mai deschisă și cu solnițe adânci. În ochiul său cu gene lungi se reflectă imaginea convexă a băiatului aplecat asupra lui și cerul de ardezie din depărtare, iar băiatul simte completa buimăceală și renunțarea animalului care, cu grumazul plecat, își lasă greutatea pe piciorul stâng din față, cu gestul repetat la nesfârșit cu care-i așteaptă pe micii călăreți care urmează să apară la începutul după-amiezii.

Tatăl stă pe loc răbdător, cu mâinile-n buzunarele gecii, până când fiul se satură de mângâiat coama

prăfoasă. Merg mai departe pe aleea bâlciului, fără să-și dea vreo atenție unul altuia. Tatăl face pași mari, cu un aer dezabuzat, fiul îl urmează mai încet, mutându-și privirea de la o baracă la alta.

Bărbatul zărește mașinuțele care se tamponează, încă garate pe pista de metal negru, fiecare altfel colorată, cu caroseriile sclipind în penumbră, apoi acoperișul din pânză de cort galbenă și rampele de acces din tablă de oțel laminat. Întoarce spre fiu un chip radios și-i face semn să grăbească pasul.

Băiatul așteaptă la picioarele pavilionului cât timp tatăl stă de vorbă cu un bărbat care branșează niște cabluri la o bornă de alimentare electrică; burdihanul păros îi iese de sub tricoul Levi's și i se revarsă pe șolduri peste blugii uzați. Când tatăl arată spre fiu cu capul, copilul ghicește că omul e proprietarul mașinuțelor. Tatăl scoate din buzunar câteva bancnote mototolite, iar negustorul se uită la ele o clipă, încuviințând fără să-l scape pe fiu din ochi. Ia bancnotele, se sprijină de bornă ca să se ridice, opintindu-se din cauza burdihanului enorm, și se-ndreaptă spre o cabină din tablă aurită, din care iese imediat cu un pumn de jetoane în mână.

Tatăl îl bate pe umăr ca și cum ar fi de-acum prieteni la cataramă sau ar fi încheiat o afacere bănoasă, apoi se duce triumfător la copil:

— O să deschidă pentru noi!

Pavilionul se luminează de sus până jos. Scoasă din lâncezeala sa de epavă, armătura de metal pare să fremete, transfigurată de luminile multicolore, iar din megafoanele dispuse în cele patru colțuri ale pistei începe să se reverse un hit disco ai cărui basi îl cutremură pe copil din cap până-n picioare ca o explozie, făcând să-i vibreze coastele și să-i bată inima în contratimp.

Tatăl sare sprinten pe rampa de oțel, pașii săi răpăie pe tabla podelei, iar copilul urcă în urma lui, luând la rând cele câteva trepte ale unei scări din același metal cenușiu. Se instalează în una dintre mașinuțe, aleasă de fiu după caroseria bleumarin, tatăl la volan, copilul în dreapta lui, pe scaunul din poliuretan negru.

Tatăl bagă primul jeton și mașina pornește să alunece pe pista străbătută de lumini stroboscopice care le colorează fețele în scântei roșii, albastre și galbene. Pe băiat îl ia repede amețeala, în jurul lui bâlciul se topește într-un fundal de linii înșelătoare, sclipiri de culori amestecate.

Muzica bubuitoare continuă să-i plesnească timpanele, să-i vibreze pe sub piele. Se ține bine de caroseria mașinii, brațul tatei îl atinge pe al lui, iar când trage de volan, se răstoarnă peste el cu tot corpul. Îi simte mirosul de piele și țigări al gecii, respirația acră de la tutun atunci când râde sau strigă ceva. Prezența fizică a tatălui, densitatea corpului său lângă el, certitudinea existenței lui, a faptului că s-a întors nu i se mai par atât de amenințătoare și de neînțeles.

Ceva cedează înlăuntrul lui, o rezervă, o teamă, și-l împinge să se lase cu totul în voia mișcărilor mașinii, să caute pe furiș atingerea tatălui, a brațului său sub grosimea gecii, într-o mică încercare ezitantă și stângace de a-i transmite dragostea lui — sau ceea ce își imaginează el că ar fi dragostea unui fiu pentru tatăl lui, a unui copil față de un bărbat, un străin care i-a fost indicat dintr-odată drept tată al său.

Ar vrea să fie și el părtaș măcar un pic la bucuria tatălui, așa că încearcă să imite duioșia pe care i-o arată de obicei mamei și o transpune față de tată,

presimțind însă obstacolul, acea stinghereală care domnește dintotdeauna între bărbați, între tați și fiii lor, atunci când își exprimă sentimentele.

Iar când bărbatul îl ia pe băiat pe după umeri, cu brațul petrecut prin spatele tetierei, conducând de-acum mașinuța cu o singură mână dibace și expertă, fiului i se pare că a reușit să câștige un pic din stima lui, poate chiar din afecțiunea lui, că tatăl, care cu câteva clipe mai devreme încă reprezenta pentru el un bloc misterios și ostil, se deschide acum față de el ori, prin gestul acesta învăluitor, îi arată că-l recunoaște și-l lasă să întrevadă poarta de acces către acea parte a sa tainică, de neatins, în care e zidită inima lui, dar și că, de-acum încolo, îl va proteja.

E în al nouălea cer; dintr-odată, toate sunt la locul lor pe lumea asta care-și are centrul și punctul de echilibru chiar în mașinuța cu caroserie bleumarin care scânteiază în mijlocul bâlciului pustiu, în dimineața aceea cenușie, înghițită de bubuitul megafoanelor.

Nimic nu i se pare mai de invidiat decât să fie el și să fie acolo, sub protecția tatălui.

*

Sosește primăvara, ascuțită ca o lamă de cuțit.

Într-o dimineață, descoperă muntele învăluit într-o lumină vibrantă. Aerul miroase-a pământ reavăn, a trifoi și a ierburi pline de sevă. Pietrele lucesc sub soarele alb, țintuit pe un cer albastru a cărui puritate pălește în apropierea astrului.

De peste tot se aud cântecele păsărilor, ale insectelor, țipetele unor animale nevăzute, adăpostite în puțina umbră rămasă, printre rădăcini, pe sub frunzele căzute, la intrarea în labirintul

vizuinilor săpate cu răbdare ori cucerite aprig, ascuns vederii de vreo crenguță ruptă.

Împinsă în sus de-a lungul crengilor copacilor, seva face miriade de muguri să plesnească, solzii lor aproape nevăzuți căzând în tăcere și dând astfel la iveală carnea alburie a frunzelor care, când se desfac, umplu rămurișul cu pete de un verde-crud.

Vrăjmașă, dezgolită cu o zi în urmă, pădurea se îmbracă în linii vaporoase, în umbre de un alb cenușiu care-o fac să pară mai puțin înfricoșătoare. Pe toată întinderea pajiștilor, florile se deschid într-o puzderie de nuanțe, de corole deschise; insectele polenizatoare se avântă bâzâind de la una la alta, îmbătate de nectar. Vântul suflă prin ramurile pinilor, ridică nori de polen galben care acoperă cerul și se revarsă în rafale.

În tainița coconilor putrizi, nimfele-și pregătesc transformarea; de peste tot se ridică armata ființelor minuscule — mulțimi care viermuiesc și se cațără harnice — ocupate cu această misterioasă întreprindere care le acaparează zi și noapte.

Pe măsură ce se familiarizează cu împrejurimile, băiatul se aventurează din ce în ce mai departe. Nu-i mai e teamă de urs. Nu se mai simte urmărit amenințător de ochiul adânc al pădurii. Muntele pare să-i fi acceptat prezența și-l privește de-acum cu o atenție binevoitoare.

Când străbate câmpiile, păsările care ciugulesc agățate de tulpinile gramineelor își iau cu zecile zborul, speriate. O apucă pe unde i se năzare, pașii lui tăind poteci în iarbă, construind un labirint numai de el știut.

Într-o zi, când intră mai adânc în pădure, descoperă pe o ridicătură de pământ un nuc bătrân,

pe jumătate uscat, cu rădăcini groase, între care o adâncitură, săpată poate de vreun animal ori rămasă după o surpare de teren, formează o ascunzătoare întunecoasă. După ce-o studiază îndelung, prins între curiozitate și teama de a rămâne înțepenit acolo, băiatul reușește să se strecoare înăuntru.

Cu genunchii la piept și capul odihnind pe cotul neted al unei rădăcini, se uită la bolta care susține trunchiul copacului, la pereții de pământ ocru presărat cu pietricele lustruite. Ațipește în parfumul de argilă și de lemn uscat, copleșit de senzația că e apărat de copac și că e de-acum una cu el.

De-a lungul explorărilor sale, întocmește o hartă mentală a locurilor. Cam la o jumătate de oră de casă în direcția văii, cercetează ruinele unei stâne sub acoperișul prăbușit al căreia se adăpostește o colonie de lilieci care-și iau fâlfâind zborul în văpaia amurgului. Găsește, cotropită de mărăcini, și intrarea într-o fostă mină de fier în fața căreia înlemnește uluit, scrutând întunecimea găurii din care vine un aer rece și jilav. Aruncă o piatră, dar mina nu-i întoarce niciun ecou.

Seara, tatăl îi spune povestea lui Camacrusa, un duh al pădurii care bântuie noaptea, îi prinde și-i mănâncă pe copiii și pe nechibzuiții care întârzie pe munte până după apus. Îl descrie ca fiind un singur picior, smuls demult dintr-un leș, înzestrat cu un ochi în locul genunchiului. Cine știe, zice tatăl, poate că locuiește în adâncul de nepătruns al fostei mine, printre osemintele celor pe care i-a prins și dus acolo deja.

Cum mănâncă, întreabă copilul, dacă nu e decât un picior cu un singur ochi?

Tatăl ridică din umeri, răspunde c-o fi găsit el vreo metodă, și-o fi ascuns pe undeva o gură și dinți, poate hăpăie copiii cum înghit șerpii prada, iar fiul se-nfioară de teamă, pentru că existența lui Camacrusa stând la pândă în adâncul minei i se pare, în mod straniu, mult mai probabilă decât a ursului de care i-a zis tatăl să se ferească. Începând din acel moment, evită cu grijă drumul către mină și se-ntoarce acasă de îndată ce soarele coboară în spatele liniei întunecate a copacilor.

Mai încolo, spre vest, urcând spre creastă pe povârnișurile înverzite, dă peste niște cai Mérens scunzi, cu roba lucioasă.

Pasc sub un paltin de munte bătrân, cu crengile năpădite de licheni: pământul e bătucit la rădăcină, trunchiul e complet decojit. Fără îndoială că, demult, caii ăștia au fost ai Omului, dar acum par să fi revenit la starea de sălbăticie. Coamele sunt încâlcite, iar copitele, acum nepotcovite — de vor fi fost vreodată —, au cornul crăpat pe alocuri. Unul dintre ei și-a pierdut un ochi. De sub pleoapa închisă, cu lungi gene maronii, se scurge pe obraz o lacrimă din care se adapă roiuri de muște.

Între ei, o iapă alăptează un mânz maro încă nesigur pe picioare. Când zărește copilul, armăsarul chior nechează și caii se îndepărtează în trap grăbit, până în celălalt capăt al pajiștii. Băiatul se apropie și se oprește la umbra aurită a paltinului, în parfumul delicat al cailor, al pământului acoperit cu balegă și cu smocuri de licheni arși de soare. Mângâie trunchiul copacului, scobiturile lemnului cojit cu dinții, urmele lăsate de loviturile cailor.

În ciuda emoției provocate de descoperirea asta, o teamă nelămurită îl face să nu pomenească nimic

despre ea părinților. Dar se-ntoarce adesea în locul acela, de fiecare dată la aceeași oră și, treptat, caii se obișnuiesc cu prezența lui, nu mai fug de el decât de formă, fără convingere — păstrează distanța și-i pândesc mișcările.

Mânzul se apropie fornăind, gata să sară-n lături. Curând îl lasă să-l atingă pe frunte, pe nări, să-i simtă răsuflarea umedă și caldă în căușul palmei.

Petrece lungi ore alături de cai, cu spatele lipit de copac, îi țesală cu o perie de paie adusă de la Roches, iar robele și coamele curățate lucesc din nou în lumina apusului, când soarele înghițit de linia crestei mai aruncă o ultimă rază deasupra versantului.

Le dă nume și le vorbește în limba aceea universală în care copiii li se adresează animalelor. Le povestește cum e traiul la Roches alături de părinți, despre excursiile în munți, despre potecile secrete și despre ascunzători, despre Camacrusa și despre ursul care hălăduiește pe-acolo.

Caii îl ascultă cuminți până când el se plictisește de tăcerea lor sau nu mai are nimic să le spună și pleacă lăsându-i să se întoarcă la viața aceea secretă care e numai a lor și care se scurge departe de privirea oamenilor, după ritmul zilelor și al nopților din munte.

Adesea vine cu el și mama, în câte-o lungă plimbare, îl lasă să hoinărească pe unde vrea, urmându-l fără să-și piardă niciodată răbdarea. Acceptă ocolurile, opririle în timpul cărora el studiază pânza orbiculară a vreunui păianjen cu abdomenul striat sau se joacă cu un șarpe orb care în lumina soarelui pare un bronz lustruit, încolăcit în jurul palmei sale.

Construiesc împreună o colibă, petrec ore-n șir împletind crengi aduse din lăstăriș, încercând să astupe cu frunze toate interstițiile. Se-ntind apoi în colibă și stau de vorbă, urmăresc cu ochii petele de lumină care joacă pe frunze, pe chipurile, pe mâinile și brațele lor goale.

— Ești fericit aici? întreabă într-o zi mama pe nepusă masă când se odihnesc pe pământul rece, la marginea șanțului săpat cu multă răbdare de fiu ca să delimiteze teritoriul colibei.

Neavând nicio idee precisă despre ce înseamnă să fii fericit, el încuviințează din cap și vede trecând peste chipul mamei o umbră de dezamăgire, ca și cum, în sinea ei, ar fi așteptat un alt răspuns. Sau poate că nu e decât felul în care pică lumina, pentru că ea spune „atunci totul e-n ordine", se-apleacă și-l sărută pe rând pe pleoapele închise.

Tot cu ea descoperă și originea vuietului din mijlocul pădurii, pe care la-nceput îl luase drept glasul muntelui.

Urmând albia stâncoasă a unui vechi curs de apă străjuit de ferigi umbroase, ajung la un șenal pe fundul căreia curge învolburat un pârâu împrejmuit de tulpini de rubarba călugărului. Apa repede și neagră se strecoară printre bolovani mari, acoperiți de mușchi, se năpustește la vale pe sub copacii umbroși, oprită uneori de câte-o aglomerare de pietre, alteori întrerupându-și fuga năvalnică pe vreo terasă sau într-un bazin în care adastă liniștită, limpede, străbătută de sclipiri de lumină și de petice de cer.

Fiul își aruncă hainele în despicătura unei crengi și, doar în chiloți, stă-n echilibru pe pietre, cu brațele întinse-n lături, așteptând să se dezbrace și

mama. Îl unge cu cremă de soare, apoi intră amândoi, temători, în apă, râzând când simt mușcătura rece la glezne. Înaintează ținându-se de mână și pășind cu grijă pe partea netedă a pietrelor acoperite de mușchi.

Lumina fragmentată de crengile copacilor și răsfrântă în bulboanele torentului stropește pielea albă a mamei, ovalul plin al pântecului, sânii umflați, cu areole mari și întunecate. Sub bumbacul ud al chilotului, pe măsură ce înaintează, fiul ghicește chica neagră, umflătura sexului.

N-a avut niciodată pudori inutile față de el. Consideră corpul copilului ca o prelungire naturală a corpului ei, face baie fără nicio problemă cu el de față, își face toaleta în bideu și-și lasă uneori la muiat, peste noapte, în apă cu săpun repede înroșită, chiloții pătați de sânge. Face pipi cu ușa de la baie deschisă, apoi se șterge cu două bucăți de hârtie igienică îndoite perfect una peste alta, fără să se oprească vreo clipă din sporovăit cu fiul, fiecare dintre gesturile astea fiind făcut cu egală nepăsare și intrând astfel în contradicție cu principiile educative niciodată enunțate ale propriei sale mame, după care corpul trebuie neapărat înfrânat, tăinuit, ascuns cu rușine vederii, văduvit de orice senzualitate — carnea ursuză a celei ce i-a dat naștere veșnic ferecată în fuste cuviincioase, niciodată deasupra genunchilor, în cămăși cu nasturii închiși la gât și încheieturi, cu picioarele acoperite de țesătura opacă a acelorași ciorapi bej, făcând-o să arate ca o burgheză de provincie dintr-o familie scăpătată, care nu i-a lăsat moștenire decât o garderobă austeră și desuetă sau, în mod anacronic, ca o guvernantă, o învățătoare severă din primii ani de după război.

Întreg corpul mamei opune rezistență celui al bătrânei: formele sale pline, pielea fină, părul vopsit cu henna și niciodată coafat, pe care-l usucă la soare după baie, până și mirosul. Încă din adolescență folosește un parfum amețitor cu note de vanilie și paciuli care rezistă mult timp pe haine, pe perne, amestecându-se cu cel de țigară.

Poartă întotdeauna treninguri vechi și pulovere prea largi și, când vine vara, maiouri decoltate, rochii din bumbac, niciodată sutien. De cele mai multe ori pare că nu se sinchisește deloc cum arată sau că e conștientă de farmecul ei natural: bucuria sa, nepăsarea furtunoasă, izbucnirile de melancolie care-o întunecă brusc și dezvăluie tumultul din străfundul sufletului său.

Apoi se apucă deodată să se machieze, să-și facă unghiile, să-și treacă-n revistă hainele din șifonier sau din cutiile de carton. Se studiază în oglinda înaltă din dormitor, își mângâie rotunjimile feselor, brațele, își cântărește sânii în palme. Vrea să știe dacă fiul o găsește frumoasă, dacă s-ar însura cu ea. Îl întreabă, așa cum face și cu tarotul, dacă crede că va întâlni curând un bărbat care s-o iubească și căruia să-i ofere în schimb dragostea ei. Iar când copilul face semn din cap că da, ocupat să-ncerce brățările și inelele pe care le-a înșirat ea pe masa de toaletă lăcuită, îi aruncă un zâmbet radios, chicotește, schițează câțiva pași de parada modei pe mocheta obosită din dormitor, se oprește și amuțește brusc.

Își dă jos cerceii, pune la loc gablonzurile în caseta cu bijuterii, se lasă să cadă pe pat și-și aprinde o țigară:

— Și, de fapt, puțin îmi pasă, spune expirând primul fum spre tavan, tu ești bărbatul meu.

Se lasă-n jos tremurând, în apa care-o strânge de piept și-i taie respirația. Imaginea ei vibrează pe suprafața apei. Le amorțesc mâinile și picioarele. Se așază pe niște bolovani, într-un ochi de lumină. Nu-și vorbesc. Acolo unde se află, ar trebui să ridice glasul ca să acopere vuietul torentului. Deasupra lor, frunzișul se desfășoară-n straturi imobile, într-un degradeu verde, fremătând de păsările fără astâmpăr.

Mama se-ntinde pe spate, cu un braț sub cap și celălalt pe burtă. Întoarce fața către băiatul care adună pietre ca să ridice un baraj într-un loc unde apa e mai potolită.

Îl supraveghează ca o lupoaică, nonșalantă, fără teamă. Apa lovește încet obstacolul construit de fiu, ricoșează, se prelinge printre picioarele lui și-și continuă drumul pe altă făgaș. Raze piezișe luminează trunchiurile noduroase și valurile de frunze. În aer plutește un miros de piatră umedă, putregai de pădure și scoarță călduță.

Cerul se întunecă deasupra piscurilor, peste râu se lasă umbra și buzele fiului se învinețesc. Mama îi frecționează cu putere brațele și spatele ca să-l încălzească înainte să se-mbrace. Copilul nu reușește să-și pună tricoul, care are gâtul prea îngust, și mama trebuie să-l ajute trăgând în jos tricoul, care-i înroșește urechile și-i lasă o urmă de cusătură pe frunte.

— Crești prea repede, îi spune. Nu poți să mai aștepți un pic? Ce grabă ai?

Broboanele de apă care rămăseseră pe pielea băiatului înnegresc din loc în loc bumbacul tricoului. Pornesc spre casă. Pe măsură ce înaintează pe sub bolta albastră a pinilor, chipul mamei se-ntunecă și începe să pară iarăși prostdispusă.

Deasupra lor, când ies din pădure, cerul e străbătut de nori joși, negri tăciune.

Fiul întinde-o mână către mâna mamei. Îi strânge-n palmă vârfurile degetelor, dar ea nu pare să bage de seamă.

Tatăl împrejmuiește un teren de o sută de metri pătrați, înspre sud, în apropierea casei, pe care are de gând să-l transforme în grădină de zarzavat. Stă pe vine în magazie, cu fiul alături, și întinde pe jos săculeți cu semințe de roșii, de dovlecei, castraveți, ardei, dar și de tarhon, leuștean, oregano; tot ce, îi explică el copilului, poate crește la altitudinea asta într-un pământ acid și sărac, în așa fel ca, atunci când o să vină vara, să aibă din belșug hrană proaspătă din care să facă și provizii.

Când înfige prima oară sapa-n pământ, lama se lovește de-un bloc de granit adânc îngropat. Dă laoparte cu piciorul grămăjoara de pământ răscolit și dezvelește o suprafață de piatră cenușie, la care se uită lung înainte să se ducă iar la magazie.

Se-ntoarce cu un târnăcop pe umăr. Se oprește exact în locul în care se găsea cu câteva clipe mai devreme, ridică unealta deasupra capului și-o înfige cu toată puterea, dislocând blocul de granit. Se apleacă, ia o așchie pe care-o cântărește-n palmă și-o aruncă într-o parte.

Din acel moment nu se mai oprește, sapă-ntruna cu târnăcopul, răstoarnă cu greu pământul sărac, recalcitrant. Aproape la fiecare lovitură trebuie să se aplece și să smulgă câte-o bucată de piatră. O aruncă cu furie și începe să se formeze un morman din care pietrele se rostogolesc, pline de argila aia lipicioasă care curând îi mânjește mâinile, antebrațele și cracii pantalonilor.

Își scoate tricoul fleașcă, și-l înfășoară-n jurul capului, dezgolindu-și pieptul alb sub privirea fiului. Tendoanele, mușchii și oasele proeminente îi zvâcnesc sub piele. Cu spatele șiroind de sudoare, arată ca o vită de povară biruită de soare. Un puf întunecat iese deasupra pantalonului care-l încinge-n talie și urcă într-o linie îngustă pe abdomen, către scobitura buricului, umflătura ombilicală de sub o cută a pielii.

Copilul își dă seama că tatăl lui a fost odată legat de corpul unei femei despre care el nu știe nimic, că ea l-a ținut probabil în brațe — era atunci vulnerabil, inofensiv —, că l-a hrănit la sân și că nimic, atunci, nu lăsa să se ghicească corpul ăsta muncit care se aruncă dintr-odată cu atâta furie asupra acestui petic de pământ pietros de la munte.

Sub brațul tatei, în stânga, fiul observă o cicatrice de vreo douăzeci de centimetri urcând oblic spre omoplat, ca și cum bărbatul ar fi fost atins de o lamă care-ar fi ricoșat în os, schimbându-și direcția. În locul acela, epiderma e netedă, ca pielea unui nou-născut sau a unui mare ars.

Fascinat, copilul nu-și mai poate lua ochii de la cicatrice, iar când tatăl se-oprește o clipă ca să-și șteargă fruntea cu dosul palmei și să-și aprindă o țigară, îi surprinde privirea, dar nu spune nimic.

Pare că și-a pus în cap să-i vină de hac bucății ăsteia de pământ a cărei împotrivire e un afront la adresa lui, să scoată din el cu orice preț tot ce-ar putea sta în calea proiectului său ori să-și verse, cu fiecare lovitură, o furie oarbă ale cărei motive sunt, pentru copil, învăluite-n mister.

Mama-i aduce apă. Tatăl ia sticla, bea cu sete, se șterge pe față vărsând apă în căușul palmelor. Îi

rămân stropi pe gene, pe barba nerasă. În ochiul stâng i s-a spart un vas de sânge, pupila e tivită cu roșu, dar el nu-și dă seama și reia săpatul, cu fața și pieptul șiroind de sudoare.

Mama și fiul se țin la distanță, ea mefientă și descumpănită, el ghemuit, scormonind pământul cu un bețigaș, dar ridicând întruna ochii spre tată ca și cum ar supraveghea un animal imprevizibil. Mama îi spune copilului să se ducă la umbră. Până la urmă o ia-napoi spre casă, se oprește și întoarce capul spre ei, apoi dispare după colțul clădirii.

Timpul trece, lungește umbra grămezii de pietre, care se înalță un pic mai mult cu fiecare oră. Soarele arde spatele, brațele și pieptul goale ale tatălui, dar când băiatul se-aventurează să-i dea o mână de-ajutor și apucă sapa, bărbatul îi face semn să plece cu un gest scurt, arătându-i perimetrul bucății de pământ.

Pe înserat, sub un cer crepuscular ca o rană căscată, el încă sapă, cu fruntea și pupilele scăldate în lumina roșiatică și mai târziu, când stelele apar pe boltă, când pădurea se odihnește în penumbra albastră, tatăl trage un prelungitor din magazie, branșează un proiector de șantier care aruncă pe amplasamentul viitoarei grădini un fascicul de un alb crud, străpungând noaptea, și continuă să sape.

Mama și fiul mănâncă singuri de seară. Ea abia se atinge de mâncare, își roade unghia de la degetul mare în timp ce se uită la copil cum mănâncă, cu aerul acela îngrijorat care-i face-o cută între sprâncene.

După ce culcă băiatul, îi duce și tatălui o farfurie.

— Ar trebui să mănânci și tu ceva, îi spune. Nu vrei să te-oprești și să continui mâine?

— Nu, răspunde el printre dinți.

Ea se uită la el, la silueta aureolată de norii de insecte care zboară în toate direcțiile, deșelată, descărnată în lumina neonului care-i scobește coastele, claviculele, orbitele duse-n fundul capului.

Umbra lui se-ntinde peste măsură, îl face să aibă membre disproporționate, ca un dublu malefic care s-ar desprinde de el și i-ar călca pe urme, imitându-i gesturile, fiecare lovitură de cazma, fiecare azvârlire de piatră, cu mișcări exagerate, înfricoșătoare.

Mama se-nfioară în răcoarea nopții, pune farfuria pe o piatră și se-ntoarce-n casă cu pas grăbit.

Rămâne mult timp trează, în pat, cu urechea atentă la bâzâitul grupului electrogen care ajunge la ea prin ușa întredeschisă a magaziei. Când în sfârșit adoarme, cade-ntr-un somn agitat, populat cu umbre vrăjmașe.

În zori, tatăl intră în dormitor.

Se dezbracă, sprijinindu-se cu o mână de perete, și se prăbușește lângă ea. Pute a transpirație, a pământ, a epuizare. Întinsă pe-o parte, ea îi studiază profilul inert, primele riduri, murdare de jeg, care-i traversează fruntea și i se adună la colțurile ochilor, mișcarea globilor oculari sub pleoapele închise, răsuflarea cu expirații din ce în ce mai profunde. A făcut bășici în palme, iar lichidul se prelinge pe mâzga pământie de pe mâini.

Femeia îl așteaptă să adoarmă, apoi se dă jos din pat, strânge hainele murdare aruncate pe jos și iese pe furiș.

Când iese din casă, muntele fertil și negru încă se odihnește în zorii umeziți de rouă, în care se întretaie cântecele păsărilor. Aerul i se lipește de piele ca o limbă umedă. Se duce la peticul de

pământ destinat grădinii. Iarba îi udă gleznele goale. Contemplă pământul răscolit, grămada de pietre impunătoare, înaltă cât un tumul sinistru. Ceva urcă-n ea și-o copleșește, sentimentul unui destin care se împlinește în ciuda ei, al cărui curs nu-l poate devia.

Deasupra ei, pe cerul de-acum palid, un șoim scoate un țipăt care răsună peste munte.

*

După ce-au terminat jetoanele, pleacă de la mașinuțe și-o iau înapoi pe singura alee din bâlci, spălată de o nouă aversă, pe care nici n-o observaseră în vârtejul amețitor al mașinuței.

Bătrâna cu plete albe și copilul cu muci la nas au dispărut. Bărbații au terminat de descărcat remorcile și câțiva vizitatori rătăcesc acum la rândul lor de la o atracție la alta, de plictiseală ori din curiozitate.

Tatăl cumpără *churros*. Se așază pe bordura unui răzor sărăcăcios. Fiul ține-n mâni conul de carton pătat de ulei cu gogoșile încă fierbinți. Tatăl își aprinde-o țigară, se uită la copil cum ia cu vârfurile degetelor primul *churro*, care-i mânjește buzele și bărbia cu zahăr.

— Și-n tot timpul ăsta cât n-am fost aici, ea cum s-a descurcat? îl întreabă pe nepusă masă. Trebuie să fi avut pe cineva care s-o ajute din când în când, nu, cu casa, cu toate alea? Să-i țină de urât?

Fiul îi aruncă o privire și apoi pare că se pierde în contemplarea conului de carton, a suprafeței aurii și lucioase a gogoșilor, a sclipirii cristalelor de zahăr.

— Ei, hai, insistă tatăl. Poți să-mi spui. Doar o cunosc pe maică-ta. O cunosc chiar mai bine decât oricine. Nu e ea genul să stea singură atât de mult. Nu e genul care s-aștepte-atâta.

Trage din țigară, face un rotocol alb care se înalță în fața lor și dispare în aerul gri, expiră masa informă de fum pe care-o mai ținea în plămâni. Dă laoparte cu un gest distrat, neglijent, ciudat de feminin, cu dosul ultimelor falange ale degetelor, grămăjoara de scrum căzută pe pânza blugilor.

— Trebuie să fi avut alți bărbați, nu? Spune-mi pe cine-ai văzut că vine-n vizită la ea.

Fiul adună un pic de zahăr pe vârful arătătorului, îl duce la gură. Simte cu vârful limbii consistența solidă a cristalelor care se topesc imediat, savoarea uleiului ars care face să-i plouă-n gură. Se foiește, dă să scoată din cartonul alb încă un *churro*, dar mâna tatei îi oprește gestul apucându-i încheietura cu degetele lui lungi, cu cartilagii proeminente și strângându-i-o în palma uscată și rece.

— Unchiul Tony, spune fiul imediat ce se simte atins, cu un glas pe care l-ar fi voit dezinvolt și mai puțin grăbit, alb, dar care-i țâșnește dintre buze într-o răsuflare, cu fervoarea seacă a unei mărturisiri.

N-are nici cea mai vagă idee ce răspuns aștepta să audă tatăl și nici nu simte că i-a spus un secret care i-ar putea dăuna mamei, și totuși, chiar în momentul în care limba lui atinge cerul gurii ca să formeze numele unchiului Tony, capătă convingerea vagă, dar sfâșietoare că a trădat-o.

Unchiul Tony nu e unchiul copilului.

Nu sunt legați prin nicio legătură de sânge. Unchiul Tony e unul dintre bărbații care apar în fotografia de la partida de vânătoare păstrată de mamă într-o cutie de pantofi, în adâncul secret și parfumat al unui sertar al comodei din camera lăsată liberă, la etajul căsuței muncitorești.

E cel care, cu păr și barbă blonde, ochi albaștri, pieptul umflat, orbit de fumul de țigară, stă cu brațul petrecut peste umerii tatălui și căruia tatăl îi strânge încheietura stângă, la fel cum o strângea pe-a fiului o clipă mai devreme — numai că aici fără intenția de a-l constrânge pe bărbatul din fotografie, de a-l obliga la ceva, ci pur și simplu strângându-l ușor, binevoitor, afectuos — pumnii lor împletiți odihnindu-se pe pieptul lui, în dreptul inimii, astfel că se poate înțelege de la prima privire că cei doi sunt legați printr-o complicitate cu totul specială.

De când se știe, copilul nu i-a spus decât unchiul Tony. Și tot de-atunci unchiul Tony a existat în viața lui și în viața mamei, mai apărând, mai dispărând, niciodată atât de mult ca tata, niciodată într-atât încât vreunul dintre ei să creadă că e vorba despre o plecare definitivă, întotdeauna însă prezent din când în când, fie că-l întâlnea la colțul unei străzi din centru, fie că-l găsea în bucătărie, alături de mama, când se-ntorcea de la școală, instalat la masa din încăperea plină de fum în ciuda hotei care zumzăia la putere maximă, cu o trusă de scule pusă pe-un scaun, scrumierele pline din fața lor arătând că petrecuseră ore-n șir stând de vorbă — despre ce anume, copilul nu știe —, și privirea aceea pe care i-o aruncă amândoi când se oprește-n prag, cu ghiozdanul pe umăr, mama revenind la o realitate din care părea că reușise să evadeze pentru o clipă, smulsă dintr-un vis din care iese scuturându-se, un pic rușinată, însuflețindu-se brusc și curățând masa de scrumiere, de îngrămădeala de cești de cafea, cu privirea spălăcită la Tony, două ochiuri de apă albastră mărginite de cearcăne întunecate, cu fața sa colțuroasă, întotdeauna palidă, măcinată de o

tristețe infinită sau de nesfârșite regrete de nemărturisit, pe care simpla vedere a băiatului le-ar fi readus la viață.

Unchiul Tony, spune într-o zi mama, într-una din rarele ocazii în care îi încredințează fiului amintirile ei despre el, era unul dintre cei mai vechi prieteni ai tatei.

Îi povestește că erau de nedespărțit, întotdeauna gata de orice năzbâtie, potrivindu-se de minune (ea spune ca sacul și peticul), blondul cu pielea diafană — o venă pulsându-i pe fiecare tâmplă —, scump la vorbă, cu buze pline, cărnoase, ascunse de claia de barbă blondă, cu privirea pătrunzătoare, gata să-ți scruteze străfundurile sufletului, și brunetul vijelios, hirsut, neîmblânzit, oricând gata să sară la bătaie la ușa unui bar și să-și scuipe sângele.

Tatăl părea să fi coborât de pe munte cu singura intenție de-a se lua de piept cu orașul și a găsit — sau a crezut că găsește — în Tony un alter ego, un dublu în negativ, ori măcar un tovarăș de băute, de petreceri de cartier răsunând în noapte ca o inimă tainică, de reglări de conturi la lumina murdară a felinarelor sau a zorilor de după beție, de curse la volanul unui 405 GTI, a unui Polo G40 (uneori chiar a unui Audi Quattro sau a unei Toyote MR2 furate) pe serpentinele șoselelor de munte, cu farurile proiectându-și lumina crudă când pe falezele abrupte, când asupra unor hăuri amețitoare de întuneric.

Mama spune că tot ce-și dorea el era să trăiască periculos, că mereu o căuta cu lumânarea. Asta era ideea lui despre libertate, despre cum se poate descătușa și, până la urmă, poate că el cu viața voia

să se ia de piept — orașul nefiind niciodată decât decorul revanșei sale, apoi al pagubelor colaterale —, pentru a recupera timpul pe care presupunea că l-a pierdut acolo sus, sub autoritatea inflexibilă, nimicitoare a părintelui.

Mai spune și că tatăl nu era genul care se lasă dus de nas, că era bine să te gândești de două ori înainte să te pui cu el. I se părea dintr-o bucată, arzând de-un foc nepotolit. Era tot timpul pe muchie. Se băga mereu în chestii nu tocmai clare, pe care le numea „treburile lui“ și despre care ea n-a știut cu adevărat niciodată ce sunt.

I-a spus de-atâtea ori că până la urmă o să dea de belea, dar el îi râdea-n nas, din orgoliu sau doar ca să se dea mare.

Mama spune:

— Am luat furia, violența și lăcomia lui drept pasiune. M-am înșelat.

Chiar dacă fiul aude vocea mamei, chiar dacă vocea mamei dă naștere în mintea lui unor imagini, evocă mașini despicând noaptea, siluete furișate, el nu înțelege foarte bine despre ce vorbește ea — de fapt, mai mult decât cu copilul, ea cu sine vorbește, poate pentru a vedea dacă, odată pronunțate, cuvintele au o savoare anume și pot opri lumea-n loc sau pot conjura fantomele trecutului — și uită episoadele în care, din timp în timp, ea s-a deschis în prezența lui, i-a povestit întâmplări, detalii din tinerețe și din viața lor împreună care i-ar fi îngăduit, dacă le-ar fi reținut, să și-l imagineze pe tată, să contureze mai bine schița fragilă din amintirea lui, să suprapună peste cele două fotografii din comodă o altă amintire, chiar dacă în întregime construită.

Asta dacă nu cumva cuvintele mamei s-au înălțat în spațiul unei camere și, după ce-au rămas suspendate câteva clipe deasupra lor, au coborât spre el în timp ce era absorbit de joaca lui pe covorașul cu străduțe sau de studierea gablonzurilor aruncate de-a valma în caseta cu bijuterii. Poate că s-au scurs în adâncul lui și s-au sedimentat acolo, în așa fel încât chiar și fără ca el să-și amintească ceva, își aduce totuși aminte, dar din străfundurile unei memorii primordiale, inexprimabile.

Nu-și mai amintește, nu-i mai rămâne decât convingerea că unchiul Tony l-a cunoscut pe tatăl lui, că a fost chiar foarte legat de el — deși, dacă ar fi fost întrebat, fiul n-ar fi știut să spună de ce natură era această legătură.

Din această apropiere anterioară, din această complicitate misterioasă, copilul își construiește o anume fascinație, un respect aproape sacru cu care-l înconjoară pe unchiul Tony, ca și cum s-ar fi întors dintr-o expediție exotică la capătul pământului, ca și cum ar fi supraviețuit unui război sau ar fi făcut cine știe ce isprăvi.

Gaura neagră creată în viața copilului de absența tatălui — prin cele nespuse care domnesc asupra acestei absențe — aruncă asupra unchiului Tony o parte din puterea sa, din magnetismul său, din forța sa de atracție, iar băiatului i se pare că în el ar putea să mai trăiască, prin remanență, ceva din tatăl lui.

De fiecare dată când se întâlnesc, fiul îi studiază atitudinea, poziția, felul cum stă în bucătărie ori în camera de zi cu o nervozitate palpabilă. Dă impresia că nu se simte niciodată în largul lui, că nu știe ce să facă cu corpul lui, bate din picior fără oprire, își bagă mâinile în buzunare și scotocește pe acolo,

răsucește o țigară între arătător și degetul mare, iar copilul se întreabă care dintre gesturile astea or fi fost ale tatălui său.

Și mama pândește ceva de fiecare dată când vine-n vizită unchiul Tony; nu ceva din tată în el, ci apariția lui de natură să tulbure cotidianul bine pus la punct, consacrat, aproape liturgic pe care-l împarte cu copilul, modificările infime pe care simpla lui prezență — corpul și mirosul de mascul, tăcerea lui îndărătnică — le impune atmosferei casei, mic cufăr impregnat de arome domestice și intenții materne. Absența tatălui face să planeze asupra lor dacă nu o amenințare îndepărtată, cel puțin un avertisment, trasând între ei o linie imaginară care ține loc de barieră, de parapet, se mișcă odată cu ei, se strecoară între ei și-i stânjenește, conferind fiecărui gest al lor, fiecărui cuvânt, o semnificație mai profundă.

Tatăl strânge în continuare mâna fiului. Când îi dă drumul, băiatul se repede și mușcă din *churro*-ul înstelat, auriu și îmbibat de ulei — în loc să-și înghită cuvintele, cum ar fi vrut.

Tatăl își trece limba peste colțul rupt al dintelui, își întoarce privirea, se uită fix într-un punct din fața lui și duce mașinal o altă țigară la gură.

— Unchiul Tony, repetă-n șoaptă, nu către fiu, nu cerându-i să confirme ceea ce tocmai auzise, ci către el însuși.

O constatare posacă, dezabuzată, poate chiar așteptată, care-l face totuși să se-nece, ca și cum i-ar fi urcat brusc fierea în gâtlej.

*

Curând, copilului ajunge să i se pară că au locuit la Roches dintotdeauna. A pierdut orice noțiune a timpului măsurat. Zilele trec și se topesc într-un șir de impresii, de arome, de imagini, de lumini și de senzații legate întotdeauna de prezența învăluitoare a muntelui.

Zorile purpurii urmează nopților scânteietoare și atât de pure cum copilul n-a mai cunoscut, cu astrele țintuite într-un întuneric desăvârșit. Rămâne-afară uneori, seara, la începutul verii, inhalând mirosul ierburilor fermentate, când pământul radiază căldura acumulată în timpul zilei, traversată din când în când de câte-o pală de aer rece, iar din beznă se-aud foșnind și țipând ascuțit păsările de noapte.

Se așază dincolo de cercul de lumină difuză care vine din casă și contemplă bolta întunecată pe care ard focuri aprinse încă dinaintea lumii, simțind sub el prezența pământului, imensitatea lui. Visează nedeslușit la viețile care se consumă chiar în acea clipă și peste tot, știind că undeva merge-n picioarele goale un copil, în altă parte altul adoarme într-un pat adânc, că un câine trage să moară la umbra unui cort, un oraș sclipește în noaptea unei țări de departe, că nenumărate ființe se mișcă însuflețite de această forță misterioasă și peremptorie care e viața și care pulsează în fiecare dintre ele.

Simte, în mod inexplicabil, și mișcarea imperceptibilă și totuși amețitoare, în timp și spațiu, în care sunt antrenate toate cele, inclusiv el, topind în ea toate viețile, oamenii, animalele și, odată cu ele, pietrele, copacii și astrele incandescente.

Va ține minte clipele acestea ca pe o epifanie, va rămâne cu convingerea că a fost izbit de adevărata natură a lucrurilor, aceea pe care nicio limbă, niciun cuvânt nu o pot exprima; nu va rămâne totuși nimic mai mult decât părerea unui vis, sentimentul că a primit ceva ce i-a fost imediat luat înapoi.

De fiecare dată, mama își face apariția și-l strigă din pragul casei, cu silueta ei rotunjită decupată în dreptunghiul luminos al ușii. Și-atunci totul se risipește, înghițit în noapte.

După ce i-a venit de hac peticului de pământ pietros, tatăl doarme până la începutul după-amiezii.

Când băiatul se trezește, o găsește pe maică-sa stând în fața casei. Privește fix linia îndepărtată a pădurii, desenând distrată cu vârfurile degetelor un cerc pe bumbacul tricoului, în dreptul burții, și nu-l vede.

Abia când își întoarce ochii spre el își dă seama copilul că a fost o vreme absentă, că doar învelișul ei era acolo, pe scaun, în lumina dimineții, și că mintea ei zbura peste vârfurile aurite ale copacilor.

Îl strânge la piept, îl sărută pe tâmpla caldă, parfumată ca burtica unei pisici.

— Ai dormit bine, vulpișor?

Copilul face semn că da, se freacă la ochi, se lasă-n voia ei și i se așază-n poală. Ea-l îmbrățișează, își împletește mâinile cu ale lui. Se uită amândoi la muntele aprins, la soarele răsfrânt în roua dimineții, ca și cum iarba ar fi fost invadată de ceva deopotrivă derizoriu și de mare preț.

Copilul simte-n spate respirația mamei. Ea strânge degetele și mâna-i tremură un pic. Îi

povestește un vis pe care-l tot avea în primele luni după nașterea lui.

În visul acesta, îi spune, erau amândoi într-o grădină sau într-un parc, iar ea îl vedea pe el, pe copil, de la distanță, dar mai mare decât era atunci, jucându-se pe un balansoar.

— Nu-ți vedeam clar fața, dar tot știam că ești tu, eram absolut sigură.

Zice că întreaga atmosferă părea calmă și fericită, dar ea simțea plutind o umbră asupra parcului, ca o amenințare vagă.

Vedea cum tremură în mod ciudat armătura balansoarului, gata să se desfacă pe măsură ce copilul se ridica tot mai sus în aer, și era convinsă că se va întâmpla o nenorocire.

Se ridica de pe banca pe care stătea și-o lua la fugă către el. O fugă lentă, împiedicată, cu toate că știa că nu va avea timp să ajungă la el, că balansoarul urmează fără greș să se facă țăndări.

Zice că în momentul acela coexistau în ea două sentimente contrare: o spaimă teribilă la ideea morții copilului, indisociabilă de vinovăția sa („Mă gândeam: toate astea se întâmplă din vina mea, numai din vina mea"), și o imensă senzație de ușurare: aceea de a vedea dispărând, în clipa în care i-ar fi fost luată viața fiului ei, orice obligație, orice responsabilitate față de el.

Mai zice și că, în adâncul ei, în adâncul acestei conștiințe fragmentate a visului, se gândea că odată cu moartea fiului va dispărea totul, iar ei nu-i va mai rămâne decât să se întindă pe peluza aceea unduitoare și să nu se mai teamă de nimic, pentru că nu va mai avea de ce să-i fie frică: cea mai mare temere a ei fusese spulberată.

— N-ar mai fi fost nevoie să trăiesc pentru tine, n-ar mai fi fost datoria mea.

Își pune bărbia pe umărul fiului, iar el îi simte obrazul ud lipit de-al lui.

— Uitasem visul ăsta, spune, dar l-am avut din nou azi-dimineață.

Tatăl își face apariția și nu spune-un cuvânt. Iese din casă și se duce să se uite la pătratul de pământ săpat, stă multă vreme nemișcat în fața lui ca să se asigure că n-a visat, că i-a reușit până la urmă, apoi urinează nonșalant pe mormanul de pietre, se-ntoarce spre casă fluierând — un fluierat care nu e chiar ce-i spune numele, limba așezată pe cerul gurii lăsând să treacă un firișor de aer, un șuierat ascuțit și discordant —, varsă unul dintre bidoanele cu apă într-o găleată și se dezbracă.

Fiul se uită la el cum ia apă în căușul palmelor împreunate, și-o aruncă pe față, suflă și fornăie, se freacă puternic, își toarnă apă în creștetul capului, fornăie iarăși ca un animal, își toarnă apă la subsuorile negre, pe ceafă, pe pieptul stacojiu. Își dă jos chilotul murdar, oferă privirii copilului un sex flocos pe care și-l freacă fără menajamente.

Dacă nuditatea mamei îi e familiară și lipsită de carnalitate, priveliștea pe care i-o oferă corpul tatălui, în schimb, i se pare obscenă și fascinantă; nu-și poate lua ochii de la el. Bărbatul se săpunește cu bucata veche de săpun crăpat care zăcea lângă chiuvetă. Bulgări de spumă cenușie i se scurg pe spate, pe fesele albicioase, de-a lungul picioarelor păroase și cad în iarbă ca spuma larvelor de insecte.

Pe braț, îi joacă șarpele și pumnalul, întinse de mișcările circulare ale bicepsului. Cerneala pe care timpul a răspândit-o în epidermă s-a albăstrit, liniile

s-au îngroșat; pare să aibă un tatuaj grosolan de marinar, de ocnaș.

Dă capul pe spate și se clătește cu apa de pe fundul găleții, și-o toarnă-n cap. Apa se prelinge de-a lungul cicatricii. Se șterge cu hainele murdare și-atunci surprinde privirea fiului.

Cu tricoul pe față, spune:

— Ți-am promis că te-nvăț să tragi, nu? Hai, îmbracă-te. O să dăm o raită.

Îl duce spre izvor, către pantele din straturi granitice, strălucitoare în soarele de iulie. De data asta se ține aproape de el tot drumul cât călătoresc pe muntele copleșit de lumină, sub cerul fierbinte.

La început, sunt absorbiți de drum, dar tăcerea tatălui e, de fapt, încărcată de cuvinte, locuită de o voce care vine din străfunduri și căreia i-ar face ecou întregul munte, de nu chiar și întinderea de dincolo de el; o voce fără vârstă, monotonă, imaterială, dispersată în eterul în care-ar continua să existe.

Iar când tatăl începe efectiv să vorbească în spatele lui, fiul nu e deloc surprins; vocea pare s-o fi luat înaintea ei înseși, să fi plutit de multă vreme deasupra lor, poate chiar dinainte ca ei să fi plecat de la Roches, chiar dinainte să fi părăsit orașul pentru a veni la munte, de-atâta vreme încât ar putea pronunța chiar el acele cuvinte în locul tatălui, iar copilul înțelege, din clipa în care buzele tatălui formează primul cuvânt, că pistolul și învățatul tragerii la țintă nu sunt decât un pretext pentru ca limba tatălui să se întrupeze și să se desfășoare, având drept țintă numai și numai inima băiatului.

Tatăl spune că nu are și nu va avea niciodată decât un singur fiu și că nu el e tatăl copilului din

pântecul mamei.

Spune că mama i-a înșelat nu vigilența, ci încrederea, lucru și mai rău, pentru că el nu și-a imaginat niciodată, cât timp a fost absent, că ea l-ar putea trăda. Și dacă există ceva, îi mai spune tatăl — cu vocea aceea gâtuită, lipsită de expresie, rătăcită —, ceva ce un bărbat nu poate îndura, e să fie trădat în dragoste.

Evident că fiul e prea mic ca să știe ce e dragostea, prea mic ca să-și poată măcar imagina ce e dragostea, dar tatăl îi atrage atenția să nu creadă tot ce se spune de obicei despre dragoste, poveștile poleite, neroziile care sigur umplu paginile romanelor pentru gospodine pe care mama le citește cu foamea aia bolnăvicioasă, în care se complace.

— Astea trebuie să-i fi pervertit mintea.

Nu, își continuă tatăl monologul fantomatic, nu trebuie să crezi nimic din toate chestiile-alea, dragostea nu e niciodată însuflețită decât de dorință, dragostea nu e decât celălalt nume, cel acceptat, al dorinței, adică al poftei păcătoase, și nu se dă în lături de la nimic ca să obțină lucrul după care tânjește.

Dragostea e o boală, un virus inoculat în inima oamenilor, inima asta bolnavă deja, pervertită, supurândă, roasă dintotdeauna de cangrenă, un abis al cărui capăt e inutil să încercăm să-l scrutăm.

— Ce-ți spun acum e pentru cel care vei fi mai târziu: ferește-te să iubești, n-o să-ți aducă nimic bun.

Pentru că oamenii, mai mult decât orice alt animal de pe pământul ăsta nenorocit, se nasc cu golul ăsta în ei, prăpastie amețitoare pe care se zbat fără încetare s-o umple în răstimpul scurt cât durează jalnica lor trecere prin lume, paralizați cum

sunt de propria lor vremelnicie, absurditate, de propria lor vanitate, de parcă ceva le-a vârât în cap ideea stupidă că ar putea găsi într-unul dintre semenii lor cu ce să umple golul, lipsa asta care există în ei încă dinainte de început.

— Cum ar umple-o groapă cu o lopată de pământ.

Uită, adică, prea repede că prăpastia aia n-are fund, spune tatăl, că rana aia căscată în inima oamenilor nu e niciodată alinată, niciodată pansată.

Iubim și ne amăgim că trăim, iubim și ni se pare că am găsit un sens în toată chestia asta, o rațiune, o ordine în haos, dar de fapt dragostea ne infectează, ne pervertește sufletul și inima. Ar trebui să iubim la fel totul sau să nu iubim deloc, pentru că a-ți pune toate speranțele într-o singură ființă atât de supusă greșelii, atât de slabă de înger, atât de vicleană cum e o ființă umană, care are ea însăși înlăuntrul ei un gol de-o adâncime la fel de abisală, nu e decât nebunie curată.

— Nu e altceva decât expresia unei însingurări totale.

Și, deși spune toate acestea, tatăl recunoaște că el unul n-a fost în stare să se conducă după preceptele astea și s-a îndrăgostit de mamă, cu o dragoste despre care pretinde că e absolută, iremediabilă, pe care ea însă a trădat-o, fiindu-i necredincioasă, alegând să păstreze un copil care nu-i al lui, a cărui simplă eventualitate e deja o injurie, existența lui fiind un afront și mai grozav, de neșters, o insultă pe care o va avea sub ochi zi de zi și care-i va aduce aminte fără încetare de trădarea mamei.

Și totuși de-asta i-a adus la Roches, continuă tatăl cu voce răgușită, aproape stinsă de-acum, parcă epuizat de propria răsuflare, de atâta vorbit, în timp

ce intră la umbra binefăcătoare a copacilor acoperiți de mușchi, de-asta i-a dus departe de oraș. Ca să găsească în el puterea de a ierta și să-i ofere mamei ocazia să se căiască.

Dar degeaba își adună el ultimele rămășițe de îndurare, de mărinimie, nu știe dacă va reuși s-o ierte, nu doar pentru că l-a înșelat — timpul ajută și dragostea lor renaște din cenușă, iar amintirea va sfârși poate prin a se estompa, poate chiar va dispărea cu totul —, ci și pentru că-i impune prezența unui copil asupra căruia, fără îndoială, ea așteaptă ca el să-și aplece privirea unui tată; un mic bastard care va fi întruparea infidelității ei, un cuțit înfipt fără încetare în mândria tatălui.

— Un cuțit înfipt fără încetare.

Ies din pădure exact când vocea tatălui s-a oprit, dizolvată, evaporată în lumină. Fiul începe să aibă îndoieli că tatăl chiar a vorbit, poate că nici măcar n-a rupt tăcerea de când au plecat de-acasă, dar după ce înaintează câțiva metri prin iarba înmuiată de căldură care le mângâie gleznele goale, îi spune băiatului că se așteaptă la un sprijin din partea lui, ca de la bărbat la bărbat.

— Dar mai întâi și mai întâi, ca de la un fiu pentru tatăl lui.

Nu-i cere să se ridice împotriva mamei, nici să facă front comun contra ei; trebuie să se străduiască să păstreze cu toții legăturile care-i unesc, chiar dacă au fost puse la grea încercare, chiar dacă au fost șubrezite de timp, de absența lui, de nestatornicia și de lipsa de loialitate a mamei, pentru a ține pe linia de plutire, în ciuda vânturilor și a mareelor, echipajul ăsta al lor.

Nu, dacă-i spune toate astea nu e ca să-l facă părtaș la un soi de vendetă față de mamă, zice tatăl, ci de dragul dreptății.

— Cred că de-acum meriți să se discute cu tine ca și cu un adult.

Crede că e destul de mare ca să audă și să înțeleagă această realitate care ține de lumea adulților, o lume pe care-a privit-o până acum din prag, sau, de fapt, în pragul căreia a fost ținut până acum prin prezența, prin voința atotputernică a mamei.

Dar acum tatăl înțelege să-l trateze de la egal la egal, fără menajamente, fiul o să-i fie recunoscător într-o bună zi, asta-i sigur, și de-asta i se încredințează, ca să poată judeca, în sufletul și-n conștiința lui, ce a îndurat tatăl, ce îndură și va mai îndura tatăl, sentimentele contradictorii cu care trebuie să lupte, umilința la care a fost supus și mărinimia extraordinară de care dă dovadă.

— Cu tine alături, poate voi fi în stare s-o iert.

Fiul dă din cap, nu ca să aprobe ce spune taică-su, ci ca să-l facă să tacă, ca să oprească revărsarea asta de cuvinte enigmatice, din care nu pricepe nimic, dar al căror sens profund îl atinge și-l arde cu fierul roșu.

Iar tatăl tace într-adevăr, golit de propria sa voce, refugiindu-se acum într-o tăcere posacă, în timp ce ajung la luminișul stâncos, presărat cu arbuști pricăjiți, din apropierea izvorului.

Tatăl are broboane de sudoare pe frunte. Se așază pe vine în fața rucsacului pe care-l ținuse doar pe-un umăr și scoate din el conserve și sticle goale, apoi, sub privirea atentă a copilului, se duce vreo douăzeci de metri mai încolo și le așază la rădăcina copacilor

arși de soare, pe niște bolovani negri, cu dâre de mică.

Fiul îl urmărește cu ochii mijiți din pricina pietrelor care sclipesc. Radiază o asemenea căldură, încât i se pare că-și respiră propria răsuflare, iar când tatăl se întoarce, o vreme nu-i distinge decât silueta tremurândă, decupată pe fundalul peisajului.

Bărbatul scoate din rucsac pistolul și gloanțele, umple butoiașul, face gesturile rând pe rând, ca să-i fie ușor copilului să urmărească, fără să scoat-o vorbă, fără să se uite la el, apoi îi întinde arma.

Fiul se uită la pistol, apoi la tată.

— Adu-ți aminte ce ți-am spus.

Copilul ia arma — îi uitase atingerea moartă și rece, mirosul metalic. Tatăl așteaptă alături, cu mâinile-n șolduri, cu o răbdare aproape umilă, reculeasă, iar fiul rememorează instrucțiunile primite atunci, la lumina becului, în bâzâitul generatorului din magazie, ridică pistolul și ochește una dintre țintele așezate de tatăl lui.

Plasează arătătorul de-a lungul apărătorii trăgaciului, armează cu degetul mare cocoșul care pocnește din mecanismul său tainic, implacabil, în aerul fremătător, închide ochiul stâng ca să-și alinieze dreptul cu cătarea.

În depărtare, sticla de bere lucește verde-n soare, trivială, proiectează pe piatră un disc albăstrui.

Pune arătătorul pe trăgaci, își ține răsuflarea și trage.

În clipa următoare, nu mai vede decât cerul opalescent, complet gol, umplut doar de un țiuit continuu, apoi silueta întunecată a tatălui care se apleacă asupra lui.

Reculul l-a făcut să cadă pe spate, copilul s-a lovit cu capul de pietre și arma i-a scăpat din mână. Tatăl îi întinde o mână și el o privește năuc, apoi se prinde de ea. Bărbatul îl ridică de jos cu o smucitură atât de puternică, încât e dintr-odată-n picioare, se clatină în timp ce tatăl îl bate cu palma pe spate fără menajamente, ca să-l curețe, vorbind cu glas stins sau măcar indescifrabil, încă acoperit de țiuit. Băiatul își duce o mână la ceafă, simte cu vârfurile degetelor o umflătură tare, nedureroasă, ascunsă în păr.

Tatăl îi împinge bărbia-n piept ca să vadă mai bine.

— Nu-i nimic, spune.

Copilul distinge din nou vocea, în timp ce țiuitul se estompează, și i se pare că aude ecoul detunăturii trimis înapoi de bolovani.

Tatăl se apleacă și ridică arma, i-o pune din nou în mână, dar de data asta rămâne-n spatele lui și, ținându-i mâinile într-ale sale, așa cum făcuse cu câteva zile-n urmă în penumbra prăfoasă a magaziei, îi conduce iarăși gesturile, ridică arma împreună cu el, armează cocoșul împreună cu el, ochește împreună cu el sticla de bere intactă, care încă își răspândește lumina verzuie.

Când arătătorul tatălui apasă trăgaciul, fiul închide ochii și zgomotul sticlei făcute țăndări vine atât de repede după detunătură, că nu apucă să vadă, nici să audă ținta explodând, i se pare că pur și simplu a dispărut, s-a evaporat în lumină.

Simte în mâini, în brațe, în coate, zguduitura armei calde încă, strânsă în menghina mâinilor tatei, are în sfârșit sentimentul tensiunii descătușate odată cu focul de armă. Parcă s-a eliberat de ceva, de o povară mică, volatilizată și ea odată cu bubuitura.

— A fost al bătrânului pistolul ăsta, spune tatăl după ce mai trag în alte trei ținte. Îl ținea lângă el zi și noapte, las' să fie, spunea, nu știi niciodată ce se poate-ntâmpla, așa spunea, și n-am știut niciodată la ce se referea el de fapt, la fiarele sălbatice care până la urmă i-au halit juma' de față sau la excursioniștii care s-ar fi putut aventura până la Roches. Un lucru-i sigur, anume că ideea că cineva s-ar fi putut apropia de ruina asta, venind să-și bage nasul pe pământul pe care îl cumpărase el de la habar n-am cine, dar cu siguranță pe mai nimic, pământul și ruina asta pe care nimeni în afară de el nu și le-ar fi dorit, poate doar dac-ar fi trebuit să mâne oile la pășunat — e clar că pentru asta a și fost construită la-nceput clădirea, ca să adăpostească păstorii, poate și animalele lor, în timpul lunilor de transhumanță —, ideea deci că cineva ar fi putut pune piciorul pe țancul ăsta de munte fără să fi fost poftit de el, fără acordul lui, îi era de nesuportat. Primul lucru pe care l-a făcut, încă înainte de a pune una peste alta două pietre ca să ridice vreunul dintre zidurile astea dărăpănate, înainte chiar de a scoate prima dintre multele roabe cu moloz pe care-a trebuit să le care pentru a curăța pământul, a fost să pună un panou de lemn pe care a scris cu pensula și vopsea roșie avertismentul: „Proprietate privată/Intrarea interzisă/Atenție, capcane". Și-asta deși era cât se poate de clar pentru oricine ar fi nimerit pe coclaurile astea din întâmplare — că numai din întâmplare puteai ajunge-aici, nu se putea decât să treci pe-aici ca să-ți continui drumul spre creastă, traseu improbabil, de altfel, la îndemâna doar a drumeților experimentați, nimeni n-ar fi venit vreodată dinadins la Roches, ca să contemple mormanul ăsta de dărâmături înghițite

de vegetație —, era deci cât se poate de clar că nu era aici nimic de protejat, de privatizat, nici măcar vreo ușă de care să treci doar din plăcerea de a nu ține seamă de-o interdicție, cu atât mai puțin vreo capcană ascunsă. Dar el tot și-a înfipt panoul încropit cu greu, cu literele lui tremurate, trasate cu singura lui mână bună, stânga, el fiind dreptaci, și era clar, văzându-l cum se uită la grămada lui de bolovani și la peticul lui de pădurice, că va domni singur peste ele și nu va permite niciun fel de intruziune. În cei aproape zece ani câți am petrecut la Roches alături de el, întotdeauna l-am văzut cu pistolul prins sub cureaua pantalonului, partea de jos a unei salopete din care nu ieșea decât ca s-o spele din an în Paște, când i se părea suficient de jegoasă ca s-o schimbe cu altă salopetă — amândouă rămase, evident, din anii când lucrase la fabrica de cherestea —, doar cât să apuce prima să-și lase murdăria într-un lighean cu detergent în care apa una-două se făcea cenușie, apoi cât se usca la soare, și tot așa, folosind când o pereche, când cealaltă, până când beteliile și tivurile s-au făcut ferfeniță, cusăturile au cedat, iar el le repara cu greu seara, cu mâna lui stângă lipsită de forță, cu salopeta pusă-n poală, ținută cu cotul sau cu antebrațul drept. Nu s-ar fi lăsat niciodată ajutat, n-ar fi acceptat în ruptul capului nici măcar jignirea de a-i propune să-l ajut. Am știut asta dintotdeauna și nici n-am încercat. Căpătase privirea aia după accident, mândria ori furia disperată a unei fiare sălbatice care și-a prins laba într-o capcană și mai bine și-o roade decât să lase pe cineva să se-apropie ca s-o elibereze, pentru că nu știe să identifice precis cauza suferinței sale. Și nici când a ridicat Roches, când a scos-o din pământ, piatră cu piatră, niciodată nu mi-a acceptat

ajutorul decât sub formă de ucenicie, și nici o clipă n-a așteptat de la mine să-i sar în ajutor, nici măcar când căra blocurile de piatră unul câte unul. Prefera să se descurce singur, uneori cu eforturi înspăimântătoare, se crispa și se strâmba de mi se făcea milă și rușine, iar mai târziu mă umplea de respect, da, decât să ceară ajutorul unui copil, decât să ceară ajutorul propriului copil. Știam că dacă poartă veșnic țeava pistolului ăluia sub curea, asta era și mărturisirea groaznică a slăbiciunii, a infirmității, că ceea ce-l îngrozea era să nu mai poată să se apere singur și să mă apere pe mine de tot ce-și imagina că poate mișuna prin jur, că poate apărea deodată la Roches ca să ne lase-n fundul gol, el care înainte de moartea mamei și de accidentul de la fabrica de cherestea fusese un tip voinic, arogant, îndrăzneț și care într-un singur an devenise bătrânul ăsta de nici cincizeci de ani, neliniștit, înspăimântat de propria neputință, umilit de impotența lui, de brațul ăsta pe care-l trăgea după el ca pe un boț de carne moartă, o buturugă, împotriva căruia părea că pornește la luptă în fiecare dimineață. În toți anii ăștia petrecuți la Roches alături de el, l-am văzut folosind pistolul doar de trei ori. Prima dată a fost atunci când, în sfârșit, evenimentul pe cât de improbabil, pe atât de temut s-a produs în persoana unui omuleț uscățiv, îmbrăcat ca un comis-voiajor, care a apărut din pădure cu servieta lui de piele-n mână, cu pantofii cândva lustruiți și cu pantalonii lui de oraș noroiți acum la manșete, călcând nepoftit pământul bătrânului, și pe care bătrânul l-a văzut venind către el cu pas hotărât de îndată ce-a zărit cele două corturi instalate lângă ruina aia pe post de tabără. Tipul s-a prezentat drept reprezentant al Direcției departamentale pentru

amenajarea teritoriului și a explicat cu răsuflarea tăiată, sleit după efortul făcut pe drum, că primise misiunea de a-i preda bătrânului scrisoarea pe care-o ținea în mână, scrisoare care ar fi trebuit să-i parvină pe calea poștei dacă poștașul ar fi adus scrisori până aici — ceea ce evident că el nu făcea —, scrisoare în care se preciza că în caz de transformare a unei clădiri destinate inițial unei exploatări agricole în clădire de locuit, trebuia făcută în prealabil o cerere de obținere a autorizației, și asta după ce se ridica de la primărie un dosar care urma să fie completat conform instrucțiunilor și trimis înapoi pentru a fi examinat de primărie și de Direcția departamentală pentru amenajarea teritoriului, singurele organisme abilitate să elibereze autorizația. Formalitate de care bătrânul, conform datelor din cadastru pe care agentul spunea că le consultase la primărie pentru a verifica încadrarea parcelei și pentru a vedea ce lucrări de renovare fuseseră deja întreprinse, e evident că nu se achitase. Și tot timpul cât tipul a vorbit cu vocea aceea formală și dojenitoare, taică-meu nu s-a clintit măcar, mâna bună ținea încă coada lopeții, brațul estropiat era lipit de burtă ca și cum ar fi fost susținut de-o eșarfă, și n-a clipit nici măcar când agentul a explicat că n-a avut de ales și a parcat mașina mai jos în vale și a urcat până la Roches deși era cât se poate de clar că nu era echipat pentru un asemenea drum, care l-a costat o jumătate de zi de muncă, o pereche de pantofi noi și un pantalon care nu mai era bun decât pentru spălătoria chimică. Cum bătrânul asculta la fel de imperturbabil, a adăugat că, de altfel, nu avea nici vârsta, nici constituția fizică necesare unei asemenea ascensiuni — se uita năuc când la brațul infirm al tatei, când la mâna de pe lopată, i se părea probabil

de neconceput că tocmai omul din fața lui e cel care și-a pus în cap să mute mormanul acela de pietre —, dar și că toate astea (a indicat cu un gest vag muntele, pe bătrân și Roches, toate la un loc) depășeau cu mult atribuțiile lui de funcționar public al Direcției departamentale pentru amenajarea teritoriului. Când a terminat de vorbit, a fluturat scurt scrisoarea spre tata, ca și cum l-ar fi somat s-o ia, iar bătrânul a luat mâna de pe coada lopeții, lăsând-o să cadă pe jos, a apucat cu stânga plicul, l-a dus la gură, l-a prins între dinți și l-a rupt în două cu o smucitură a capului, sub privirea uluită a agentului. A aruncat bucățile de scrisoare, care-au căzut pe jos după ce se opriseră o clipă în manșetele noroite ale pantalonilor funcționarului, și l-a invitat să le ridice și să și le bage adânc acolo unde știe, adăugând că nu era tâmpit și îi era clar că dacă agentul venise să-i facă necazuri, însemna că cineva de jos, din oraș, îl denunțase, altfel Direcția departamentală pentru amenajarea teritoriului n-ar fi aflat în veci de proiectul lui de renovare, în veci agentul n-ar fi fost nevoit să vină până aici, să dea năvală la Roches ca să-l amenințe cu scrisorica lui, cu meschina și servila lui somație vrednică de dispreț. Și-n veci, s-a jurat bătrânul, el n-avea să se supună tiraniei unei bande de colaboraționiști care n-aveau altă ocupație decât delațiunea și exploatarea nerușinată a oamenilor sărmani și cinstiți, ascunsă sub masca respectabilității, a pretinsei legitimități a administrației publice. Nimic nu-l oripila mai mult decât simpla prezență a agentului, căruia acum îi spunea pe rând zbir, ajutor de băgător de seamă, trepăduș, și căruia ar trebui să-i fie rușine c-a venit aici sub pretextul cine știe cărei proceduri administrative al cărei simplu instrument pretindea

că este, rușine că se pleacă în fața ordinelor unei ierarhii obscure, ca un mic nazist, și vine să amenințe un biet infirm — e singura dată când l-am auzit pronunțând cuvântul ăsta, singura dată când l-am auzit pomenind de infirmitatea lui —, titular al unei pensii de invaliditate, ba să-l mai și amenințe în fața fiului său. Un bărbat care cumpărase pământul ăsta din creierii munților cu economiile lui, fără să deranjeze pe nimeni, fără să spolieze pe nimeni, fără să calce proprietatea nimănui, cu singura intenție de a renova pentru el și pentru copilul lui un staul vechi, ca să aibă și ei un acoperiș deasupra capului, ca să aibă și ei o locuință decentă, așa cum orice ființă umană ar trebui să aibă dreptul să dețină. Da, prezența, vederea agentului era pentru bătrân o insultă, manifestarea unui sistem corupt, inechitabil, iar el îl avertiza că împinge către decizii extreme un om care pierduse deja totul, pe care viața îl sleise de puteri, îl adusese la capătul disperării, smulgându-i o soție pe care-o iubise și pe care o văzuse agonizând timp de doi ani, doi ani, vă dați seama, doi ani într-o jalnică, lentă și insuportabilă agonie, o soție a cărei moarte l-a distrus în asemenea hal încât nu mai era sigur că trăiește nici el, trezindu-se în fiecare dimineață cu sentimentul acela de uluire că încă se află pe-aici, de disperare că are de înfruntat o nouă zi, ceea ce nu mai era deloc sigur că e în stare să facă, nici măcar pentru propriul copil, pentru că, la drept vorbind, nu mai avea nici convingerea că viața copilului său e un motiv suficient de puternic ca să se dea jos din pat. Nu-i ăsta un lucru groaznic, Domnule trepăduș, să auzi așa ceva din gura unui părinte — era cu siguranță pentru mine care împietrisem câțiva pași mai încolo, observând cum agentul Direcției

departamentale pentru amenajarea teritoriului se schimbă la față în timp ce-i vorbește bătrânul, cu lacrimile șiroindu-i prin cele două șanțuri adânci care i se formaseră la colțul buzelor —, nu-nseamnă c-ai atins fundul prăpastiei când te culci seara cu gândul că cel mai bun lucru pe care-l poți face, cel mai rațional, cel mai acceptabil, ar fi să dai drumul la gaz după ce-a adormit copilul? Uite, în starea asta, spune bătrânul, împietrit, deznădăjduit, distrus, așa a trebuit să continue să ia zilnic drumul fabricii de cherestea la care lucra deja de douăzeci de ani fără nici cel mai mic accident, și putea spune fără să se laude că era unul dintre muncitorii cei mai calificați, cei mai experimentați, cei mai stimați din uzină, până în ziua aia când, în timp ce descărcau exact ca de obicei, și-a prins brațul între bușteni, sub câteva sute de kile de lemn uscat care s-au rostogolit din remorcă și i-au făcut zob cotul și încheietura într-o fracțiune de secundă. Și, i-a spus bătrânul agentului din ce în ce mai dezumflat, contemplându-și brațul prins în menghina buștenilor ălora, a simțit cum urcă-n el un râs nebun, de neoprit, o nemăsurată poftă de râs, cum nu i se mai întâmplase vreodată, iar când colegii lui s-au grăbit să-l ajute și să dea laoparte buștenii, el râdea-n hohote, cu un râs bolnav, un râs care insulta pronia, pronia care, după ce că-i smulsese soția, îi hăcuia acum și-un braț, și sigur ar fi continuat să râdă ca turbat și când l-a luat salvarea dacă n-ar fi apărut durerea, luând locul amorțelii brațului, iradiind într-un mod de nedescris, o durere asemenea exploziei unei stele al cărei suflu ar fi măturat întreaga lume dimpreună cu el, până-ntr-atât încât și-a pierdut cunoștința, trezindu-se abia după patruzeci și opt de ore într-o cameră de spital,

cu brațul străpuns de tije, aflând din gura unui medic că operațiile și recuperarea nu vor ajuta la nimic, că nervii fuseseră prea nasol atinși și că nu-și va recăpăta niciodată mobilitatea dinainte. Trei zile mai târziu, împotriva părerii aceluiași medic, a ieșit din spital și s-a întors acasă, pentru că avea un copil de îngrijit, și niciodată după ziua aia, când a venit la Roches agentul de la Direcția departamentală pentru amenajarea teritoriului, nu l-am mai auzit pomenind despre brațul lui, nici când gemea-n somn din cauza durerilor groaznice care uneori îl făceau să se dea jos din pat în toiul nopții și să bage în el alcool, tutun și calmante până-i luau mințile. Și dacă-i povestea toate astea, i-a spus bătrânul funcționarului care părea să se scurgă de-a-n picioarelea, nu era ca să-l facă să-i fie milă de soarta lui; i se rupea de mila lui, mila lui n-ar fi fost decât o jignire-n plus, nu, dacă-i relata în amănunt această viață de trudă și mizerie, o făcea cu singurul scop ca el, ajutorul de băgător de seamă de la administrația publică, executantul treburilor murdare ale Statului, să înțeleagă că el chiar nu mai avea nimic de pierdut și că mai degrabă ar coborî în oraș să le înfigă un glonț între ochi viermilor care găsiseră cu cale să-l denunțe — și tuturor celor care, oricine-ar fi ei, ar încerca să-l împiedice să pună la punct ruina asta de pământ — decât să se lase umilit, călcat în picioare, jefuit de bunul și de dreptul său. Există lucruri pe care un bărbat, dacă vrea să rămână bărbat, nu le poate accepta și e treaba fiecăruia să stabilească unde se plasează onoarea lui, ce anume e acceptabil pentru el și ce nu, adică unde se plasează limita de nedepășit a demnității sale. Asta a spus bătrânul înainte de a-și ridica poala cămășii ca să-i arate funcționarului pistolul de sub cureaua pantalonului,

cu mânerul lipit de burta lui păroasă și murdară, iar omulețul, care până la urmă pălise, a dat asigurări că se va găsi o soluție, că totul nu era de fapt decât o formalitate, că, de altfel, prerogativele lui la Direcția departamentală pentru amenajarea teritoriului i-ar permite să claseze dosarul, ceea ce nu va întârzia să facă dacă bătrânul îl va asigura că staulul va fi reconstruit aidoma cum fusese, dar nici nu i-a dat timp să-i dea nicio asigurare de niciun fel, pentru că își și luase tălpășița, tăind în goană pajiștea, cu servieta de piele strânsă la piept, aruncând din când în când câte-o privire în urmă ca să fie sigur că nu e luat la țintă, până a dispărut în sfârșit în întunericul pădurii și nici c-am mai auzit ceva de el. Dar bătrânul n-a uitat vizita agentului și mulți ani după aceea tot se mai enerva când își amintea, înjurând în barba hirsută administrația și, mai dihai, pe cei care-l denunțaseră la primăria orașului. În loc să se diminueze și să dispară cu timpul, evenimentul ăsta — amintirea evenimentului — părea să crească, de parc-ar fi continuat să existe și să se repete într-o realitate paralelă, bătrânul și-l relua necontenit în minte, îl întorcea pe toate fețele, imagina noi dezvoltări și concluzii, repeta aceleași replici, scornea alte răspunsuri, mai potrivite, pe care le-ar fi putut da, blestema comploturile urzite în oraș împotriva lui, lungea la nesfârșit lista conspiratorilor anonimi, a trădătorilor care nu ezitaseră să-l vândă, cu siguranță pentru că primea o pensie de invaliditate și nu mai era nevoit să lucreze, sau pentru că-i caftise pe unii, și pe bună dreptate, de altfel, pe când încă era curajos și în deplinătatea facultăților sale, sau pentru că pur și simplu le întorsese o dată pentru totdeauna spatele, spunându-le fără ocolișuri într-o seară, la beție, că nu erau decât o adunătură

de fii de cățea, acuzându-i pe unii și pe alții că erau vinovați de accidentul de la fabrica de cherestea care-l costase o mână. Ar fi totuși o prostie să spun că n-a mai fost același după vizita agentului, pentru că un bărbat oricum se schimbă, bătrânul n-a mai fost același după moartea mamei și nici după accident n-a mai fost niciodată același, dar chestia e că dacă există evenimente care par să însemneze cu fierul roșu viața cuiva, ăsta sigur era unul dintre ele. Din clipa aia, singurul lui obiectiv a fost să termine șantierul de la Roches și singura obsesie, ideea că ceva sau cineva va da năvală peste el ca să-l împiedice. Până la urmă nu avea să-l împiedice nimic străin de el, nimic de la oraș. Acolo-l uitaseră deja, sau cel puțin obosiseră să tot povestească episodul de la fabrică și ce se întâmplase apoi, curând nu s-a mai vorbit despre asta, cel puțin nu până m-am întors eu, nu până să vin eu să trezesc amintirea uitată a diavolului bătrân, așa cum rămăsese totuși taică-meu pentru mulți dintre ei, ascunsă prin vreun ungher întunecat al minții lor, printre lucrurile nu tocmai luminoase, de-au ajuns să creadă că m-am întors ca să-l răzbun, că poate chiar el m-a trimis cu singurul scop de a-i spăla onoarea după ce, în toți anii aceia petrecuți pe munte alături de el, făcuse din mine instrumentul, brațul răzbunării sale; dar nu aveau dreptate decât în parte. Nu, ce-l împiedica pe el să-și ducă la bun sfârșit întreprinderea, să termine adică de renovat Roches și să mă păstreze pe lângă el, era tocmai ce ajunsese: un nebun bântuit de remușcări fiindcă n-o putuse salva pe femeia pe care-o iubea, fiindcă-i supraviețuise, un nebun mistuit de furie și ranchiună, retrăind fără încetare ziua accidentului ca să afle cine-a fost de vină, ajungând chiar să creadă

că nici nu fusese un accident, ci un act deliberat, întreprins de alții împotriva lui ca să-i facă rău, adică să-l elimine (aveam să aflu mult mai târziu, de la unul dintre tipii care-au fost de față atunci și pe care am toate motivele să-l cred, că tocmai el, distrus de moartea mamei, extenuat de nopțile nedormite și de vinul prost, el uitase o regulă elementară de siguranță și cauzase căderea buștenilor care-l costase folosința brațului), un nebun măcinat de orgoliu, mândrie, aroganță și, în fine, un nebun ros de durerile care nu vor înceta niciodată să-l săgeteze, în ajunul zilelor cu ploaie, de exemplu, îl goneau afară din cort sau din casă, mai târziu, după ce am reușit să punem acoperișul, îl alungau spre munte, în inima neagră a pădurii, unde putea să urle și să rătăcească încolo și-ncoace ca o fiară rănită, un drac ieșit de-a dreptul dintr-o poveste de speriat copiii ori din vreo legendă de demult, ca acelea pe care mi le povestea uneori lângă foc, ca să mă îngrozească și să mă-mpiedice să mă-ndepărtez de Roches. În nopțile acelea, culcat sub pânza de cort pe un morman de pături ori, mai târziu, pe o saltea pe care-o adusese de la groapa de gunoi, îl auzeam cum se ridică, se lovește suduind de pereți înainte să iasă din casă, și știam că nu era cu adevărat taică-meu cel care se ridica, ci altceva, ceva cu care nici eu, nici nimeni altcineva n-ar fi vrut să aibă de-a face. Într-o seară însă, mi-am luat inima-n dinți și m-am dat și eu jos din pat imediat după ce-a plecat. L-am văzut îndreptându-se spre pădure în razele palide ale lunii, care făceau ca totul să pară straniu și albăstrui, ca-n vis, iar el ținea în mâna bună coada unui topor. M-am culcat la loc și n-am putut închide ochii toată noaptea, până nu l-am auzit întorcându-se-n zori, iar câteva ore mai

târziu, când m-am trezit, nu mai eram sigur dacă într-adevăr l-am văzut îndepărtându-se cu toporul ăla-n mână sau doar am visat, dar îmi aminteam cam în ce direcție văzusem c-o ia, așa c-am profitat de somnul comatos în care căzuse și-am pornit într-acolo. Lăsase urme prin iarbă și n-a fost greu să mă iau după ele până la liziera pădurii, iar de-acolo am continuat să merg înainte, fără să știu prea bine ce caut. Dar, după o jumătate de oră de mers, am înțeles ce făcea el în inima pădurii, înarmat c-un topor, în nopțile când durerea devenea insuportabilă. Era acolo, pe un delușor, un pălc de mesteceni — niciodată n-am știut de ce alesese mesteceniі, poate la-ntâmplare ori poate că scoarța lor albă îi făcea să se vadă mai bine pe întuneric, sau poate nu suporta frumusețea lor spectrală, pentru că-și vedea suferința albă, albă și luminoasă, ca un mesteacăn în noapte —, era deci un delușor presărat cu mesteceni ale căror trunchiuri purtau, la un stat de om, urme de lovituri de topor, fără nicio noimă, aplicate nu cu intenția de a-i doborî, ci ca și cum ar fi vrut să-i *masacreze,* și era o priveliște groaznică, abjectă și scandaloasă, să vezi copacii ăștia cum li se scurge seva din toate rănile-alea, sevă care părea că încearcă zadarnic să acopere toate plăgile și curgea de-a lungul trunchiurilor plângând în tăcere. Nu mă puteam opri să mi-l imaginez izbind întruna cu tăișul toporului, cu neîndemânarea aia grotescă a brațului său estropiat, mugind, dând cu toporul în toate direcțiile, trecând de la un mesteacăn la altul într-un fel de transă drăcească, rătăcit, ca o păpușă stricată, și totul ca să conjure durerea și furia care-l mistuiau, iar eu am luat-o la goană și niciodată, niciodată n-am mai călcat prin partea aia de pădure. Dar n-am uitat mesteceniі, care de-atunci mi-au

apărut în vis în fiecare noapte, fantome palide acoperite cu stigmate, scăldate-n lacrimi de rășină. Ca și cu atâtea alte lucruri, abia mult mai târziu am înțeles că dacă îmi tot apăreau în somn, asta era pentru că ceva din taică-meu se insinuase-n mine, fără ca eu s-o vreau, că în toți anii ăștia, suferința și nebunia lui îmi fuseseră inoculate și mie pe furiș, în mod insidios. Aici se înșelaseră în parte cei din oraș, dar nu greșeau cu totul crezând că făcuse din mine brațul răzbunării lui, pentru că atunci când m-am hotărât să plec de la el, mult după ce descoperisem mestecenii mutilați, când m-am hotărât să plec de la Roches și să nu mai calc pe-acolo cât o mai trăi el, n-am făcut-o cu gândul de a-l răzbuna pentru cine știe ce, dar aveam deja în mine, fără s-o știu, germenii rezistenți ai urii și dușmăniei lui. Acela a fost momentul când l-am văzut folosind pentru a doua oară pistolul, când am priceput că ajunsesem la capăt, că nu mai suportam șantierul ăla care nu se mai termina, care n-avea să se termine niciodată — pentru el totul era, firește, o trudă interminabilă —, că nu mai suportam izolarea și tirania lui. I-am spus doar că plec pentru că aveam șaptesprezece ani și nu-mi mai era frică de el, că nu mai vedeam în el bărbatul acela de temut cum mi s-a părut atâta vreme (și cum sigur nu mai era el de mult), ci un moș jalnic, cu lațele alea albe și barba încâlcită pe care nu și-o mai tăiase de cine știe când, numai piele și os. Roches îl supsese cu totul, îl biruise. Am stat drept în fața lui, nici măcar o boccea pe umăr n-aveam, i-am spus că plec și n-o să mă mai vadă vreodată. I-au tremurat buzele, a apucat pistolul de plăsele și și-a lipit țeava de tâmplă, iar apoi mi-a zis cu un glas ciudat, gâtuit, că dacă plec, el se omoară, că nu mai are nimic de făcut decât să se omoare, și

chiar dacă arma e-n mâna lui, mâna mea va fi cea care-i varsă sângele, că doar eu voi fi răspunzător de moartea lui, un trădător, un paricid. Am înțeles atunci că ce-l înspăimântase pe el mai mult în tot timpul ăsta, mai mult decât durerea, mai mult decât o invazie barbară, era să-i fie luat și fiul după ce-i fusese luată soția, că nimic nu-l îngrozea mai mult decât propria singurătate, să rămână singur cu sine însuși, fără niciun aliat, doar el și demonii lui. Mi s-a părut atât de jalnic, cu gura lui bătrână tremurând lividă sub barba albă, încât m-am răsucit ca să nu-l mai văd, ca să nu fiu nevoit să duc cu mine imaginea asta a lui complet prăbușit. Am luat-o spre oraș, am mers și am tot mers, fără să mă uit înapoi, așteptând la fiecare pas să aud răsunând un foc de pistol și căderea unui corp pe pământul blestemat de la Roches, și chiar și când am ajuns în oraș, după ore întregi de mers, încă mi se părea că detunătura se poate auzi dintr-o clipă-ntr-alta, adusă până la mine de ecoul munților. Dar n-a tras niciodată niciun foc, n-a apăsat niciodată pe trăgaci, iar eu nu l-am mai văzut niciodată și nici măcar n-am mai auzit de el până când un excursionist i-a găsit cadavrul pe munte, slab, murdar și dezbrăcat ca un nebun întru Hristos, un profet venit direct din iad, hoitul lui sărman înfulecat pe jumătate de niște animale care probabil c-au crăpat și ele undeva în pădure, răpuse de otrava în care se transformase sângele lui. Iar când am aflat, când i-am coborât cu brațele mele coșciugul în groapa din cimitirul comunal, de față mai fiind numai un gropar al cărui ajutor l-am refuzat cu același orgoliu, cu aceeași mândrie stupidă care erau ale lui, sub o ploaie de parc-ar fi crăpat ceru-n două, atunci m-a străfulgerat un gând și-am înțeles ce lua cu el în mormânt, iar

asta m-a izbit așa de tare, c-am căzut în genunchi pe marginea gropii: lua cu el amintirea mamei, pe care cumva o păstrase vie și asupra căreia veghea ca un cerber, în timp ce-n amintirile mele chipul ei începea să se șteargă, lua orele infinite petrecute la Roches, ucenicia grea, revoltătoare a vieții așa cum o înțelegea el, așa cum lumea și soarta îl obligaseră s-o conceapă, înverșunata sa nesupunere. Toate astea, care continuaseră să existe departe de mine, acolo, la munte, ca niște lucruri pe care le știi ascunse și bine păzite pe undeva, pe toate le lua acum cu el. Și pe marginea gropii, sub ploaia aia torențială, acolo mi-am promis să termin de ridicat Roches, să închei ce începusem împreună cu el, fără să bănuiesc că sunt lucruri pe care mai bine nu le readuci la viață, amintiri și oameni care e mai bine să rămână îngropați. Pentru că, de fapt, exact asta așteaptă, să fie scoși din letargia lor adâncă pentru a ieși din nou la lumină și pentru a relua la nesfârșit aceleași fixații, aceleași dezastre.

Tatăl se uită fix la pistolul din mâna lui, simte urcând în el amintiri, cuvinte, imagini, toate într-o mare învălmășeală, o magmă venită din străfunduri. Dar nu spune nimic. Tace, lăsând să se reverse o voce mută, un șuvoi dintr-un colțișor al conștiinței, o umbră enormă ce plutește deasupra lor în căldura și lumina implacabile ale verii.

Își bagă în gură țeava caldă încă a pistolului, arma îi răspândește pe limbă un miros de metal și de praf, iar el închide ochii. Băiatul se repede la el, îl prinde de braț, îl imploră să dea drumul pistolului, dar tatăl e mult mai puternic decât copilul, brațele lui rezistă și el apasă pe trăgaci. Se-aude un păcănit, tatăl deschide din nou ochii, se uită la copil și

izbucnește într-un râs zgomotos, cu țeava pistolului încă strânsă bine între maxilare, în dreptul incisivului rupt.

Copilul e-n fața lui, gata să izbucnească-n lacrimi, tatăl pune-acum pistolul la loc în rucsac fără să se oprească din râs, un râs sub care se ghicește un țipăt, un țipăt venit dintr-o altă vârstă, dintr-o altă realitate, dintr-o altă viață.

— Te-am făcut, spune. Era o glumă. Acum, cel puțin, știu că tu n-o să mă părăsești.

*

După plecarea tatălui, mama începe să-și ia tot felul de slujbe ca s-o scoată la capăt și ea, și copilul. Timp de mai multe luni, îl lasă în zori la o vecină, în capul străzii, iar el își face ultimele ore de somn într-un sac de dormit așezat pe un preș din molton, lângă pătuțul cu gratii al unui bebeluș, într-un miros de scutec plin de caca și de loțiune pentru copii.

Vecina e-o portugheză care răspunde la numele de Livia, o femeie scundă, cu pielea întunecată și păr foarte negru, pe care-l dă cu ulei de măsline și gălbenuș de ou, răspândind un parfum de cremă de copii și de talc. Livia e măritată cu un camionagiu, Alberto, un tip cu aer melancolic și blând, care pare de două ori mai înalt și de cinci ori mai greu decât ea. În rarele ocazii când nu e în deplasare, băiatul îl găsește întotdeauna instalat în fața televizorului, într-un fotoliu adânc a cărui piele a căpătat mirosul țigărilor lui, Português Suave. Până și camera de zi e prea mică pentru el; întotdeauna pare să se miște prin camere, la fel de mari și identic dispuse ca în casa în care locuiesc mama și fiul, ca și cum ar

încerca să se extragă din ele fără să dărâme din neatenție, cu umărul, vreun perete.

Cu un ceas înainte ca soneria să anunțe începutul orelor, Livia îl scoală, îi servește micul dejun, trei biscuiți cu unt unși cu gem de căpșuni, o cacao cu lapte fierbinte la suprafața căreia plutește un caimac gros care-l îngrețoșează și pe care ea-l pescuiește cu lingura și-l înghite cu delicii, dojenindu-l că nu știe ce-i bun.

Biscuiții lasă pe fundul bolului o mâzgă pe care Livia îl obligă s-o mănânce mereu cu același îndemn, pronunțat imediat ce el lasă bolul pe masă, să termine tot și să pună apoi bolul în chiuvetă. Spre deosebire de casa lor, la Livia e întotdeauna ordine, miroase a linoleum spălat cu detergent, a ceară O'Cedar care face să lucească mobilele, a buchețele de salvie pe care le arde ca să treacă mirosul stăruitor al țigărilor Português Suave ale lui Alberto, și a oale care fierb la foc mic pe aragaz toată ziua.

După micul dejun, când el e deja un băiat de șase, șapte ani, Livia îl pune să se dezbrace și el rămâne gol în fața ei în baia strâmtă, cu aceeași faianță verde care urcă până la jumătatea peretelui, acoperindu-și cu mâinile părțile genitale, în timp ce ea-l săpunește pe față, pe spate și la subsuori cu o mănușă frecată întâi pe un săpun cu parfum de trandafiri. Îl frecționează cu putere și nu pare mulțumită de toaleta lui decât când copilului i se înroșesc brațele și spatele.

Între timp vorbește întruna despre tot felul de lucruri, despre serialul văzut aseară la televizor — îi povestește peripețiile personajelor cu aceeași emoție cu care le-ar povesti dacă ar fi trecut prin ele vreo cunoștință de-a ei —, despre copilăria petrecută la

Porto, despre fațadele în ocru și roșu ale caselor de-a lungul malurilor fluviului Douro, stacojii în lumina apusului, despre casa întotdeauna întunecată și răcoroasă a mamei ei, cu miresmele de mezeluri și mirodenii ale cârnaților chorizo puși la uscat în cămară.

Băiatului îi place asprimea grijulie a Liviei, accentul ei languros, atenția pe care-o dă amănuntelor. După ce se-mbracă, ea îl unge pe părul roșcat cu câțiva stropi de briantină Roja Flore, îl piaptănă spre spate și uneori, când o roagă el, îi tamponează obrajii și încheieturile cu loțiunea după bărbierit cu parfum de ferigă a lui Alberto.

La etaj, într-o vitrină veche din acaju, Livia păstrează tot felul de fleacuri bisericești, o mulțime de iconițe aduse de la Fátima, statuete de sfinți și borcănașe cu apă sfințită de la Lourdes, făcute din plastic translucid în formă de fecioară.

Ideea ei despre religie e una cu totul personală, nu calcă niciodată în biserici și înjură-n portugheză, „*cabrão de Deus*“, când dă cu piciorul în colțul vreunui dulap, dar se și roagă pentru orice, îl invocă pe Sfântul Anton de Padova ca să găsească o legătură de chei și pe Sfântul Cristofor ca bărbatu-său să aibă o călătorie ușoară.

Când băiatul se uită curios la vitrină, îi descrie a enșpea oară proveniența fiecărui obiect, variind povestioarele după cum se întâmplă să și le amintească în clipa respectivă sau după inspirația de moment.

Deschide geamul din spatele căruia se simte un parfum de lemn vopsit și de tămâie, ia o fecioară, îi deșurubează coroana albastră și varsă un pic de apă în palmă. Face cu degetul semnul crucii pe fruntea băiatului, se gândește-o clipă și-apoi îl mânjește

peste tot pe față. Înainte să pună capacul, îi dă să bea un pic de apă, duce și ea la gură craniul decalotat al sfintei și trage-o dușcă, de parcă s-ar delecta cu o licoare prețioasă. După care umple la loc borcănașul la robinet, convinsă că apa adăugată va fi binecuvântată și ea prin contagiune.

Printre bibelouri, se află și un crist fosforescent, pleoștit pe crucea lui din placaj — copilul e fascinat. O întreabă pe Livia dacă se poate uita la el mai de-aproape. Ea așază câteva minute crucifixul în lumina unui bec, apoi îl lasă pe băiat să se încuie în debaraua cu mături din antreu. Acolo, în întunericul parfumat de mirosurile produselor de curățenie, atenuat de dâra de lumină strecurată pe sub ușa în spatele căreia așteaptă Livia, contemplă silueta spectrală care proiectează în căușul palmei lui o lumină verzuie, ca a uneia dintre creaturile acelea din adâncurile oceanelor ce iluminează tenebrele cu o aură sfioasă.

În unele seri, mama, pradă unei veselii neobișnuite, anunță că iese cu o prietenă. Se pregătește, se machiază, vaporizează în jur ce mai e pe fundul unei sticle de Shalimar de-mpute toată casa. Dormitorul ei, de obicei teritoriu al fiului în aceeași măsură ca al ei, devine, prin vraja aruncată de niște gesturi, locul săvârșirii unui ritual, spațiul unei alte feminități, care-l ține brusc la distanță, invocă alte farmece, nu doar simpla tandrețe maternă care-i e în mod obișnuit destinată.

Nu îndrăznește să intre decât cu mare grijă, copleșit de sentimentul că e primit într-o intimitate care nu-l privește, nu-i mai e destinată, care dezvăluie acea parte necunoscută a ei, senzualitatea la care trebuie să fi renunțat și pe care i-o ghicește

într-una dintre fotografii — cea în care, cu picioarele dezgolite, râde de mușcătura tatei pe gambă — sau când se miorlăie-n fața lui, simplă repetiție prefigurând acele seri când chiar își propune să fie seducătoare „de-adevăratelea".

Când e gata de plecare, îl lasă la Livia și, dacă Alberto e-n deplasare, mai zăbovește un pic și bea cu ea un pahar de vin în bucătărie după ce-au instalat copilul la televizor. Așezat în fotoliul adânc din care, când se afundă-n el, se ridică un norișor de praf cu iz de Português Suave, aude pe fundalul sunetelor de la televizor glasurile complice ale femeilor din încăperea de-alături, conciliabulele pe care se străduiesc să le țină secrete, vorbind în șoaptă sau întrerupându-se brusc atunci când apare el în bucătărie, mânat de curiozitate sau îngrijorat că mama ar putea pleca fără să-i spună și să-l sărute pe frunte ca de obicei, după regulile stabilite tacit între ei.

I s-a întâmplat s-o surprindă pe maică-sa ștergându-și lacrimile în timp ce, aplecată asupra ei, Livia o mângâie încercând s-o facă să uite niște dureri despre care el nu știe absolut nimic și care, la fel ca farmecele pe care și le-a exersat mai devreme, îl fac să bănuiască pe undeva că în ea coexistă mai multe naturi ori că maică-sa ar putea duce mai multe vieți paralele cu a lor, lucru care-i vine greu de crezut, tot atât de greu cum îi vine să-și imagineze că a fost și ea copil, fată și femeie înainte de a fi mama lui.

— Haide, draga mea, o aude pe Livia, nu te mai gândi, uită-l, meriți mai mult. Du-te, simte-te și tu bine, distrează-te.

Îl trimit înapoi la televizor sub pretextul că discută lucruri care nu-l privesc și el se execută în

silă, cu sentimentul că i se interzice ceva, că e exclus din cercul inteligenței adulților și al complicității femeilor.

*

Când se-apropie de Roches, o văd de departe patrulând prin fața casei întunecate, ascunse în verdele luxuriant al câmpiei ca o excrescență a muntelui, o hernie din piatră dedesubtul alunecării încete, indiferente a norilor pe azurul cerului, risipiți, cu contururi imprecise, gata să se dezintegreze din clipă-n clipă.

Scrutează împrejurimile și, cum îi vede, pornește către ei cu pas grăbit în lumina vibrantă. Merge, apoi aleargă câțiva metri, apoi iar merge, după cum îi permite burta. Fiul ar vrea să alerge spre ea, dar tatăl îi pune-o mână pe umăr și-l oprește. Încetinesc pe măsură ce ea avansează către ei. N-o ia pe cărarea mărginită de urzici, ci taie direct pe câmp. Un vânticel blând unduiește iarba și dă pajiștii un aspect lichid, schimbător. Mai încolo, la liziera pădurii, frunzele se leagănă dezvăluindu-și pe rând fața verde-închis și dosul cenușiu, iar coroana copacilor e străbătută de un freamăt tăcut.

Când ajunge mai aproape de ei, îi văd chipul răvășit, ochii împietriți de spaimă care se mută de la tată la copil și de la copil la tată în timp ce, în jurul lor, natura e imobilă, cu excepția acelui freamăt, care poate fi numit epidermic, într-atât pare să nu se manifeste decât la suprafața ierbii, a copacilor, a realității observabile, inima pădurii și adâncurile minerale ale muntelui rămânând împietrite într-o indiferență hieratică, iar priveliștea mamei urcând cu greu către ei prin iarbă, traversând peisajul încremenit sub soare, îi aduce copilului aminte de

reproducerea după Wyeth lipită pe o bucată de carton și expusă într-o ramă, sub sticlă, pe un perete al căsuței din cartierul muncitoresc.

Când ajunge la ei, prinde băiatul de subsuori și-l ridică de la pământ.

— Unde-ați fost? Am auzit focuri de armă, am murit de spaimă.

— Totu-i în ordine. Am fost doar să tragem în sticle.

Își duce mâna la capul copilului într-un gest protector, un reflex de lupoaică. Simte cucuiul de la ceafă.

— Ce-a pățit? E rănit?

— S-a lovit, n-are nimic, e bine.

Clatină din cap neîncrezătoare, revoltată.

— Îți interzic să-i pui o armă-n mână, m-ai auzit?

— Da' nu-l mai cocoloși așa, ce mama naibii. Chiar crezi că-i faci un bine?

— Eu nu glumesc. Nu care cumva să mai faci asta vreodată.

A vorbit cu o voce dură, tremurândă, ca și cum l-ar fi provocat pe bărbat să îndrăznească să-i ia copilul. Pe claviculă îi apăruse o pată roșie. Bărbatul o privește drept în ochi și face un pas spre ea, pătrunde dintr-odată în spațiul care-i desparte, piciorul său calcă fără zgomot pe iarbă, ca și cum ar încerca să păcălească un câine sau l-ar stârni să-l muște.

Mama bate-n retragere, strânge mai tare copilul la piept.

— Să nu te-apropii. Să nu te-apropii de noi.

Continuă să se retragă, gata oricând să-l împingă înapoi. Bărbatul rămâne nemișcat, cu piciorul pe pământ, în față, și abia când i se pare ei că e la o

distanță suficient de mare de el se întoarce și duce fiul spre casă cu același mers grăbit, greoi cu care traversa o clipă mai devreme pajiștea, uitându-se peste umăr ca să fie sigură că bărbatul nu încearcă să-i ajungă.

Se luptă cu greutatea băiatului pe care-l duce-n brațe, își croiește drum printre ierburile grase pe care le culcă la pământ și care foșnesc pe lângă ea, se ridică din nou, se clatină, încearcă să-și recâștige verticalitatea, să-și revină după atac.

Tatăl o urmărește din ochi în timp ce ea merge spre Roches, cu fața copilului culcată pe umărul ei, cu brațele lui încolăcite pe după gât, până când intră-n umbra clădirii.

Rămâne pe loc, fără să se miște, fără să clipească măcar, împietrit, cu silueta lui de sperietoare jalnică și înspăimântătoare abandonată în mijlocul câmpului, sau aducând cu țăranii aceia din fotografiile alb-negru de demult, făcute în timpul muncilor agricole ca să documenteze viața la țară la începutul secolului trecut, care stau țepeni, solemni și gravi în lumina albă, cu hainele lor grosolane de pânză neagră, cu saboții grosolani din lemn noroiți, neobișnuiți să fie trași în poză și uitându-se fix la obiectiv cu fețele lor trudite, cu priviri severe, umbrite uneori de borurile unei pălării de paie care, retrospectiv, îi face să pară la fel de lugubri ca niște ciori pe-un câmp arat.

Vara devine imprevizibilă, alternând zile în care căldura te strivește și muntele e cotropit de soarele alb cu zile în care cerul jos e făcut parcă din straturi minerale, din cremene viu colorată.

Prin poieni, florile de orhidee sălbatică, cu labele purpurii, ondulate, răspândesc parfum de mosc în

dogoarea după-amiezilor lenețe.

Fluturii îmbătați de polen zboară dintr-o corolă-n alta, iar fiul, ajutându-se cu cartea despre fauna regiunii găsită în dormitorul părinților, învață să-i deosebească, să-i identifice: *Apatura iris*, cu reflexe albăstrii — când reușește să prindă unul ca să-i studieze de-aproape ocelii de pe aripile superioare, insecta-i lasă un praf gras pe buricele degetelor —, *Lucina* pătată cu var, *Aurora* cu apexul învăpăiat.

Îl fascinează misterul numelor latinești — *Apatura iris, Hamearis lucina, Anthocharis cardamines, Argynnis paphia, Aglais io* —, i se pare că închid în ele secretele inaccesibile ale acestor corpuri atât de fragile încât sunt duse de vânt, gata să se fărâme, rațiunea profundă a acestor vieți efemere, stranii și totuși asemenea vieții lui, ocupând o aceeași lume, dar pe un alt plan, într-o altă realitate.

Atât de îndărătnic de obicei, atât de încet la învățătură, le învață pe de rost fără probleme, și le recită când e singur cu aceeași fervoare cu care ar spune o mantră sau niște fragmente disparate ale unui vast poem a cărui semnificație de ansamblu s-a pierdut.

Dacă insectele, atât de îndepărtate și totodată atât de apropiate, sunt preferatele lui, îl uimesc însă și denumirile populare ale păsărilor care populează munții cu agitația lor necurmată și mulțimea inepuizabilă a trilurilor: privighetoarea cu cap negru, mugurarul, cănărașul, cucuveaua, uliul porumbar.

Seara, la ceasul când cerul devine stacojiu, vede ridicându-se din întunericul pădurii rădaștele ale căror larve au așteptat șase ani în scoarța stejarilor bătrâni înainte ca, prefăcute în imago, să-și ia zborul

bâzâind în căutarea partenerilor, îndestulându-se cu seva scursă din copacii bolnavi la rădăcina cărora femelele nu vor întârzia să-și ascundă ouăle.

Totul în jurul copilului oferă spectacolul permanent al acestei vieți lente, conduse de legi enigmatice a căror taină îl învăluie pe măsură ce zăbovește asupra ei, se topește în ea, se obișnuiește cu ea.

În zilele de după altercația cu tatăl, pe mamă o doboară iar una dintre migrenele ei obișnuite care, de când au sosit la Roches, i-au dat un oarecare răgaz. Neputând să se dea jos din pat, se odihnește în dormitor, cu obloanele lăsate. Pe parcursul zilei, o dâră de lumină se strecoară printre obloane măturând pereții și plafonul camerei; femeia încearcă s-o evite când ajunge să traverseze patul și se refugiază gemând de pe o parte pe alta a saltelei.

Fiul nu se dezlipește de ea, ca o infirmieră pricepută, umezește prosopelul în ligheanul cu apă rece, îl stoarce, i-l așază pe fruntea înconjurată de vapori de mentol, îi ține ligheanul de plastic când o apucă grețurile, în timp ce tatăl, neobișnuit cu asemenea crize ori obligat să accepte interdicția de a se apropia de ea și de copil, trece fără nicio tragere de inimă pragul casei devenite de-acum teritoriul suferinței mamei, al unui clarobscur dureros închis între jaluzelele lăsate.

Rătăcește prin împrejurimi, tăcând cu încăpățânare, cu un Marlboro arzând în colțul gurii. Se apucă să curețe ruinele dependințelor, triază și face teanc vechile plăci de piatră ca să aibă cu ce să le înlocuiască pe cele stricate de pe acoperișul clădirii principale, trece fără nicio noimă de la o

treabă la alta, într-o agitație febrilă în care nu duce nimic până la capăt.

Se ocupă de grădina de legume, dar plantele tot pricăjite rămân, abia dau câteva roșii care putrezesc înainte de a se coace, salate pipernicite și amare, nimicite de limacși. Toate sunt împotriva lui, Roches, până și muntele, prin cine știe ce forță obscură — mama refugiată în durerea ei —, îi opun o inerție dojenitoare.

În picioare încă din zori, când pălesc stelele, adoarme pe canapea de cum se lasă seara, cu fața din ce în ce mai colțuroasă întoarsă spre vatra în care focul aruncă văpăi.

După patru zile de odihnă, mama reapare în pragul casei, lasă lumina dimineții de-acum anodine, binefăcătoare să-i încălzească trupul toropit de somn și analgezice. Pare mai fragilă decât de obicei, cu chipul și mai palid, ochii încercănați, privirea sticloasă de după un somn prost.

Tatăl vine pe la spate, o îmbrățișează și-o sărută pe gât. Murmură niște scuze, îi șoptește cuvinte drăgăstoase la ureche, o mângâie pe burtă. Mama nu spune nimic, zâmbește doar enigmatic. Pentru ea, orice e mai bun decât supliciul care, în ajun încă, o țintuia în pat și poate că, pentru ultima dată — înainte să se abată asupra casei de la Roches nebunia taților atâta vreme ținută-n frâu, otrava transmisă fiilor din generație-n generație, ascunsă până acum în adâncurile munților și în inimile bărbaților —, crede că pacea e posibilă, că până la urmă vor găsi aici armonia care să liniștească lucrurile.

La radio, când reușesc să prindă frecvențele FM, aud iar și iar anunțul despre eclipsa totală de soare,

ultima din acel secol, care va avea loc peste câteva zile.

Tatăl îi spune fiului că sub nicio formă nu trebuie s-o rateze, pentru că fenomenul nu se va repeta decât peste optzeci și doi de ani, când băiatul va avea nouăzeci și unu.

Îi atrage atenția să nu se uite cu ochiul liber:

— Poți orbi sau ți se poate găuri ochiul.

Afumă la flacăra unei lumânări niște cioburi de la ferestre vechi până când le acoperă cu un strat opac de funingine. Le șlefuiește apoi marginile tăioase cu glaspapir ca să le netezească și-l invită pe băiat să se uite printr-unul la soare.

— Nu e chiar ideal, zice, dar o să fie de-ajuns.

Copilul închide ochiul stâng și observă cu celălalt, prin grosimea sticlei înnegrite, sfera astrului condensată într-un disc luminos cu contururi perfect delimitate, soarele dezarmat.

Mai târziu, fiul își aduce aminte de avertismentul tatei cum c-ar putea să orbească și-atunci îl cuprinde groaza, la fel cum i s-a întâmplat în toiul nopții când au ajuns la Roches, când s-a trezit în camera cufundată-n beznă și când nu auzea decât sunetele necunoscute ale casei și ale naturii dimprejur.

Dar tot nu se poate stăpâni să treacă peste recomandările tatălui, ridicându-și ochii spre cer pentru a sfida din priviri steaua cât mai mult timp posibil. Întoarce ochii de îndată ce simte arsura pe cornee și păstrează în raza vederii imaginea mișcătoare a unui soare negru.

Speriat că poate „și-a găurit ochiul“ și neîndrăznind să-i mărturisească tatălui că nu l-a ascultat, se refugiază în pădure, la rădăcina nucului bătrân unde, după mult plâns, adoarme cu spectrul

întunecat continuând să-i joace în spatele pleoapelor închise.

Când se trezește, și-a recăpătat vederea. În fața lui, dintr-o crăpătură umedă și întunecoasă, o salamandră îl privește cu ochiul ei mare de obsidian, fără pupilă, perfect negru.

În ziua cu eclipsa, se instalează în fața casei, cu cioburile de sticlă în mână. Cerul e cenușiu, chiar dacă din loc în loc se cască niște ochiuri de lumină intensă care cad drept pe pământ.

— N-o să vedem nimic, spune tatăl înciudat.

Peste munte se întinde o răsuflare reținută. Mama simte prima tăcerea înstăpânindu-se deodată pe lumea din jur atunci când lumina scade și umbrele se întunecă.

— Ascultă, îi spune fiului. Au tăcut păsările.

Apoi cerul se desparte, iar un val de lumină alungă pentru o clipă întunericul și îmbrățișează coroanele copacilor înainte ca umbrele să câștige din nou teren.

Ca mânați de același imbold, ridică toți cioburile de sticlă în direcția soarelui și văd cum se micșorează astrul, înghițit de discul negru al lunii. Bolta cerească se întunecă, bezna se-ntinde asupra pământului, iar din sol se ridică o umezeală crepusculară.

Privind la soarele care dispare în întregime, devorat de corpul lunii, mama simte din nou cum crește în ea o angoasă surdă și familiară, presimțirea unei nenorociri care va să vină, precum cea care-a străfulgerat-o la vederea grădinii săpate de tată, precum certitudinea accidentului prin care va trece copilul în visul cu balansoarul.

Cu răsuflarea tăiată de o durere toracică, nu mai poate fi atentă la eclipsă. O clipă numai, lumea e cufundată într-o lumină vesperală, de-un albastru de ardezie, înspăimântătoare, un întuneric de mormânt, a cărui densitate o împresoară și-o sufocă.

Aruncă ciobul de sticlă înnegrit, pleacă grăbită. Nu are aer, se bate-n piept cu pumnul strâns, închide ochii ca să nu mai vadă muntele învinețit, cangrenat de umbrele purpurii.

Tatăl nu și-a dat seama că mama nu mai e alături de ei. Când își ia ochii de la eclipsă, o vede împietrită-n iarbă, la vreo zece metri, cu capul plecat, de parcă s-ar reculege.

— S-a-ntâmplat ceva? întreabă după ce ajunge la ea.

Ea scutură din cap și se uită la el descumpănită.

— Copilul, spune încet, ca să n-audă băiatul. Mă tem că ceva nu-i bine.

— Cum așa?

— Nu știu, e greu de explicat. Un sentiment.

Luna se desprinde de astru și lumina țâșnește din nou dintr-un punct precis al masei întunecate.

În spatele lor, băiatul izbucnește:

— Iese iar soarele! Uitați!

Tatăl se uită o clipă la copil.

— N-are de ce să nu meargă bine, spune. Doar că ai nevoie de odihnă.

— Cred c-ar trebui să-ntreb pe cineva, un doctor.

Tatăl își trece limba peste dinți, pune-o mână pe brațul mamei, încearcă s-o liniștească.

— Sigur îți faci griji degeaba. Hai să mai așteptăm câteva zile. Dacă nu se schimbă nimic, atunci ne-ntoarcem. E bine-așa?

— Apoi am putea să venim din nou aici, se încumetă mama.

Tatăl scutură din cap și își pune mâna pe obrazul femeii.

— Dacă plecăm, plecăm de tot, știi foarte bine. Nu-ți cer decât s-așteptăm un pic. Asta nu-i o decizie pe care s-o luăm așa, la plesneală.

Își trece degetul mare peste buzele ei și-o face să tacă în momentul în care lumina se revarsă din nou asupra lor. Fiul vine-n fugă spre ei și mama, încet, imperceptibil, încuviințează.

Sfârșitul verii se prelungește într-o letargie hipnotică, nopți toride în care până și piatra de la Roches își evaporă umezeala, zile copleșite de soare, zori ireale, înnorate, curând despicate cu precizie de bisturiul luminii, apusuri de-un roșu ca în topitorii prăbușindu-se într-o clipă într-un întuneric purpuriu, într-un negru ca de antracit.

Fiul merge de-acum singur în plimbările lui, mama nu mai vine cu el. Din ziua cu eclipsa, ea se lasă pradă unei resemnări tăcute, purtată de ape întunecate unde nici tatăl, nici copilul n-o pot ajunge. E acolo, cu ei, corpul ei se mișcă, deși cu vădită încetineală, vorbește cu ei, dar se refugiază într-o cută a sufletului ei care o ține la distanță.

Petrece lungi ore plimbându-se prin împrejurimile casei de la Roches, dar nu se mai îndepărtează, fumează uneori cu un aer de vag dezgust — când o vede cu țigara-n gură, fiul își dă seama că se lăsase de câteva săptămâni deja —, absorbită de vreo lungă conversație interioară, privirea ei obosită îmbrățișând absentă, fără măcar să le vadă cu adevărat, lucrurile care-i ies în cale; sau

rămâne întinsă-n dormitor, burta grea obligând-o să stea culcată pe-o parte, cu ochii la degradeurile de lumină care se scurg de-a lungul pereților.

Sensibil la starea stranie a mamei, fiul are grijă să n-o scape din ochi — asta când nu rămâne pur și simplu lângă ea. Încearcă s-o distreze cu povești pe care le inventează, cu jocuri la care ea participă fără pic de entuziasm, refuzându-le cel mai adesea sub pretextul că trebuie să se odihnească.

Îi aduce de afară mure pe care, din neatenție, le strivește pe drum, albăstrindu-și palmele, mici obiecte care sfârșesc prin a umple cutiuța de tablă verde-închis: pietre cu forme ori irizări ciudate, piei de șarpe năpârlit, oase albite culese de pe lângă vizuini, ouă de mierlă de culoarea agatei… Mama mănâncă fructele de pădure una câte una, recunoscătoare, păstrează și admiră fiecare dintre micile comori ca și cum i-ar fi fost aduse dintr-o lume exotică, dintr-o realitate la care de-acum nu mai are acces, sau ca și cum ar fi vorba despre relicve din vremuri de mult apuse, ce stârnesc nostalgie.

Copilul se mai duce totuși și la cai. Prezența lor liniștită, nepăsătoare, e un contrapunct la aceea a tatei și a mamei. Când intră în poiană, caii își înalță capetele, mânzul sau vreo iapă nechează calm.

Băiatul curăță ochiul chior al armăsarului, mângâie cu degetele solnițele și pieptul supt al animalului. Se gândește c-ar putea rămâne acolo, cu ei, fără să se mai întoarcă niciodată la Roches. Nu se spune că există copii crescuți de lupi? Dar pentru asta ar trebui să-și lase mama la cheremul tatei, așa că-ntotdeauna se hotărăște să se-ntoarcă acasă.

O vreme, chiar dacă scurtă, cât dormitează în iarbă lângă cai, își imaginează că galopează și el cu ei, fără să aibă nevoie de nimic altceva, fără să-și dorească altceva, în afara acestei libertăți placide, a acestei temporalități misterioase, confuze a muntelui, unde nimic nu are început, nici sfârșit, unde lucrurile par să fi fost dintru început ceea ce sunt, fără a fi amenințate vreodată de distrugere.

Într-o seară, după căderea nopții — una mai umedă și mai friguroasă decât cele dinainte, prevestind deja sosirea îndepărtată a toamnei —, în timp ce fiul se uită la stelele căzătoare, tatăl se așază alături de el.

— A treia oară, care-a fost? întreabă copilul.

— A treia oară?

— Tatăl tău. Ai spus c-a folosit pistolul de trei ori.

— Aha, răspunde tatăl. Ți-aduci aminte de vulpea aia de care ți-am povestit? Aia de-aici, de la Roches.

— Da.

Tatăl mărturisește că n-a spus adevărul când a zis că nu-și mai amintește ce s-a întâmplat cu vulpea. Taică-su găsise puiul de vulpe când abia fusese înțărcat și animalul se atașase imediat de băiat, arătându-i o încredere absolută, încrederea aceea pe care numai animalele știu să le-o arate celor care le salvează. Tatăl spune că vulpea devenise peste noapte centrul existenței lui, singurul lui tovarăș, trăind, dormind, jucându-se cu el până în ziua când prezența ei i-a devenit insuportabilă bătrânului, care poate credea că animalul îl pune-n umbră sau că-i distrage fiul de la îndatoriri.

— Cine știe ce era-n mintea lui?

Spune că bătrânul îi pusese gând rău puiului de vulpe, începuse oarecum să-l urască, să susțină că până la urmă avea să-l muște pe băiat sau să-i dea vreo boală, și într-o noapte, când băiatul dormea, l-a luat ca să-l ducă și să-l lase prin vreun colț de pădure, probabil la câțiva kilometri de Roches. Dar a subestimat capacitatea animalelor de a-și găsi drumul înapoi, pentru că vulpea s-a întors.

— În zori era acolo, tremurând în fața ușii, în blănița lui fină, murdară de noroi, se prinseseră spini și crenguțe rupte.

O dată, de două ori, de trei ori — vulpea se-ntorcea, condusă fără doar și poate de miros ori de vreun al șaselea simț care scapă înțelegerii omului. Și-a treia oară, tatăl l-a văzut pe bătrân folosindu-și pistolul, când a vârât într-un sac mare puiul de vulpe care se zbătea ca toți dracii, dându-și deja seama de soarta care-i era rezervată de data asta și de care, după cum era limpede, nu avea cum să mai scape. Degeaba s-a agățat băiatul de-un crac al pantalonului, lăsându-se târât pe jos de bătrânul care mergea trăgându-și încăpățânat piciorul, că tot n-a reușit să-l oprească. La un moment dat, mâinile lui nu s-au mai putut ține de partea mai subțire a tibiei și-au trebuit să-i dea drumul.

— Am rămas cu moaca-n iarbă, urlând, dând cu pumnii-n pământul moale, până când din munte-a răsunat un foc de pistol. Am știut că s-a sfârșit, că n-o să mai văd niciodată puiul de vulpe.

S-a răsucit pe spate, furia îi trecuse brusc, devenise într-atât de insuportabilă încât se prăbușise-n sine, lăsându-i numai o senzație de stranietate, de amorțire a simțurilor. Tatăl spune că l-a așteptat în tăcere pe bătrân, l-a lăsat să treacă pe lângă el cu sacul gol în mână, gol și găurit de glonț,

mânjit de sângele puiului de vulpe, îndepărtându-se apoi fără să-i pese de el, fluierând ca și cum tocmai se achitase de o sarcină necesară, atâta tot, și nici măcar una neplăcută, felicitându-se pentru o treabă bine făcută, pentru faptul că restabilise, prin uciderea vulpii, un echilibru ale cărui reguli doar el le cunoștea.

Tatăl se adâncește-n gândurile lui și duce-o țigară la gură. Flacăra brichetei lucește albastru-n întuneric. Arată spre cer cu vârful aprins al țigării și-i spune fiului că privirea lor nu poate cuprinde decât o parte infimă, una atât de infimă încât nici nu pot concepe cum arată cerul în realitate.

Spune că acolo sus mai sunt și alte stele, alte planete, unele cufundate într-o noapte atât de deplină, că nicio stea nu le poate ajunge, iar dincolo de ele, alte galaxii, cu miile, conținând fiecare în parte miliarde de sori, miliarde de planete, iar dincolo de ele, spune tatăl, dincolo de tot ce e vizibil se află sute de miliarde de galaxii.

— Mai sunt și alte pământuri ca al nostru? întreabă copilul.

— Sper că nu, spune tatăl după o lungă tăcere. Sper că nu mai e nimic. Doar piatră, tăcere, gheață și foc.

*

Într-o seară, când se-ntoarce de la lucru, de cum trece pragul o izbește râsul bărbaților care se-aude din camera de zi. Rămâne neclintită în semiîntunericul de obicei plăcut și primitor al antreului luminat doar de razele chihlimbarii filtrate prin vitraliul ușii.

Își scoate paltonul, îl agață-n cuier, apoi își studiază imaginea în oglinda din perete, fața trasă de

la oboseală, părul prins neglijent cu un elastic, dintre cele pe care le are de obicei la încheieturi și pe care le tot răsucește inconștient pe degete până se destramă.

Încearcă să se-aranjeze, să risipească amestecul de teamă nedeslușită și oboseală care i-au transformat instantaneu trăsăturile feței în clarobscurul din hol, dar nu e câtuși de puțin surprinsă, fiindcă știe totuși foarte bine ce va găsi când va intra în cercul de lumină și fum din care se aud în surdină vocile amestecate și vesele ale bărbaților, într-o fraternitate prea voioasă ca să fie de tot sinceră. Sigur că, în secret, s-a tot pregătit pentru asta, s-a obișnuit cu gândul, știind că tatăl poate convoca oricând fantoma care e Tony — sau, mai degrabă, fantoma a ceea ce au fost toți trei împreună, a ceea ce au reprezentat unii pentru alții și în ochii tuturor: un trio pe rând invidiat, urât sau disprețuit —, că era inevitabil s-o convoace, că, poate, întoarcerea lui nici nu are alt scop decât acela de a-i aduce laolaltă și de a-i confrunta.

Iar când înaintează spre blocul de lumină, densă din cauza fumului de țigară și a căldurii răspândite de răsuflarea lor alcoolizată și de vocile care se amestecă în spațiul mic al sufrageriei, poartă deja pe chip masca aceea de bunăvoință liniștită, de detașare curtenitoare pe care însă o simte gata să crape și să se facă țăndări.

— Tony, zice din prag.

— Salut, spune Tony, întorcându-se către ea.

Dă să se ridice, dar apoi se așază la loc, sub ochii atenți ai tatălui, care strivește triumfător țigara de buza unei doze goale de bere de pe măsuța joasă.

— Uite cine ne face plăcerea să ne viziteze.

Mama zâmbește scurt.

— Unde-i micuțul? întreabă ea.

— În camera lui, bănuiesc, spune tatăl, cu un dezinteres abia ascuns.

Apoi, regăsindu-și entuziasmul:

— Ai fi putut să-mi spui că Tony are doi copii!

Mama nu răspunde. De când s-a-ntors el, n-au vorbit niciodată despre Tony. Nici măcar nu i-au pomenit prenumele, chiar dacă le-a stat pe limbă întruna, o înjurătură de-o parte, o blasfemie de cealaltă, chiar dacă în jurul lor plutea prezența sau ideea de Tony, mai degrabă decât realitatea lui în carne și oase — existența lui simultană cu a lor, în același oraș, la doar câțiva kilometri de ei —, crâmpeie din trecutul lor comun. Amintirea vie, sfâșietoare a gesturilor făcute, a cuvintelor rostite, a acelor ani dispăruți odată cu plecarea tatălui, azvârliți la marginea unei vieți care li se părea tuturor anterioară celei de-acum și care totuși îi aducea laolaltă în lumina blândă și plăcută a lustrei din sufrageria căsuței din cartierul muncitoresc, unde par să încerce zadarnic să joace încă o dată una dintre scenele în care apăreau toți trei împreună, de nedespărțit.

— Gemeni, adaugă tatăl, îți dai seama?

— Da.

— Mi-a arătat o poză. Tony, arată-i poza.

Tony rămâne nemișcat, cu un surâs amărât pe buze, pierdut în contemplarea dozei de bere pe care-o ține-n mâini, ca și cum cuvintele tatălui n-ar fi ajuns până la el.

— Tony, arată-i poza, repetă tatăl, de data asta pe-un ton care nu admite replică.

Îmboldit de glasul tatălui, Tony se ridică grăbit, cu un aer vinovat, încercând pesemne prin surâsul lui amar să o facă pe mamă să-l ierte pentru această

docilitate. Duce o mână la buzunarul din spate al blugilor, își scoate portofelul și caută nervos fotografia.

Ea se apropie, ia poza și se uită preț de o clipă la o femeie tânără cu chipul încă plin de pete cafenii, urme ale sarcinii, care ține în brațe doi bebeluși durdulii.

— Doi șmecherași, spune tatăl și ea simte privirea lui, care n-o slăbește. Nu-i așa că-i seamănă?

— Da, îi seamănă, zice mama.

— Și nevestica lui, nu-i așa că-i drăguță?

— Foarte drăguță.

— E Sylvia, n-o recunoști? O mai ții minte pe Sylvia, nu? E aia mare a soților Legendre, ăia de-au…

— Evident c-o știu pe Sylvia, îl întrerupe mama.

— Evident, repetă tatăl. Evident c-o știi.

— Eu o să plec, spune Tony, punând la loc fotografia în portofel.

Tatăl se ridică și el, se uită-n ochii lui Tony. Trupurile lor separate de lățimea măsuței își proiectează umbrele pe perete — dintotdeauna, se gândește mama, trupurile lor ca doi poli care se resping.

— După ce nu ne-am văzut de-atâta vreme, crezi c-o să te las să pleci așa? Rămâi la masă cu noi.

— Mulțumesc, dar nici n-am văzut cum a trecut timpul. Trebuia să fiu acasă de mult, m-așteaptă Sylvia.

Tatăl râde scurt, batjocoritor.

— Sun-o, o să-nțeleagă.

— Nu mai insista, spune mama. Dacă-ți spune că e singură cu micuții…

— Ba nu, dimpotrivă, insist! exclamă tatăl, care întinde brațul, îl apucă pe Tony de umăr și-l

strânge. Nu-ncape discuție, rămâi cu noi.

Tony încuviințează și tatăl, victorios, îi zâmbește mamei.

— Foarte bine, spune ea. Urc să mă schimb.

— Du-te, du-te, îi spune gonind-o cu un gest șugubăț. Ne ocupăm noi de cină.

Ajunge la etaj, se oprește în fața camerei fiului și se uită la el prin ușa întredeschisă. Întins pe spate pe covorașul cu străduțe, băiatul are-n mână o figurină din *Stăpânii universului* cumpărată cu zece franci de la unul din târgurile de vechituri care se organizează o dată pe an în curtea unei școli din oraș; un personaj cu pielea albastră, având pe post de față un craniu galben cu rânjet drăcesc, cu glugă și plastron purpuriu, căruia-i povestește ceva.

Mama bate la ușă și fiul își îndreaptă privirea spre ea.

— M-am întors. Ai avut o zi bună?

Fiul dă din cap în semn că da. Ea intră-n cameră.

— S-a întâmplat ceva?

— Ești supărată pe mine? întreabă băiatul.

— Supărată? De ce-aș fi supărată?

— Pentru că i-am spus despre unchiul Tony.

Mama se-așază turcește lângă el.

— Când ai vorbit cu el despre unchiul Tony?

— Data trecută. Când am fost la bâlci.

— Te-a întrebat el ceva?

Fiul face semn că da.

— Și tu ce i-ai spus?

— Nimic. Doar că venea uneori să ne-ajute.

Îl apucă ușurel de bărbie ca să-i ridice ochii către ea.

— Nu sunt supărată pe tine, spune. De ce ești îngrijorat?

Fiul ridică din umeri și începe să-și facă din nou de lucru cu figurina.

— Nu vreau să-ți faci griji. Lasă-i pe cei mari să se descurce-ntre ei, da? N-ai de ce să te temi.

— De ce-a plecat? întreabă copilul. Și de ce s-a-ntors?

— Aș vrea să-ți pot răspunde, spune mama. Dar sunt lucruri pe care un băiețel de nouă ani nu le poate înțelege.

— Sunt suficient de mare ca să-nțeleg.

— Poate-ai dreptate. Sper să-nțelegi într-o zi. Chiar sunt sigură. Mă duc să fac un duș, spune ridicându-se. O să mâncăm imediat. Rămâne și Tony la masă.

Fiul nu răspunde și ea mai stă o clipă, cu mâna pe clanța ușii, uitându-se la figurina cu care se joacă băiatul.

În baie, răsucește para dușului pe debit mare, apoi se răzgândește, pune dopul la cadă și dă drumul la robinet ca să acopere flecăreala bărbaților.

Se așază pe marginea căzii, copleșită de o mare oboseală, cu mâinile pe lângă coapse, pe plăcile de faianță. Rămâne-așa, nemișcată, cu ochii-n covorașul de baie roz de la picioarele ei, legănată de zgomotul apei care curge-n șuvoaie mari, de vaporii cu un ușor iz de clor pe care-i simte ridicându-se în spatele ei, așezându-i-se pe puful fin de pe ceafă și aburind încăperea. Se dezbracă, își aruncă hainele pe jos, își întinde picioarele obosite, brațele cu articulații noduroase care-o dor din pricina acelorași gesturi repetate zi de zi.

Intră în baia aburindă și nu mai aude decât sunete înfundate, pocnetele conductelor, frecările ușoare ale pielii de emailul căzii. Își trece o mână

peste partea de jos a burții. Testul de sarcină nu stă el de mai bine de două luni, tăiat cu o dungă fatidică, în găleata de plastic albastru de lângă chiuvetă, în fundul căruia a avut grijă să-l ascundă, îngropând vestea și consecințele ei într-un ungher cât mai depărtat al conștiinței sale?

Își îndoaie genunchii ca să-și poată trage-n jos capul, lăsând apa să-i acopere fața. Îi răsar în minte imagini neclare, o voce interioară care se prăbușește ca un resac peste memoria ei, propria ei voce care i se adresează de peste ani.

Îl vede făcându-și apariția în oraș, încă adolescent, cunoscut demult de unii dintre tinerii din zonă, dintre care unii se jucaseră cu el prin curtea școlii înainte să dispară după moartea mamei lui, dus de taică-su la munte — din motive necunoscute lor sau de care nu-și mai aminteau —, și dormind pe-atunci într-un sac de dormit pe bancheta din spate a unui Renault 30 cumpărat probabil pe nimic de la vreun cimitir de mașini sau din curtea din spate a vreunei ferme și-apoi pus pe picioare Dumnezeu știe cum, cu piese disparate ciupite de ici-colo.

— Și pe care-l conducea fără ca măcar să aibă permis, pentru că n-avea decât șaptesprezece ani.

Așa s-a cunoscut cu unchiul Tony, pe lângă mașinile la care meștereau împreună, petrecând zile întregi aplecați asupra motoarelor dezmembrate, iar noaptea la lumina proiectoarelor și a lanternelor frontale, în groapa câte unui garaj, dimpreună cu alți câțiva băieți cu care formau o gașcă de fanfaroni descurcăreți care colindau sălile de biliard din dosul cafenelelor, umplându-le de fum și însuflețindu-le cu hohote sălbatice de râs, și care vara se duceau la

dansurile din satele din împrejurimi, organizate pe câte-o estradă ridicată lângă biserică ori în parcarea unei săli polivalente. Trăiau într-o realitate paralelă, aceea a micii lor găști adunate în jurul mașinilor cărora le turau motoarele și le făceau tobele să scuipe, cu dozele de bere puse pe capotele strălucitoare și cu fetele roind în jurul lor ca sateliții, poposind moleșiți în brațele uneia sau alteia, uneori chiar simultan.

— Înainte să dispară, să se-ntoarcă la banalitatea vieții și a orașului lor.

Stârneau invidie sau dispreț, părea să nu le pese de nimic, conștienți de trupurile lor puternice pe care, vara, le dezgoleau pe malurile râului ca să se-arunce din înaltul podurilor în ochiuri de apă limpede, și printre ei tatăl — care încă nu era tată, ci un copil care se juca de-a bărbatul, mândrindu-se ca prostul la gândul că tocmai devenea bărbat și lăsând impresia asta să i se urce la cap —, cel mai greu de definit dintre toți, cel mai imprevizibil, cel care părea să-i atragă pe toți ca un magnet și să-i țină alături; dar și cel mai sălbatic, gata să sară la bătaie dacă i se părea că un tip pe lângă care-a trecut într-un bar s-a uitat prea lung la el, însă veghind asupra băieților din gașcă cu afecțiune fraternă, aproape drăgăstoasă. Descindeau în oraș, o hoardă de zeișori aroganți, puși pe harță, care nu se sinchiseau de reguli, de gura lumii, însuflețiți de-o forță vitală care, și băieților, și fetelor din preajmă, li se părea tot ce poate fi mai de invidiat.

Aveau toți cincisprezece, optsprezece, douăzeci de ani, erau de-aici, crescuseră aici și știau deja că cei mai mulți dintre ei vor sfârși prin a îmbătrâni aici, condamnați să-și ducă zilele în orașul ăsta mediocru, sufocați, încorsetați în valea asta, prinși în menghina

muntelui, condamnați la condiția lor de fii și fiice de muncitori, magazioneri, sudori, pietrari, agenți de întreținere, unii visând totuși să scape, cu sentimentul încă viu, clocotitor, că trebuie să pună o distanță cât mai mare între ei și oraș, că de asta depinde salvarea lor.

— Eu, cel puțin, asta-mi doream, mi se părea că până atunci fusesem ținută în anticamera vieții, cufundată într-o lâncezeală abrutizantă, la cheremul unei mame aspre, care se arăta ostilă, reprobatoare.

Iar când au primit-o în gașcă, a vrut să creadă în promisiunea unei alte vieți, îmbătată și ea de aparenta libertate a tatălui, de nesupunerea lui, de pofta lui, amețită de nopțile albe dizolvate în aburi de iarbă și alcool, de mirosul de motoare încinse, de cursele cu mașini pe care le făceau pe șoselele astea întortocheate, periculoase.

— Când, la ore târzii, i se-ntâmpla să se posomorască brusc, să i se dezlege limba de la alcool, să-nceapă să-și verse ura asupra orașului, cu focul acela negru în ochi, eu nu vedeam în asta nicio amenințare, doar promisiunea că până la urmă o să plecăm, c-o să facă el ce-o să facă și-o să ne smulgem de-aici.

Dar ceva îl reținea, prezența depărtată a tatălui pe care-l părăsise pe munte, fără doar și poate, despre care ea nu știa aproape nimic, iar când bărbatul acela a murit, când doi ofițeri de la jandarmerie s-au înființat la ușă ca să-l anunțe că trupul bătrânului fusese descoperit undeva sus, s-a mulțumit să clatine din cap fără să se arate surprins câtuși de puțin, ca și cum demult ar fi așteptat el vestea asta. A refuzat pe oricine s-a oferit să vină cu el când s-a dus să recunoască corpul, probabil c-a rămas singur, în picioare în fața cadavrului tatălui în lumina albă a

camerei funerare, și tot singur a cerut să fie și în ziua înmormântării bătrânului.

— Mi-amintesc de-o ploaie, potop, nu alta, de pantalonii lui pătați la genunchi când s-a-ntors, livid, bântuit deja.

E clar că ăsta-i momentul când lucrurile-au început să se schimbe — cel puțin așa s-a gândit ea de multe ori mai târziu, chiar dacă, la început, niciunul dintre ei nu și-a dat seama de această infimă, imperceptibilă basculare —, pur și simplu a devenit mai taciturn, mai serios, stările lui de spirit au devenit și mai imprevizibile, iar pofta pentru curse de mașini s-a făcut încă și mai mare. Tot pe-atunci i s-a întâmplat ei să-i audă vorbind cu glas scăzut, cu fereală, despre mașini pe care trebuiau să pună mâna ca să le ducă la graniță, ea nevrând să asculte ce spun, nevrând să știe, să se gândească la ce auzise. Când li se-ntâmpla să dispară pentru câteva zile, nu punea întrebări, nici lor, nici măcar ei.

După ce-au colindat prin câteva apartamente din centru, s-au instalat în casa asta mare, pe jumătate goală, pe care au închiriat-o până la urmă împreună cu Tony — dintotdeauna cel mai apropiat, cel devotat —, unde zi și noapte era un du-te-vino permanent al trupei vesele de prieteni.

— E clar că mi se părea preferabil să nu știu nimic, așa cum mi se părea preferabilă viața pe care-o duceam, pe care încă o credeam liberă de orice opreliști, fără griji, cum probabil n-a fost ea niciodată.

Iar când a aflat că e însărcinată, a reușit să găsească în ea resursele necesare ca să-și revină din amețeala care-o cuprinsese la început; s-a gândit că va fi în stare, că a fi mamă e un fel de a-și găsi împlinirea, de a lăsa în urmă acea lungă și penibilă

copilărie despre care crezuse că n-o să se mai termine niciodată, s-a gândit că va fi adult și nu va avea de ales, va trebui să-și obțină independența și libertatea.

— Când i-am spus, m-a luat în brațe, m-a sărutat de o sută de ori pe buze, pe frunte, pe nas, pe obraji. O să-mi dai un fiu, zicea râzând cu lacrimi în ochi, o să-mi dai un fiu. Degeaba-i spuneam că habar n-am, el o ținea una și bună, cum c-aveam să-i dau un fiu.

Niciodată nu l-a mai văzut atât de bucuros ca-n ziua aceea, ca-n săptămânile și lunile care au precedat și urmat nașterea fiului. Asta fiindcă nu ținea seamă de ceea ce-l urmărea, acel ceva, orice-o fi fost, pe care-l luase cu el în ziua când a fugit de la Roches și care deja începuse să-l tragă înapoi.

Începuse să treacă pe-acolo, mai întâi fără să-i spună nimic, apoi făcând aluzie la niște lucrări de întreținere, doar cât să nu se dărâme casa, și de fiecare dată când ea îi propunea să-l însoțească, el refuza, îi spunea că nu e nimic de văzut acolo, că avea s-o ducă el într-o bună zi, când o să considere c-a venit momentul.

Pentru ea nu mai exista nimic în afara copilului care urma să se nască, așa că nu l-a văzut pe tată îndepărtându-se de ea, n-a văzut nici vidul care se forma treptat în jurul lui, inexorabil, tipii din gașcă îndepărtându-se, sătui de accesele lui de furie, unii alungați, dați afară din bandă în urma unor disensiuni neștiute ori pentru că dezaprobau sau refuzau să ia parte la niște „afaceri“ care pe el îl acaparau din ce în ce mai des. Într-o seară, un băiat de douăzeci și unu de ani a ieșit de pe șosea, a dărâmat un parapet și s-a izbit de un copac de pe marginea unei vâlcele, punând astfel capăt curselor

clandestine. Alții și-au luat serviciu, au intrat în rândul lumii, s-au căsătorit cu fete din cartier. Toți îmbătrâniseră fără să prindă de veste și numai puțini plecaseră.

— Orașul ne-a învăluit și, de fapt, cred că n-am avut niciodată cu adevărat ocazia să scăpăm de-aici.

Sub ochii ei, tatăl s-a transformat în bărbatul ăsta de nepătruns, irascibil, torturat, care-o înspăimânta de-acum. Doar unchiul Tony îi rămăsese alături, îndatorat, prins în plasă; loialul Tony, alături de care mama găsea atenția, blândețea, complicitatea care-i lipseau tatălui, amară compensație pentru visele ei de care se alesese praful.

Doi ani petrecuseră în căsoiul ăla friguros pe care tatăl îl mobilase până la urmă cu lucruri ieftine, desperecheate și unde ea rătăcea, mai tot timpul singură, cu fiul ei în brațe. Uneori venea în vizită mama ei, pe fugă, și-atunci se așezau față în față, bătrâna cu poșeta pe genunchii strânși ostentativ, plimbându-și ochii prin încăpere cu un aer dezaprobator și neîncrezător, ca și cum s-ar fi găsit într-o poziție deosebit de neplăcută, chiar dezonorantă, sorbind din vârful buzelor cafeaua cu care fusese servită și întrebând dintr-odată: Tu chiar asta-ți dorești? Așa vrei tu să-ți crești fiul?

— Îi răspundeam de fiecare dată râzându-i în față: Ce tot spui? Adică tu crezi că viața ta e mai bună, mai respectabilă, mai de invidiat?

Apoi fiecare se închidea în tăcerea ei, a două femei care nu suportă să vadă la cealaltă aceeași nemulțumire, aceeași disperare și același sentiment al eșecului. Bătrânei i se mai întâmpla și să strângă copilul la piept cu asemenea fervoare de parcă ar fi vrut să i-l smulgă fiică-sii, să-l ferească de neglijența,

de iresponsabilitatea de care își imagina că dă dovadă fiica ei.

— Iar eu mă-ntrebam dacă nu cumva are dreptate, și asta mă făcea s-o suport și mai greu pe maică-mea.

Și-apoi a venit noaptea aceea în mijlocul căreia tatăl, care probabil lipsise câteva zile, i-a pus o mână pe umăr, a trezit-o și i-a spus că trebuie să se scoale și să se-mbrace imediat, să strângă câteva lucruri pentru ea și copil și să plece, pentru că dimineața o să vină niște tipi să-l ia și că ar prefera ca nici ea, nici copilul să nu fie acolo, să nu vadă.

— Mi-a spus: o să te ducă Tony la maică-ta, iar eu n-am cerut explicații, pentru că ar fi fost inutil, m-am sculat fără să zic nimic, am făcut ce mi s-a cerut, mi-am burdușit o valijoară cu ce mi-a căzut în mână, pentru că de fapt puțin îmi păsa c-ar putea să-mi lipsească ceva, ba chiar aș fi preferat să las totul acolo, așa mare era furia surdă pe care o simțeam cum urcă-n mine împotriva lui, strânsă deja de-atât de mult timp, că trebuia să se fi întărit în adâncul meu, ca un ghem dur care clocotea gata să-mi spargă pieptul.

Tatăl era acolo, dar se ținea deoparte, se uita la ea cum îndeasă la nimereală-n valiză câteva haine, un album cu fotografii, niște jucării, ce poți lua când fugi, cu sentimentul ăla înspăimântător de umilință. Stătea-n picioare, grav, într-un colț al camerei, rușinat un pic, cu ochii-n jos, ca un adolescent rătăcit, dar și ca un bătrân dezabuzat și, când mama a terminat de strâns, s-au trezit față-n față, ea cu valiza într-o mână și cu copilul în cealaltă.

— Ai mare grijă de el, a spus, sărutându-mă-n colțul gurii, un sărut grăbit de care m-am ferit răsucindu-mi fața, ai mare grijă de el până mă-

ntorc. Până te-ntorci, am repetat cu tot dispreţul de care eram în stare.

Apoi mama a trecut pragul casei ăleia şi n-a mai auzit nimic despre el până în ziua aia când efectiv el s-a hotărât să reintre în viețile lor, şi-n tot timpul ăsta, nu păstrase despre anii trăiți împreună decât o amintire sfâşietoare, un dor dureros, certitudinea că, dacă ar fi ca el să revină, ea va găsi forța să nu-i acorde iertarea pe care îşi imagina că i-o va cerşi.

— De câte ori nu m-am văzut respingându-l, de câte ori n-am pus în scenă şi n-am repetat refuzul cu care-l voi întâmpina şi de câte ori nu mi-am simțit inima făcând implozie când am crezut că-l zăresc la vreun colț de stradă?

Dar când l-a văzut întins în dormitor, cufundat într-un somn adânc, au ieşit la suprafață toate acele momente trăite şi dispărute, azvârlite în debaraua existenței ei, iar furia care mocnise-n ea, toată ranchiuna aceea rumegată la infinit s-a topit în speranța reînnoită, izvorâtă din viața lor anterioară, că ar putea să fie împreună, să se regăsească.

Acum, în îmbrățişarea băii, gândurile ei hoinăresc în ritmul surd al inimii, abolind spațiul şi timpul; i se pare că ar putea şi chiar şi-ar dori să se dizolve în căldura care-o învăluie şi-o leagănă, să scape de lume, de prezența tatălui, a lui Tony, a fiului chiar: să nu mai fie la cheremul lor.

Nu s-ar putea să dispară pur şi simplu?

Se ridică, împroşcând apă pe pardoseală, şi stă-n capul oaselor o clipă, cu o mână ținându-se de marginea căzii şi cu cealaltă pe sân.

Tatăl a pus masa în sufragerie, a pregătit nişte fasole verde congelată sote, burgeri, cartofi prăjiți, a mai scos din frigider câteva doze de bere. Afişează

acum o voioșie blândă, se bucură de prezența fraternă a lui Tony, iar Tony pare și el mult mai destins, parcă nemaitemându-se de represaliile pe care le ascundeau ghidușiile tatălui.

Mănâncă amândoi cu o poftă jovială, flecăresc pe rupte. Tatăl vrea să afle totul despre viața lui Tony, despre anii în care n-au mai știut unul de altul: ce slujbe-a avut, el care nu era dotat de fapt decât pentru mecanică, de când lucrează la compania asta de electricitate, dacă face suficienți bani, cum a început relația cu Sylvia, unde locuiesc acum și care sunt primele impresii despre paternitate.

Ascultă răspunsurile lui Tony cu o nerăbdare pe care doar mama o simte, privirea lui se abate tot timpul asupra ei, o tot întreabă ce știe despre viața aceea construită de Tony fără ea, iar ea se mulțumește să-i asculte, fără a reuși să scape de neîncredere și de groaza care-o cuprinsese mai devreme, în baie, la gândul propriei dispariții.

Se ridică de la masă ca să-și alunge tulburarea, își aprinde un Peter Stuyvesant și întredeschide fereastra ca să aerisească. Fiul îi aduce o portocală, se așază pe canapea și începe să răsfoiască un program TV mai vechi. Mama fumează o vreme uitându-se cum dispar în noapte acoperișurile caselor, apoi curăță portocala și-i întinde băiatului feliile.

Tatăl se lasă pe spate cu scaunul, își duce un Marlboro la buze.

— Îți mai aduci aminte de Lancia Thema 8.32? întreabă.

— Faci mișto de mine? răspunde Tony, scoțând o țigară din pachetul oferit de tată.

Se apleacă asupra flăcării unui Zippo care împrăștie un miros de benzină.

— Sigur că-mi aduc aminte. Motor de Ferrari 308, interior din piele, lemn de nuc cu fibră ondulată.

— Și Mercedez-Benz-ul 500? Un bolid, zice tatăl, cu ochii strălucind. Mai știi noaptea aia când l-am dus în Spania? Ne-au fugărit două mașini de poliție.

— Du-te să te speli pe dinți și pune-ți pijamaua, îi spune mama fiului. Sărută-l pe unchiul Tony.

— Cilindree de cinci litri, o sută la oră în șase secunde! Am forțat-o pân-aproape de două sute cincizeci pe autostradă.

Tony întinde-un obraz și băiatul îi dă un pupic.

— Urc să-ți spun noapte bună într-un sfert de oră, îi spune mama în timp ce copilul iese din sufragerie fără mare tragere de inimă.

— Tâmpiții ăia încă treceau într-a doua ca să intre pe șosea când noi deja o apucaserăm pe ieșirea următoare, spune tatăl, râzând cu poftă. Cât am luat pe ea, mai știi?

— Pe 500? Zece, cinșpe mii, nu mai știu. O fiară ca aia se vindea la negru cu undeva pe la patruzeci de mii.

— Au fost vremuri bune de tot. Chiar așa, vremuri bune. Când mă gândesc ce epavă conduc acum…

Tony clatină din cap și cad amândoi pe gânduri, trăgând din țigări.

Mama rupe în bucățele coaja de portocală și le pune-n farfuria ei.

— Îți amintesc că s-au sfârșit tare repede vremurile alea bune, îi spune tatălui.

— Dacă nu mă turna țiganul, făceam o groază de mălai.

— A fost demult, zice Tony.

Mama se ridică brusc ca să strângă masa și dispare-n bucătărie. Zgomotul apei care curge puternic și clinchetul farfuriilor din chiuvetă ajung până-n sufragerie.

— O să-ți spun ceva, zice tatăl, aplecându-se către Tony ca să poată vorbi în șoaptă, n-ar fi trebuit să avem niciodată încredere în spanioli, n-ar fi trebuit să acceptăm să jucăm pe mize mici. Chiar am fost tâmpiți. N-am avut ambiție.

— Încetează. Altceva decât să schimbăm o plăcuță de înmatriculare ca să trecem granița nu știam. Machiajul, vânzarea, toate le făcea țiganul.

— Chiar și-așa, tot am fi putut să luăm ceva mai mult și să punem și noi deoparte. S-a îngrășat ca porcul pe spinarea noastră, nemernicul.

— Până la urmă au căzut și el, și spanioloii. Am fi căzut și noi pentru altceva, era doar o chestiune de timp.

— Dar tu n-ai căzut, Tony, zic bine? Te-ai strecurat prin ochiurile plasei, răspunde tatăl cu o voce dintr-odată albă, fixându-l pe Tony cu privirea peste doza de bere pe care-o duce la gură.

Pune berea pe masă și adaugă:

— Ai fi putut să cazi, dar eu n-am spus niciodată numele tău.

— Știu, zice Tony, și-ți sunt recunoscător.

Tatăl încuviințează din cap fără să răspundă în timp ce mama apare în prag.

— Mă duc să mă culc, sunt frântă.

— Tony tocmai se pregătea să plece, răspunde tatăl, care se ridică fără să-și ia ochii de la Tony. Mă duc să-l conduc.

Cei doi bărbați ies în noaptea galbenă și friguroasă din curte.

— Încă una, pentru drum? întreabă tatăl întinzând pachetul cu țigări.

Tony își ridică gulerul gecii și face semn că nu.

— Mulțumesc, am fumat deja prea mult, încerc să mă las.

— Pe bune?

— Păi da, cu copiii, Sylvia zice c-ar fi mai bine.

Tatăl trage-n piept un fum zdravăn și se uită amândoi în tăcere la luciul pavajului, respiră aerul familiar al cartierului muncitoresc.

— Ah, Tony, Tony, Tony, fratele meu, zice tatăl.

Îl bate pe umăr cu pumnul, încet, dar suficient de apăsat ca Tony să se retragă un pic, râzând scurt, cu stânjeneală.

— M-am bucurat mult să te revăd, continuă tatăl. Dar acum trebuie să lămurim lucrurile între noi.

— Cum așa? întreabă Tony râzând nesigur.

— Nu vreau să te mai văd vreodată că treci pragul casei ăsteia, zice tatăl. Nu vreau să te văd nici măcar că deschizi poarta curții ăsteia, că treci pe strada asta, nici pe vreo altă stradă din cartier.

— Ce tot spui?

— Nu vreau să te mai văd în preajma soției mele sau a fiului meu. Să nu mai dau vreodată peste moaca ta de trădător prin orașul ăsta. Iar dacă din întâmplare mă vezi, dacă ne vezi vreodată pe vreunul din noi, te rog să te uiți în altă parte. Uită-te-n altă parte și șterge-o cât mai repede.

Tony înghite-n sec în întunericul de pe verandă, tatăl vine la el și-l strânge îndelung în brațe, apoi îi ia fața-ntre mâini și-l sărută pe frunte.

— Pentru că mi-e teamă că nu mai răspund de nimic, spune cu glas blând, umil. Înțelegi? Mă tem să nu-ți fac rău. Mă tem să nu te omor, Tony.

Fața lui Tony pălește între mâinile tatălui, pleoapa stângă-i tremură, dă din cap c-a înțeles.

— Acum cară-te, ordonă tatăl.

Intră-n dormitor, se așază la capătul patului și se dezbracă cu gesturi încete, de bețiv, cu spatele la mama care se străduiește să nu facă nicio mișcare ca să pară că doarme. El începe însă să vorbească pe o voce monotonă, neguroasă, adâncă. Îi spune că așteaptă ca ea să-i mai dea o șansă. Că poate s-a-ntrebat de ce n-a dat niciun semn atâția ani și de ce s-a-ntors. Spune că n-ar fi ajutat la nimic să-i scrie, că uneori un bărbat trebuie să știe să se arate umil, discret și să-i ferească pe ai lui de oprobriul căzut asupra sa. Ca unele animale care au prezența de spirit, discreția — noblețea chiar — să plece, să se-ascundă atunci când se simt rănite sau pe moarte, când slăbiciunea lor ar putea dăuna grupului. Dar dacă s-a-ntors, e pentru că așteaptă de la ea, de la mamă, o a doua șansă; înseamnă că-și cere dreptul de a fi considerat din nou partener și tată.

Din tonul lui, ea înțelege că nu e vorba despre o rugăminte. El se mulțumește doar să-i dea de înțeles că nu are de ales și trebuie să-i acorde ceea ce a venit să caute la ei. Și, fără s-o fi premeditat, fără să fi făcut în prealabil vreun gest care să-i arate tatălui că-l ascultă, ea spune aproape în șoaptă:

— Aștept un copil.

El nu se clintește. Deși ea ar putea să jure că-l vede clătinându-se în lumina de culoarea cerii care pătrunde pe fereastra de deasupra patului.

— Tony e tatăl?

— Mai contează? răspunde. Mai contează?

— Deloc, presupun.

Se ridică, doar cu un chilot alb pe el, ocolește patul și se trântește pe spate lângă ea, ca secerat. Vreme de multe, interminabile minute, nu scoate-o vorbă în semiîntunericul galben.

— Îți amintești de Roches? întreabă tatăl.

Ea dă din cap în întuneric.

Îi spune că începuse pe vremuri să repare casa aia din munți, fără vreun scop precis, doar ca să onoreze cumva amintirea lui taică-su, dar că înainte de a se întoarce-n oraș, a trecut pe-acolo ca să continue lucrările, de data asta cu gândul ca mama și copilul să vină cu el, că numai așa vor reuși ei trei să se regăsească; că șederea lor acolo va fi una a renașterii.

Îi tremură vocea de emoție. Caută pe bâjbâite mâna mamei pe cearșaf și-o strânge ca un copil.

— Dă-mi șansa asta, spune, să-ți dovedesc că m-am schimbat.

*

La sfârșitul lui august, peste Roches se-abate o furtună.

Tatăl, mama și fiul dorm la ora când pe cer se adună o negreală de funingine, mai densă ca noaptea, despicată din când în când de străfulgerări luminoase care dezvăluie coamele munților colosali acoperite de nori.

În visul tatălui, bătrânul pune unele peste altele pietrele unei ruine pe care se înverșunează s-o reconstruiască — știe că e vorba despre Roches, dar mormanul de bolovani de lângă el e anormal de mare, ca și cum înainte ar fi fost acolo o clădire colosală, un castel, o fortăreață —, peretele pe care-l înalță e strâmb, stă să se prăbușească dintr-o clipă

într-alta și să-l îngroape sub dărâmături. Tatăl nu se hotărăște să-l prevină pe bătrân, căci gândul că el ar putea să-i observe prezența îi stârnește o puternică aversiune și se gândește: de ce mi-o fi frică, din moment ce e mort deja și totul nu-i decât un vis? Apoi, dintr-odată, își dă seama că teama lui nu e legată de învierea tatălui în dimensiunea visului, nici de peretele care stă să se prăbușească, ci de certitudinea că, dacă s-ar întoarce, bătrânul n-ar mai avea vechiul chip, ci pe al lui, al fiului.

În visul ei, mama se află din nou, după multă vreme, în locul de joacă pentru copii din parc. Fiul nu stă-n balansoar, ci pe iarbă, lângă ea, la vârsta pe care o are azi. Se simte cuprinsă de-o mare tristețe la gândul că s-a scurs atât de mult timp de când s-a născut copilul, ani care în vis sunt concentrați în abia câteva secunde. Îi spune, dar fără să formeze vreo frază cu gura, că i-ar plăcea ca el să se oprească din crescut, să nu devină niciodată adult, să nu cunoască nimic din brutalitatea lumii, să fie ferit de ea, iar fiul aruncă o privire acuzatoare spre pântecul ei. Ea-și amintește atunci că a fost însărcinată cu un alt copil, dar nu-și aduce aminte să-l fi adus pe lume, nici să-l fi cunoscut și se lasă cuprinsă de-o tristețe ca după o pierdere ireparabilă.

Fiul, în schimb, nu visează, a alunecat într-un somn profund, o inconștiență salutară pe care n-o tulbură nici vântul care suflă peste casă, nici țipetele păsărilor de noapte, nici ploaia care pornește să bată-n acoperiș și pe prelata de plastic.

Vârfurile subțiri și negre ale pinilor care delimitează liziera pădurii sunt brusc scuturate cu putere. Un copac cade în inima întunecată a pădurii din care se ridică un vaier lung, iar animalele se

grăbesc să se adăpostească în cuiburi, vizuini și alte ascunzători. Un fulger ilumineză cu sincope muntele, urmat imediat de un bubuit ca de explozie care-i trezește pe toți trei, tată, mamă și copil, în același timp.

Tatăl trage pe el niște blugi și se ridică să închidă obloanele ușii de la pod, pe care vântul le face să se zbată violent. Pe fereastra deschisă intră-n cameră o pală de vânt încărcat de apă, iar el trebuie să se lupte cu vijelia ca să tragă obloanele.

Un alt fulger, de un alb de magneziu, despică noaptea, un tunet asurzitor zgâlțâie geamurile și-l scoate din pat pe copil. Apare în pragul dormitorului părinților, cu ochii măriți de frică. Mama ridică pătura lângă ea, se dă mai laoparte, iar el se ghemuiește în locul care păstrează încă parfumul și căldura corpului ei în timp ce tatăl iese din cameră.

Ploaia se revarsă acum pe acoperiș în valuri neîntrerupte, olanele se ciocnesc sub vânt, prelata se umflă și se lasă șuierând ca elitrele insectelor.

Mama și fiul se uită îngrijorați spre marginea plafonului. Aud cum tatăl deschide ușa de la intrare în timp ce o rafală de vânt smulge câteva plăci de ardezie care se prăbușesc pe acoperiș. Mama se ridică-n capul oaselor. Vântul intră furios prin deschizătura de la parter și se strecoară printre blănile dușumelei. Simt mirosul amețitor al nopții tulburate de furtună, iar când fulgerul se abate nu departe de Roches, oasele lor vibrează la unison cu pietrele.

Mama dă laoparte cearșaful și pătura, se trage până la marginea saltelei și-și pune picioarele pe dușumea când deasupra lor răsună un muget

prelung, de parcă furtuna și-ar extrage forța din propria dezlănțuire, de parcă noaptea s-ar fi năpustit cu toată greutatea ei asupra casei și ar traversa-o de sus până jos, hotărâtă să smulgă Roches, din al cărei acoperiș se aude un pârâit sinistru.

Mama îl apucă pe copil de-un braț ca să-l tragă spre ea exact când acoperișul cedează, ridicând o parte din streașină. Peste pat și dușumea se abate o ploaie de moloz, olanele se prăbușesc pe pământ, în fața casei, iar mama și copilul se grăbesc să coboare la parter, cu fețele pudrate cu var.

Ploaia intră în încăperea unică pe ușa larg deschisă, acoperă dalele de beton, șiroiește sub masă. Mama își duce la canapea fiul care tremură tot, se grăbește să-nchidă ușa și-atunci îl vede pe tată sau, mai degrabă, vede silueta lui nemișcată în fața casei, cu brațele atârnând pe lângă corp, drept ca un catarg sau ca un căpitan în bătaia valurilor, pe puntea unui vas gata să se scufunde în marea furioasă.

Îi ia câteva clipe până își dă seama că țintuit acolo e chiar tatăl, leoarcă de la ploaie, cu tricoul lipit de oasele pieptului slab, desculț printre cioburile olanelor. Un fulger îi luminează fața răvășită ridicată spre acoperiș pe când clipește din pleoape sub ploaia care-i intră în ochi.

Mama face un pas afară, ploaia îi udă fruntea când ridică ochii să vadă la ce se uită tatăl. Zărește o umbră pe acoperiș, ca o aripă mare de corb bătând în întuneric: e prelata care, fixată într-un colț, se umflă și se lasă ca foalele unei forje, ridicată de vânt. Când o nouă rafală o smulge de pe acoperiș, se înalță greoaie în fața lor înainte de a dispărea în bezna nopții.

Se uită din nou la tatăl încă împietrit, cu albul ochilor holbați strălucind în întuneric. Dă să se apropie de el, dar se răzgândește și se-ntoarce-n casă, închizând ușa. Se șterge pe față cu-o mână, cu cealaltă strânge clanța. Fiul e pe canapea, căzut în prostrație, cu genunchii la piept. Se-așază lângă el și-l șterge pe față cu-o mână tremurândă.

— Totul e-n regulă, spune, totul e-n regulă. Totul e-n regulă.

Se uită spre șemineul în care mai sunt doar tăciuni sufocați de cenușă și simte dintr-odată frigul din încăpere. Pune câțiva bușteni în vatră și se ghemuiește lângă fiu, îl acoperă cu o pătură și-l strânge la piept. Flăcările cuprind repede coaja lemnelor, ațâțate și agitate de aerul care năvălește prin horn. Curând, în șemineu focul începe să duduie cu furie.

Se așteaptă să-l vadă pe tată apărând dintr-o clipă într-alta, dar ușa nu se deschide, tatăl nu se arată, și, în timp ce furtuna se depărtează treptat și liniștea învăluie iar muntele, tulburată doar de geamătul înfundat al vântului, capul băiatului devine tot mai greu, se clatină, apasă pe brațul mamei și copilul adoarme până la urmă, cu respirația scurtă și regulată.

Mama se trezește cu o tresărire de îndată ce se crapă de ziuă, conștientă încă dinainte de a deschide ochii de prezența tatălui în încăpere. Doarme, așezat la masa de bucătărie, cu fața ascunsă în îndoitura brațului întins pe mușama. Părul, pe care nu și l-a mai tuns de când au ajuns la Roches, e lipit de cap și hainele-i sunt încă leoarcă, picioarele goale acoperite cu noroi.

Mama se-așază pe marginea canapelei și învelește mai bine copilul cu pătura. Se ridică cu grijă, se duce la ușă și contemplă printr-unul din ochiurile de sticlă peisajul nemișcat în lumina cenușie a zorilor. Aruncă o ultimă privire spre tată, deschide ușa și iese.

Un miros de noroi se ridică de pe pajiștile culcate la pământ de furtună. Pe jos e plin de olane, bârne mucegăite, scule răsturnate, grămezi de crengi azvârlite de-a valma de vânt. Prelata s-a agățat într-un mărăciniș, zace acolo sfâșiată, la vreo treizeci de metri de casă și mama vede gaura din acoperiș, căscată peste vata de sticlă de-un galben murdar, organic. Dă roată clădirii, se uită la ce-a mai rămas din grădina de legume, îngropată sub șuvoiul de noroi scurs de pe deal. Când dă să intre-n casă, îl observă pe tată în spatele ei. S-a încălțat și și-a schimbat tricoul. Partea de jos a feței e ascunsă de barba neîngrijită. Oboseala îi pune sclipiri stranii în ochii încercănați.

— Îmi pare tare rău, îi spune.

— Nu, răspunde tatăl. Nu-ți pare rău.

— Trebuie să plecăm. Nu putem rămâne aici în condițiile astea.

— N-am să las Roches în halul ăsta.

— Dar nu vezi că s-a terminat? Că nu mai avem nimic de așteptat de la locul ăsta?

Tatăl duce la buze o țigară și-i mușcă furios filtrul.

— Cred că nu-ți dai seama cât m-a costat toată chestia asta. Cred că nu înțelegi ce efort a presupus, câte renunțări, câtă dăruire.

— Ba da, evident.

— Ba chiar am impresia că te străduiești din răsputeri să ne faci viața imposibilă. Să-mi faci mie

viața imposibilă. Nu poți să faci și tu un efort, ce paștele mă-sii? Să lași un pic de la tine? Să ai puțină bunăvoință?

— O să am un copil, am nevoie de supraveghere medicală. Sunt în șapte luni și încă nu m-a văzut nici măcar o moașă. E nebunie curată. Poți să-nțelegi asta? N-am nimic cu tine. Dar nu mai pot rămâne aici.

— Nu *vrei* să fii aici. Nici măcar n-ai vrut vreodată. Nicio clipă n-ai încercat cu adevărat să ne dai fie și cea mai mică șansă. Și faci tot ce-ți stă în putință ca să-mi dovedești că m-am înșelat, că nu se poate recupera nimic.

Îndreaptă spre ea arătătorul și mijlociul cu care ține țigara, își însoțește fiecare frază cu un gest sec, într-un du-te-vino continuu, iar ea clipește la fiecare mișcare a degetelor lui.

— Nu te gândești decât la tine și la băiat, urlă. Crezi că nu văd că încerci să mă dai afară din relația voastră? Iar acum iei bebelușul ca pretext.

— Nu e un pretext, e o realitate, cred că tu…

— Ț,ț,ț,ț, o-ntrerupe, tăind aerul cu țigara. Gata cu tâmpeniile. Te porți ca cea mai mare egoistă. De cum am ajuns aici mi-ai dat de înțeles că nu-ți convine. Poate găsești că Roches nu e de demnitatea ta?

— Nu vezi că furtuna a smuls jumătate din acoperișul nenorocitei ăsteia de case? spune ea cu o voce întretăiată de plânsul pe care nu și-l poate stăpâni. Că de săptămâni întregi nu facem altceva decât să îndurăm: să fim blocați aici, cu tine lângă noi, cu obsesia ta pentru locul ăsta? Ce-aștepți de la mine? Să nasc pe muntele ăsta?

— Aștept doar un pic de respect, urlă tatăl ca răspuns, trăgând o flegmă. Un pic de respect, futu-i,

și de recunoștință! Să te oprești odată din smiorcăit și văicărit. Să înțelegi că ai exact ce meriți, nici mai mult, nici mai puțin. Nimeni în afară de mine nu ți-ar oferi nici atâtica, pricepi?

Mama se dă un pas în spate.

— Tu chiar crezi că Tony și-ar fi dorit copilul ăsta? continuă el. Că și-ar fi sacrificat viața de familie pentru tine? Haida-de. Mulți tipi știi tu care să accepte să te primească și să rămână cu tine știind că porți în burtă copilul altuia?

— Vorbești ca și cum ne-ai fi dat de ales dacă să venim aici sau nu. Dar știi foarte bine că asta n-are nimic de-a face nici cu mine, nici cu Tony, nici cu copilul. E vorba întotdeauna doar despre tine, de la-nceput a fost așa, de mândria ta, de îngâmfarea ta, de furia ta. Nu s-a pus niciodată cu adevărat problema să ne regăsim, să ne mai dăm o șansă.

— Atunci de ce-ai venit cu mine?

— De ce-am venit cu tine? Tu chiar îți pui întrebarea asta? Am venit cu tine de frică. Am venit cu tine pentru că mi-e frică de tine. Până și propriului tău fiu îi e frică de tine.

Tatăl izbucnește într-un râs tăios.

— Uită-te la tine, spune mama ștergându-și nasul cu dosul mâinii. Ești de nerecunoscut. De parcă ceva îngrozitor te-ar umfla pe dinăuntru, ceva ce dă pe-afară și amenință să acopere totul.

— Nu spune tâmpenii.

— Lasă-ne să plecăm. Du-ne-n oraș, te rog. Du-ne înapoi, acasă. Dacă nu pentru mine, fă-o pentru fiul nostru.

Tatăl își întoarce privirea spre casă, aruncă țigara pe jos și o strivește cu vârful piciorului.

— O să plecăm când o să cred eu că e timpul să plecăm. Acum lasă-mă-n pace, cară-te de-aici. Am

de lucru.

Două săptămâni mai târziu, când i se pare că a trecut destul timp ca să n-o mai bănuiască el că ar vrea să plece de la Roches, se hotărăște să fugă cu copilul.

Tatăl a dres prelata cu scotch și a pus-o de bine, de rău la loc pe acoperiș, acoperind gaura, dar dormitorul ocupat de ei doi a rămas gol, cu plăcile de rigips din plafonul fals prăbușite pe pat, așa că el doarme iarăși pe canapea, în timp ce mama și fiul împart celălalt dormitor de la etaj.

În fiecare seară, ea-i pândește mișcările de la parter: momentul când intră pe ușă, lumina care se strecoară prin golurile dintre plăcile dușumelei, sunetul înfundat al pașilor lui când merge de la chiuvetă la masă, de la masă la canapea, greutatea lui când se trântește pe catifeaua vechiului fotoliu, mirosul fumului de la țigările pe care le aprinde una de la alta în timp ce se uită la flăcările din șemineu până-l ia somnul, ba chiar și mirosul transpirației sale, mirosul ăsta de animal sălbatic pe care de-acum îl duce peste tot.

Profită de-un moment când e singură cu fiul și-i spune că vor pleca chiar în seara aceea, de îndată ce adoarme tata. Îi spune că nu vor lua nimic cu ei. O să-și pregătească hainele și apoi se vor preface că se duc la culcare. Îi spune băiatului c-ar putea să se odihnească câteva ore, c-ar fi bine să-ncerce să doarmă, pentru că vor merge mult pe jos, iar când îl va trezi ea, vor trebui să se îmbrace fără să vorbească, în cea mai mare liniște, ca să nu-l trezească pe tată.

Îi arată rucsacul pe care l-a pregătit, în care a pus bidoane cu apă, un pachet de biscuiți, două

pulovere în plus, cheia breakului și o lanternă.

Îi explică băiatului că vor trebui să găsească drumul pe care au venit, ceea ce nu va fi ușor pe întuneric, dar așa vor ajunge la break. Poate au noroc și pornește, spune mama, altfel vor continua pe jos cât va fi nevoie până la prima casă, trebuie să fie una dintre fermele ale căror clădiri austere le-au văzut de-a lungul drumului când au urcat.

Ce va fi după aceea nu-i mai spune, dar copilul ghicește singur. Deocamdată, trebuie să se odihnească, să prindă puteri și, mai ales, să nu uite să nu facă niciun zgomot când va sosi clipa.

Seara, stau întinși unul lângă altul în dormitorul fiului, cu hainele și rucsacul la picioarele patului. Scrutează plafonul, calmul amenințător al casei intensificat de așteptarea întoarcerii tatălui, pe care și-l imaginează hoinărind în noapte prin împrejurimi. Îndeletnicindu-se cu ce ocupații misterioase? Habar n-au, pentru că n-a mai lucrat la refacerea acoperișului după furtună, nici măcar n-a adunat olanele căzute. Se mulțumește să patruleze pe-acolo, închis în mutenia lui posomorâtă, mormăie-n barba din care i se văd doar jarul unei țigări mestecate-ntruna și albul ochilor rătăciți, într-un continuu solilocviu.

Fiului i se pare că n-o să reușească niciodată să adoarmă, atât de puternic simte încordarea mamei, prin mâini și picioare i se scurg mici descărcări electrice, iar inima îi bate mai puternic în pieptul mic. Dar tot încercând să fie atent la zgomotele din jur, închide până la urmă ochii și nu mai percepe nimic în cele câteva ore de somn în care mama rămâne trează alături, cu toate simțurile la pândă, perfect conștientă de prezența băiatului lângă ea și a

copilului din burtă, de dependența amândurora față de ea, de vulnerabilitatea lor.

Când îl trezește, către ora două din noapte, punându-i un deget peste buze, fiul are impresia că abia adormise. Îi revin în minte pe dată indicațiile mamei și spaima îi urcă din nou până-n gât.

Se-mbracă pe saltea, ies cu grijă din dormitor, împietresc când dușumeaua scârțâie sub greutatea lor. Ajunsă la scară, mama îi face semn să aștepte. Coboară ea prima, atentă să pună piciorul pe marginea fiecărei trepte, până când e de-ajuns să se-aplece ca să vadă încăperea de la parter cufundată-n întuneric.

Tatăl a adormit în fotoliu, cu capul pe spate și gura deschisă. Mama ridică ochii spre copil, îi face semn să pornească și-i conduce fiecare pas pe măsură ce el coboară.

Îl ia-n brațe înainte să ajungă la ultimele trepte, îl pune jos lângă ea, și-n timp ce mama ia încălțările, fiul înlemnește la piciorul scării, uitându-se țintă la tatăl a cărui față suptă e de nerecunoscut în licărul flăcărilor, cu partea dreaptă înghițită-n beznă, cu mărul lui Adam mai pronunțat pe trahee decât de obicei, ca și cum noaptea i-ar dezvălui ceva din adevăratul chip: o grămadă de oase, de nervi, de protuberanțe cartilaginoase.

Mama atinge fiul pe braț, dându-i de-nțeles să meargă spre ușă, dar cât parcurg cei câțiva metri care despart scara de ușa de la intrare, un buștean ars trosnește puternic în vatra șemineului. Îl trage pe fiu după ea, îi astupă gura cu mâna în momentul când tatăl tresare-n fotoliu. Deschide ochii, bâiguie ceva neinteligibil, apoi îi închide și adoarme la loc. Mama și copilul nu mai fac nicio mișcare, până și

inimile li s-au oprit, până când din barba tatălui se aude din nou un sforăit. Mama își ia mâna de pe gura fiului și-l împinge-nainte. Deschid ușa, niciun firicel de aer nu se strecoară-n cameră; e o noapte friguroasă și fără vânt.

Închide ușa în urma lor cu infinite precauții, își trag ghetele și se-ndepărtează în clarobscurul unei luni gheboase care le permite să dea ocol casei și să pornească pe drumul în pantă fără să fie nevoie să aprindă lanterna. Când s-au îndepărtat suficient, mama îndreaptă înainte mănunchiul de raze al lanternei, care luminează iarba neagră, gropile pline de noroi, pietrele, trunchiurile lipicioase și dezvăluie măruntaiele organice, viscerele muntelui.

Dar mama înaintează cu greu. Îl roagă pe fiu să meargă mai încet când ajung la câmpia care, când au venit la Roches, era învăluită-n ceață, iar acum e îmbrăcată în lumina palidă a lunii, cu marginile pierdute-n întuneric. Se oprește să-și tragă sufletul. Roiuri de insecte apar și dispar din bătaia lanternei și, preț de o clipă, mama contemplă absorbită zborul lor frenetic, pătrunsă de liniștea nopții, de foșnetul ei înfundat.

Nu-i spune copilului că-ncepe să-i fie rău, nu-i spune nimic despre durerea difuză din burtă, nici despre senzația că s-a aruncat împreună cu el într-un întuneric de nepătruns. Își reiau înaintarea prin iarba umedă care le udă încălțările și partea de jos a pantalonilor, trec prin curenți de aer vâscos care duc cu ei parfumul imemorial de vegetație putrezită din marginea pădurii. Pe măsură ce se apropie de ea, pădurea din fața lor le apare tot mai mult ca un bastion întunecat, cu ramurile arborilor decupate de

umbre albastre, cu frunzișul bogat încremenit în raza lanternei, care nu reușește să-l străpungă.

Merg prin șanțul adânc al unei poteci năpădite de iarbă, intră în întunericul și mai compact al pădurii. Mama se-oprește, dă roată-mprejur cu lanterna, luminând trunchiuri identice, ferigi livide. Amintirile de la urcuș s-au estompat, iar întunericul face topografia de nerecunoscut; o pornesc înainte la-ntâmplare, ghidându-se după denivelările terenului și adâncitura drumului.

— Mama, spune fiul.

Îi arată cu degetul, în josul cărării, izvorul din care-au băut în ziua când au urcat, cel de sub rădăcinile smulse din pământ ale unui copac mort. Se apropie și lanterna sondează adâncul apei translucide, pune pe fugă larvele de salamandră, care dispar imediat sub frunzele uscate de pe fundul tăului.

Se pun din nou în mișcare și copilul o ia-nainte, tocmai când mama simte ieșind din ea un lichid cald, prelingându-i-se de-a lungul coapsei. O cuprinde spaima, ca un pumn în plex, trimițându-i fiori până-n vârful degetelor. Se oprește, se clatină, ia lanterna-n dinți ca să aibă mâinile libere.

Își ridică poalele canadienei, desface primii nasturi ai blugilor, își strecoară o mână la sex și-o ridică la lumina lanternei, descoperindu-și degetele înroșite de-un sânge rozaliu. Fiul s-a întors, așa că-și șterge repede mâna pe coapsă în timp ce el urcă spre ea. Mama privește în susul, apoi în josul potecii, încearcă să-și adune gândurile care năvălesc și dau să-i spargă capul — itinerarele, alternativele, amenințările și incertitudinile. Durerea-i sfredelește

iar burta și-o obligă să se sprijine de marginea de pământ a drumului.

Când copilul ajunge lângă ea, îl apucă de mâini și-l face să se așeze alături. Îi spune s-o asculte cu atenție. Îi spune c-ar fi vrut să poată pleca din munți împreună cu el, dar că nu se simte bine, că bebelușul pe care-l are-n burtă nu se simte bine și că nu pot merge mai departe. Îi mai spune că nu e grav, că până la urmă va reuși să-l convingă pe tată că e musai să plece din munți, dar că acum el, băiatul, trebuie să se întoarcă la Roches ca să-l anunțe și să-i ceară ajutorul, pentru că ea nu mai poate să parcurgă din nou singură tot drumul ăla.

— O să găsești drumul? Ești sigur c-ai înțeles tot ce ți-am spus?

Fiul încuviințează.

— Atunci du-te după tata. Ia lanterna și du-te după tata.

Copilul ia lanterna și pleacă. Un pic mai încolo, se-oprește și se mai uită o dată spre corpul încovoiat al mamei, care nu mai e decât o umbră printre altele, apoi dispare-n noapte.

O găsesc dormind acolo unde-a lăsat-o fiul, cu gluga canadienei trasă pe cap, cu buzele învinețite de frigul umed din pădure.

Tatăl se lasă pe vine lângă ea și-i pune o mână pe umăr. Ea se trezește, se uită la el, apoi la băiatul care-a rămas în mijlocul potecii. Bărbatul o ajută să se ridice, să-și petreacă un braț peste umerii lui ca să-și lase pe el greutatea și o susține cu o mână pe după mijloc.

În timp ce pornesc din nou către Roches, înaintând cu pas greoi, clătinându-se, el îi spune că

și-a asumat un risc enorm hotărându-se să plece fără să-i spună o vorbă, cu copil cu tot, în toiul nopții, în starea-n care e, că a fost de-a dreptul inconștientă, punând în pericol nu doar viața ei și a copilului care urmează să se nască, dar și pe cea a băiatului, lăsat de capul lui, că s-a arătat încă o dată iresponsabilă, că e prea mult deja, că nu e demnă de încrederea pe care i-a acordat-o el.

— Numai tu ești de vină.

Îi vorbește cu glas calm, aproape-i șoptește la ureche, fără să-l audă fiul, care merge în fața lor, doborât de-acum de oboseală, are un glas deopotrivă dezaprobator și totuși indulgent, ca și cum ar dojeni o fetiță, o bolnavă neascultătoare care nu-și ia medicamentele, iar mama tace, nu răspunde nimic, se lasă dusă de tată pe drumul spre Roches, sub primele luciri albastre ale zorilor.

Când ajung acasă, o ajută să urce la etaj, să se dezbrace, să se-așeze pe marginea saltelei din dormitorul copilului. Îi pune o pătură peste umeri. Stă așa, în capul oaselor, sub ochii copilului, dârdâind, tăcută, cu fața-n palme.

Tatăl iese cât să aducă un lighean cu apă caldă și un prosop mic, cu care o șterge pe față, pe gât, îi spală palmele, sângele închegat de pe coapse.

— Trebuie să merg la doctor, spune din nou mama, dar acum cu voce stinsă, resemnată; o constatare deznădăjduită, formulată pentru sine.

— Știi bine că nu se poate, răspunde răbdător tatăl. Uită-te la tine. Nu mai putem pleca.

Face toate gesturile cu o blândețe meticuloasă, moaie prosopul, îl stoarce, îi apucă brațul de încheietură, i-l ridică, dezdoaie cotul, depărtează pe rând degetele, freacă pielea lividă, linia vieții,

pământie în căușul palmei, moaie din nou prosopul în apa călduță.

Mama nu răspunde, nu schițează niciun gest, lăsându-se docilă în mâinile tatălui. O îndeamnă să se culce pe-o parte, ea se răstoarnă pe șold și el o sprijină la fel de prevenitor, ca și cum ar lăuda un animal recalcitrant, deprins în sfârșit să i se supună, căruia i-ar arăta prin mângâieri și gesturi binevoitoare că-i iartă de-acum purtarea grosolană.

Femeia închide ochii și adoarme, se retrage în adâncurile acelea mângâietoare în care lumea se dizolvă și nu mai simte nici degetele pe care și le petrece tatăl peste tâmpla ei, nici sărutarea lui pe frunte.

Tatăl îl roagă pe fiu s-o lase singură pe mamă. O să doarmă pe canapea, iar el, tatăl, în fotoliu. Când copilul se culcă, îl previne: ca să nu piardă bebelușul, mama trebuie să stea de-acum la pat, să se menajeze. Băiatul îl imploră și el s-o ducă la doctor ca s-o îngrijească și să se ocupe de nou-născut, dar tatăl scutură din cap, îl asigură că de-acum e imposibil să se mai întoarcă în oraș: mersul pe jos le poate fi fatal amândurora.

— Trebuie doar să-și recapete forțele și-o să fie totul bine. Acum dormi, suntem împreună, nu ni se mai poate întâmpla nimic.

Femeia cade într-o moleșeală chinuitoare, nu se mai dă jos din pat decât ca să se lase pe vine peste-o găleată pe care i-a adus-o tatăl pe post de oală de noapte. Trece de la somn la starea de veghe fără să mai poată distinge între ele, senzația de rău n-o slăbește nici în vise, în care se repetă la nesfârșit aceleași fugi prin păduri adânci și vrăjmașe, pământul negru care-i înghite pașii, certitudinea că

e hăituită de ceva nelămurit pornit pe urmele ei, priveliștea unor grămezi de cadavre de copii prin care trebuie să scormonească cu mâinile goale în căutarea alor săi.

Când se trezește, are mâinile agățate de cearșaf, ca și cum ar vrea să se oprească dintr-o cădere vertiginoasă, e leoarcă de transpirație, iar capul îi e încins de febră. Din lumea viselor se revarsă în spațiul închis al camerei o senzație de irealitate care lichefiază lumina, distorsionează formele și sunetele.

A doua zi după întoarcerea la Roches, când fiul urcă s-o vadă și se întinde lângă ea, îi promite încă o dată că vor pleca de îndată ce se naște copilul și ea-și recapătă forțele. Apoi, copleșită de febra și angoasa care-o torturează, nu mai spune nimic.

În zilele următoare, tatăl continuă să-i aducă apă, boluri cu supă instant pe care i-o strecoară printre buze cu lingura. Urcă și coboară scara cu pasul său greu, schimbă și spală cearșafurile, le întinde la uscat pe-o sfoară în fața șemineului, unde ele capătă miros de cenușă, ia găleata care servește drept oală de noapte și-o golește în iarba înaltă din fața casei.

Pe fiu îl ține la distanță, nu-i dă voie să stea mult cu ea, sub pretextul că mama are nevoie de liniște și de odihnă; copilul pândește de la parter fiecare semn al prezenței mamei în dormitor, suspinele, foșnetul înfundat al corpului ei sub cearșaf, pașii pe care-i face în picioarele goale pe dușumea când se dă jos din pat.

Nu-l pierde din ochi nici pe tată, încearcă să înțeleagă și să prevadă deplasările lui suspecte, drumurile pe care le face până la etaj și înapoi, comportamentul aleatoriu, tăcerea asta

amenințătoare pe care-o rupe cu câte-un gest brusc, o exclamație fâcută pe ton scăzut, ca și cum ar purta o interminabilă discuție interioară.

Când îl roagă pe băiat să vină cu el în magazie ca să-l ajute să care lemne, îi arată și o ladă în care sunt depozitate cutii cu lapte praf pentru bebeluși, biberoane, scutece, hăinuțe de ocazie, iar el înțelege confuz că tatăl n-a avut niciodată de gând să se-ntoarcă-n oraș înainte de nașterea copilului, că proviziile pe care le-a fâcut înaintea sosirii lor la Roches erau în ideea de a rămâne aici mult mai mult decât pe timpul verii, cine știe cât, mai multe luni, poate un an, și că lacătul cu cifru cu care încuie cu grijă întotdeauna ușa magaziei nu are drept scop să preîntâmpine vreun jaf și așa improbabil, ci, mai degrabă, să-i împiedice pe ei, pe mamă și pe băiat, să intre si să-i afle prea devreme intențiile.

La o săptămână după încercarea lor de a fugi din Roches, mama se trezește cu senzația că un întuneric se întinde înlăuntrul ei.

Dimineața, când tatăl urcă la etaj și intră-n dormitor, o găsește nemișcată, cu fața palidă zăcând pe pernă, cu picioarele încurcate în cearșafurile năclăite de-un sânge care le-a înnegrit deja pe alocuri și de unde se ridică un iz de fier vechi. Ochii neguroși fixează cerul cenușiu de dincolo de fereastra din acoperiș.

Lângă ea, într-un fald al păturii, zace copilul pe care l-a născut în timpul nopții în cea mai mare liniște, așa cum un animal rănit de moarte își fată progenitura știind că n-o să-i supraviețuiască, iar sugarul e o chestie mică și vânătă, plină de mucozități lipicioase, tot neînsuflețită și tăcută.

Tatălui i se moaie picioarele. Cade în genunchi lângă saltea, ia în mâini fața mamei, îi dezlipește de pe frunte o șuviță și-o imploră să-și revină, să nu-i facă una ca asta, să nu-l lase singur. O scutură, își lipește gura de a ei, dinții lui se ciocnesc de ai ei, suflă-n ea un aer pe care gâtul ei obturat îl refuză.

O apasă zadarnic cu mâinile pe piept ca să-i pună din nou în mișcare mecanica rece a inimii. O ridică și-o îmbrățișează, îi sărută tâmpla rece și-o mângâie pe obraz. Îi cere iertare, iertare, iertare. Îi promite să coboare din nou în oraș, să abandoneze Roches, s-o ardă până-n temelii dacă e nevoie, dacă asta vrea ea în schimbul învierii, dar ea-i opune întreaga rezistență de cadavru pustiit, banal, secătuit.

Vede pumnul sugarului strângându-se în faldul păturii, adăpostul fragil pe care poate că i l-a pregătit mama înainte de a se stinge, omorâtă de o hemoragie, golită de sânge fără să fi scos un singur cuvânt, în camera întunecoasă a unei dărăpănături cu acoperișul spart, în inima unui munte pustiu.

Fața se contractă, minuscula gură vineție, și ea tăcută, se deschide peste gingiile roz și caută sânul hrănitor. Tatăl năucit așază la loc femeia pe cearșaf. Ia copilul și-l ține sus în fața lui, cu mâini tremurânde, iar pruncul se uită fix la el cu ochii săi gri deschis, fără să scoată niciun sunet, în afară de o respirație aproape imperceptibilă.

Își scoate din buzunar cuțitul, desface lama și taie cordonul ombilical, apoi dibuie pe jos un cearșaf în care învelește copilul, îl strânge la piept și se ridică.

Când se răsucește, îl descoperă pe fiu în pragul camerei, cu ochii țintă la cearșaful plin de sânge care acoperă pe jumătate corpul mamei. Iese din dormitor și închide ușa după el, își șterge cu mâna

lacrimile și mucii din barbă, apoi descoperă capul murdar al sugarului ca să i-l arate fiului.

Cu vocea întretăiată de plâns, îi spune:

— E fată.

Deși născută prematur, micuța a supraviețuit, hrănită cu lapte praf de tatăl care-o strânge cu furie la piept ca s-o încălzească, aproape sufocând-o sub pături, și stă cu orele-n fotoliu, lângă foc, legănând-o într-o mișcare de pendul stricat.

Nu i-a pus nume și sugarul, care a căpătat poate de la mamă presentimentul amenințării pe care-o reprezintă tatăl, precum și conștiința prețului scump care a fost plătit ca el să existe, nu plânge niciodată decât cu scâncete slabe, atunci când îl chinuie foamea, dar în schimb suge din biberon cu o aviditate conștiincioasă, cu o poftă sălbatică.

Se-ntâmplă ca, în somn, să prindă un deget al tatălui și să-l țină strâns; bărbatul contemplă mânuța translucidă cu unghii lungi care-i strânge degetul și, scuturat de hohote de plâns, îmbibând cu lacrimile lui scutecul copilului, îi promite să onoreze amintirea mamei și să aibă grijă de el.

Fiul stă toată ziua ca năuc la baza scării, pe prima treaptă, pândește etajul unde tatăl îi interzice să urce, așteptând din partea mamei un semn care să dezmintă imaginea corpului ei întrevăzut printre cearșafurile stacojii, dar casa rămâne cufundată-n acea tăcere lugubră pe care tatăl o rupe din când în când, ca și cum ar relua o conversație abia întreruptă, adresându-se ba mamei, ba fiului, ba lui însuși ori fantomei bătrânului.

Până la urmă, mutenia bebelușului ajunge să-l apese ca o acuzație, ca o mustrare.

Ochii cenușii îl fixează fără să clipească.

— Ce-ai cu mine? urlă tatăl deodată. Nu poți să te porți și tu normal, ca orice nenorocit de copil?

Nou-născuta îi tresare-n mâini, dar nu scoate niciun țipăt, iar tatăl o abandonează-n scutece ca să scape de privirea ei și iese trântind atât de tare ușa de la casă încât îi sparge tocul.

Prezența corpului mamei în dormitor apasă zi și noapte asupra lor ca o vrajă.

Dac-a lăsat-o acolo, se gândește fiul, nu-nseamnă că, într-un fel sau altul, încă e în viață? Oare are tot ce-i trebuie? Cu ce-și ocupă zilele și nopțile? Oare nu riscă să creadă că fiul ei a părăsit-o, nu plânge după bebelușul care i-a fost luat?

În absența tatălui, fiul se aventurează la etaj, dar, odată ajuns pe palier, îl izbește o duhoare acidă, pe care ar recunoaște-o dintr-o mie. Tatăl a astupat golul de sub ușă cu cârpe și șervete, lumina slabă a zilei se mai strecoară doar prin gaura cheii pe care un corp mic, ca de metal o lovește, apoi o obturează. Fiul vede ieșind din gaură o muscă albastră — „muscă de carne“, spunea mama când vreuna ca asta, ieșită probabil dintr-un coș de gunoi, pătrundea în bucătăria casei din cartierul muncitoresc și se izbea de geamuri — care cade pe spate și bâzâie o clipă pe dușumea, zbătându-se în cerc înainte de a rămâne nemișcată. Își amintește de hoituri găsite-n pădure — blăni de nerecunoscut, umflate grețos, acoperite de legiuni de viermi —, și-o ia la goană pe scară-n jos.

Nu se mai hrănesc decât cu conserve pe care tatăl le varsă-n farfuriile deja murdare fără să se mai obosească să le încălzească. Vasele se strâng grămadă

printre cutiile de metal pline cu chiștoace pe fața de masă pătată, acoperită de gunoaie. Tatăl abia se mai atinge de mâncare, se așază în fața băiatului care se forțează să mănânce de teama represaliilor, și fumează cu gesturi întrerupte de suspine.

Are cearcăne adânci, chipul îi e cumplit de supt, încă și mai emaciat decât înainte. Merge cu umerii lăsați, cu mișcări sacadate, jarul țigării scânteindu-i pe fața maronie de murdară ce e.

Petrece acum ore la rând așezat pe un scaun în fața ușii cu geam, cu revolverul în poală. Își taie pielițele cu vârful cuțitului și tot cu el își scoate așchiile din degete. Își șterge pe pantalon puroiul scurs din rănile mereu deschise.

— O să vină, îi spune fiului. Vin ei până la urmă.

— Cine? întreabă copilul.

Tatăl schițează un gest disprețuitor.

— Funcționarii, agenții. Ăia de la oraș. Poate chiar javra de Tony.

Într-o seară, prin zidul de piatră se aude un acces de tuse al grupului electrogen, urmat de tresăriri mecanice; lumina becului fără abajur tremură în plafonul singurei încăperi de la parter, apoi se stinge, cufundând Roches în întuneric. În vatră, cenușa sufocă jarul.

Tatăl iese să inspecteze instalația. Din magazie iese-un fum înțepător, așa că tatăl se vede nevoit să aerisească înainte să intre. Îngrijorat de miros, fiul vine după el, dar se oprește-n prag. Ghemuit, cu lanterna-n gură, tatăl constată că generatorul, căruia îi scosese panoul de siguranță ca să-i sporească puterea, e ars și imposibil de reparat.

Cartilagiile genunchilor pârâie când se sprijină cu mâna pe coapsă ca să se ridice. Își suge dinții, cu

ochii țintă la aparatul care scuipă fum. Când să iasă, privirea-i cade pe un baros cu coada sprijinită de perete. Pune lanterna peste stiva de lemne, apucă scula, se trage un pas în spate și începe să dea cu barosul în grupul electrogen, la bufniturile tolelor adăugându-se răgetele slobozite din pieptul lui uscat la fiecare lovitură.

Face carterul bucăți, sparge rezervorul care se varsă pe jos, benzina-i țâșnește-n față, capul de metal crapă chiulasa, smulge cureaua. Se-oprește, tremurând tot, abia după ce miezul mașinii e complet distrus, făcut fărâme. Pare să-și recapete subit calmul, lasă barosul să-i cadă la picioare, în praf, ia din nou lanterna și iese. Fiul fugise-n casă încă de la prima lovitură de baros și se adăpostise sub scară, într-un colț întunecat, cu sora lui în brațe.

Câteva zile mai târziu, stă-n fața băiatului, la ora la care se presupune că s-ar lua cina. Lanterna agățată de grindă cu un capăt de sfoară aruncă pe fețele lor un cerc de lumină albă care se rotește domol în curenții de aer. Tatăl a pus pistolul pe masă, în fața lui, și se uită cum fiul duce la gură și mestecă cu greu câte-o bucățică. Fața copilului s-a emaciat, lumina răspândită de lampă îi adâncește scobiturile obrajilor. Își tot trage-n sus pe șolduri pantalonii. Nu se mai spală, părul, care i-a crescut de când au sosit la Roches, e gras și încâlcit; cutele gâtului, ale coatelor, ale încheieturilor sunt pline de jeg. Tatăl ia pistolul și-l ține pe băiat.

Fiul pune jos furculița și rămâne nemișcat, privind cu ochi holbați țeava pistolului, care tremură atât de violent în fața lui încât tatăl trebuie să se ajute cu stânga ca s-o stabilizeze. Deodată însă-

l părăsesc puterile, brațele i se prăbușesc, chipul i se contractă într-o grimasă înspăimântătoare și scoate un răget prelung și disperat înainte de a mătura masa cu dosul palmei, aruncând de-a valma pe jos farfurii, tacâmuri și resturi de mâncare mucegăite. Scoate din încărcător cele trei gloanțe pe care le introdusese mai devreme, unul pentru băiat, unul pentru sugar și unul pentru el, apoi se ridică și se duce să pună la loc arma în sertarul dulapului din magazie.

Curând, cadavrul mamei împute casa cu un miros de abator. Parterul e plin de muște, se-ngrămădesc la ferestre, pe grinzi, zboară în roiuri bâzâind și se cacă pe becul de care se tot ciocnesc.

Abia atunci se hotărăște tatăl s-o îngroape.

Adună o mulțime de scânduri, șipci, stinghii găsite prin magazie și printre dărâmăturile dependințelor. Le aduce grămadă în fața casei și începe să taie la ele cu fierăstrăul, să le rindeluiască, apoi le asamblează pe doi căpriori, făcând din ele o ladă rectangulară grosolană, din esențe și culori diferite, pe care o șlefuiește răbdător, cu fața și brațele pline de rumeguș, în mirosul acela de lemn lucrat, și abia când îi potrivește și-un capac pricepe fiul că i-a făcut mamei coșciug.

Înfășoară bebelușul în pături groase, îi spune fiului să vină cu el la magazie, de unde ia un târnăcop și-o lopată și-i întinde una dintre scule băiatului.

Înaintează printr-o ceață care nu te lasă să vezi nici la zece metri distanță, spre o umbră care se dovedește a fi a unui porumbar cu ramuri răsucite, acoperite de licheni albaștri și boabe vinețiii, la picioarele căruia tatăl așază sugarul adormit.

Dă roată copacului, înfige lopata în mai multe locuri, până găsește o zonă cu pământ mai afânat, delimitează un dreptunghi de doi metri pe aproximativ optzeci de centimetri și se pune pe săpat.

Începe să plouă din nou mărunt, dar fiul rămâne cu capul descoperit lângă groapă, cu hainele foarte repede ude leoarcă. Se uită cum tatăl scoate bulgări de pământ negru pe care-i pune pe marginea gropii, bulgări din care se ițesc bucăți contorsionate de râme.

Bărbatul sapă la fel de înverșunat ca atunci când a curățat peticul de pământ pentru grădina de legume, acum însă fără furie, fără patimă; sapă cu o încăpățânare tristă, concentrată, metodică, cu ochii țintă-n fundul gropii pe care fiecare lovitură o adâncește, o face mai geometrică și mai întunecată.

Nu le dă nicio atenție fiului și nou-născutei care-a ațipit la adăpostul ramurilor albastre ale porumbarului din înaltul căruia cad fructe coapte și se-ncurcă în faldurile păturii sau se rostogolesc pe fața catifelată a sugarului.

După ore întregi de dat cu târnăcopul, când tatăl dă peste straturi cu pietre în care se-mpiedică vârful uneltei, cu mormântul ajungându-i deja până la șolduri, se ridică-n mâini pe marginea gropii, se trage afară și se lasă să cadă pe spate.

— Nu mai pot. Nu mai pot să sap, spune, și fiul nu știe dacă lui i se adresează constatarea.

Rămâne lungit lângă groapă, bolnăvicios de slab, cu fața suptă de mort, cu ochii în fundul capului, ca stors de vlagă, numai piele și os.

Mâinile murdare de noroi țin încă de coadă târnăcopul așezat pe piept. Negura se destramă în

fâșii pe cer, dezvăluind înălțimi de un albastru ca de calcedonie, unde înaintează încet silueta suplă a unui avion. Niciun sunet n-ajunge până la ei, dar imaginea aparatului e de-ajuns ca să le ofere revelația uluitoare a unei realități paralele, remanența acelei lumi pe care au lăsat-o în urmă când au venit la Roches și care părea să nu mai existe.

Îl urmăresc cu privirea apărând și dispărând după cum se deplasează cumulușii străpunși de carlinga sa alungită, sclipitoare, ireală, înainte de a pieri cu totul pe după crestele munților, nelăsând în urmă decât o dâră de condens repede disipată în azur.

Tatăl se ridică sprijinindu-se-n coada târnăcopului, aruncă unealta și pleacă.

— Așteaptă-mă, îi spune băiatului fără să se uite la el.

Singur în fața mormântului, copilul nu se poate împiedica să se-apropie ca să se uite-n fundul gropii, la balta ocru care s-a format acolo și-n care se reflectă silueta lui aplecată, decupată pe albastrul cerului.

În spatele lui, nou-născuta s-a trezit, își ridică mânuțele către umbrele vaporoase ale crengilor, al căror foșnet încearcă să-l prindă. Băiatul se așază lângă fetiță și, văzând-o că hăpăie aer cu gura deschisă, îi duce delicat un deget la buzele mici. Sugarul înghite prima falangă și-o molfăie, liniștindu-se.

Stau acolo, în mirosul dulce-acrișor al boabelor de porumbar strivite, se uită multă vreme unul la altul, par să se recunoască sau să recunoască la celălalt permanența mamei și, pentru o clipă ruptă parcă din curgerea timpului, muntele îi înconjoară ca un sipet binevoitor și blând.

Apoi tatăl se-ntoarce.

A suit sicriul în roabă și l-a legat cu o chingă. Băiatul se ridică, se uită la el cum se apropie cu greu. Roata se lovește de pietre și coșciugul stă să se răstoarne când în dreapta, când în stânga. Ajuns lângă groapă, tatăl desface chinga și, cu o manevră anevoioasă, reușește să pună jos un capăt al sicriului, pe celălalt susținându-l cu mâinile. Îl așază pe marginea gropii și cade lat. Mirosul fructelor fleșcăite de porumbar se amestecă cu parfumul înțepător și dulceag care iese printre șipcile depărtate ale lăzii. Tatăl stă-n genunchi, cu mâinile pe pământ, zguduit de spasme violente, până când printre buze i se scurge-n iarbă un firicel de bilă galbenă.

Se șterge gâfâind la gură, coboară-n groapă și-i spune fiului să împingă către el sicriul. La început, copilul nu e-n stare să schițeze un gest măcar, dar tatăl arată spre coșciug cu o mână poruncitoare, cu unghii lungi și murdare. Fiul se supune și-mpinge cu toate puterile ca să facă sicriul să alunece pe iarba grasă, până la marginea gropii, unde picioarele-i fug de sub el pe noroi. Când sicriul se-nclină, simte cadavrul țeapăn al mamei izbindu-se de peretele de lemn. Tatăl îl prinde de-un colț, îl trage spre el, rezistă o vreme sub greutatea lui, apoi sicriu-i scapă și cade pe fundul gropii, împroșcându-i fața cu apă galbenă.

Iese cu greu din groapă, apucă din nou lopata și-o înfige în mormanul de pământ moale, dar fiul se interpune dintr-un salt între el și corpul mamei. Urlă la el din toți bojocii s-o lase-n pace, să nu se-apropie de ea. Jură că-l urăște și-ar vrea să fie el mort în fundul gropii ăleia, în lada aia. Îi cară la pumni cu toate puterile, în burtă, în piept, în brațe și tatăl

încasează impasibil, obosit sau hotărât, loviturile amortizate de țesătura hainelor lui îmbibate de apă. Până la urmă, fiul obosește și nu-l mai poate fulgera decât cu privirea înecată-n lacrimi, plină de furie și disperare.

— Poți să mă urăști cât vrei, spune tatăl, da-i prea târziu. Ce-i acolo, în coșciug, în fundul gropii ăsteia, nu mai e ea. E orice, numai ea nu.

Înfige din nou tăișul hârlețului în grămada de pământ, aruncă prima lopată în negura gropii, unde cade pe capacul de lemn cu un bufnet greu, iar copilul, neputincios de-acum, se uită la el cum umple mormântul, lăsând întunericul mineral din măruntaiele muntelui să înghită cadavrul.

Iar când termină de umplut groapa, când din existența mamei nu mai rămâne decât un dreptunghi de pământ răscolit peste care câmpia își va afirma curând drepturile de neoprit, fără măcar o cruce meșterită din două crengi și înfiptă strâmb în movila neagră ca să indice locul, tatăl își aprinde-o țigară și spune:

— Hai acasă.

Se urnește din loc, târându-și scheletul funest spre Roches, iar fiul, căruia i-au secat lacrimile, o ia-n brațe pe soră-sa, aruncă o ultimă privire către mormânt și pornește pe urmele lui.

Ca și cum viața ar fi putut să continue aici fără mamă, ca și cum tatăl ar fi așteptat de la fiu să ia față de el exact locul pe care-l ocupase el față de părintele său, reia și îndeplinește aceleași gesturi care, mai înainte, făceau parte din cotidianul lor la Roches — înainte ca realitatea să se spargă și să se facă țăndări —, acel cotidian sfâșietor, acea vrajă,

zilele acelea golite de orice, pline de prezența magnetică a muntelui.

După ce-a scos din casă salteaua și cearșafurile pătate cu negru, ca un giulgiu, le stropește cu benzină și le dă foc. Un fum gros împute Roches pe măsură ce năsălia aia își dezvăluie arzând arcurile și spuma sfârâindu-i în măruntaie. Stă pe marginea rugului și-l ațâță cu câte-un jet de benzină, cu fața lipsită de expresie, cu privirea ațintită-n mijlocul flăcărilor, iar când pleacă în sfârșit, e ca să taie lemne și să le facă stivă-n magazie.

Urmează zile mohorâte, în care toamna se instalează treptat, zile în care timpul pare egal, zorile și apusul alternând într-o lumină monocromă cu minime variații, sub o burniță neîntreruptă, cu muntele înghițit dimineața de un lințoliu de ceață.

Fiul se refugiază în compania nou-născutei. O hrănește, o schimbă, o leagănă, gata să vină în întâmpinarea oricărei nevoi a ei ca să-l poată ține la distanță pe tatăl care-i supraveghează pe furiș, când cu o privire inexpresivă, ca și cum doar trupul lui s-ar afla acolo, iar el l-ar fi părăsit, când cu un aer rătăcit.

Băiatul se-ntoarce în fiecare zi la mormântul mamei, unde ploaia și nopțile umede au turtit movila. Iarba cosită și întoarsă de cazma răsare deja din nou, palidă. Fiul aduce acolo pietrele de care tatăl curățase mai demult pământul pentru viitoarea grădină de legume și le aranjează pe mormânt construind un monument mărunt pe care depune buchete de flori de câmp târzii, ciulini, asteri și digitale cu corole uscate care foșnesc încetișor când un vânticel blând suflă peste câmpie.

Așa cum a văzut-o pe mamă făcând, își strânge pe furiș un băgăjel, niște flecuștețe de copil, pe care-l ascunde sub canapea când nu vede tatăl: câteva cutii de conserve, lapte praf, o lanternă, o pânză izotermă, niște gablonzuri, un tricou al mamei care i-a păstrat mirosul. Așteaptă, la fel de îngrozit de prezența furtunoasă a tatălui ca și de perspectiva de a eșua și el, dar la câteva săptămâni după înmormântarea mamei, când îl vede încărcând în roabă bidoanele ca să meargă să aducă apă, copilul știe că nu trebuie să piardă ocazia.

Trage cu urechea la sunetul plasticului care lovește tabla, la păcănitul regulat al roții pe ax în timp ce bărbatul se-ndepărtează pe cărarea străjuită de urzici, pe marginile căreia scuipă gros după ce și-a dres gâtul, și de cum se estompează zgomotul, copilul se repede la canapea, se-ntinde pe burtă pe dalele de beton ca să scoată ce-a ascuns până atunci și-ndeasă totul într-un rucsac.

Iese din casă și se duce la magazie. De când au ajuns la Roches, l-a văzut de multe ori pe tată descuind lacătul cu cifru, ascunzând micul mecanism cu roți dințate sub pulpa degetului mare, apoi răsucindu-l din nou, lăsând lacătul să atârne pe zăvor, cu toarta strălucind rece în lumină. Copilul e sigur de primele cifre, pe care le-a zărit în treacăt și le-a ținut minte. Acum caută cu gesturi febrile combinația ultimelor două, se uită peste umăr de frică să nu apară cumva taică-su, dar lacătul se împotrivește între degetele lui înțepenite de spaimă, nu dă la iveală niciun sesam, rotițele se-nvârt în gol pe axul lor.

Băiatului îi cad ochii pe târnăcopul cu care taică-su săpase groapa mamei, aruncat în iarbă. Îl târăște până la magazie, încearcă să-l ridice, cu mari

opinteli, dar capătul uneltei, prea greu, cade imediat la picioarele lui și ciocul se-nfige-n pământul moale. Îl apucă din nou, de data asta mai de sus, cu coada pe șold, lipită de osul bazinului, și lovește de mai multe ori lacătul. Târnăcopul deviază de fiecare dată, zgârie lemnul ușii, abia atinge zăvorul de metal. Brațele copilului tremură de atâta efort, i se taie respirația. Lasă jos unealta pentru o clipă, gata să renunțe, apoi o ridică din nou, își ia de două ori mai mult avânt și lovește urlând furios. De data asta, vârful nimerește zăvorul, care se desprinde de ușă.

Copilul lasă jos târnăcopul, apucă zăvorul cu ambele mâini. Proptindu-se cu talpa unui picior în ușă, trage cu toate puterile, până smulge zăvorul și cade pe spate. Se ridică dintr-un singur salt, se năpustește în magazie la sertarele dulapului de vase, le golește la picioarele lui. Cele trei gloanțe se rostogolesc pe jos printre toate vechiturile alea, dar pistolul nu e acolo. Copilul le ridică, le ține-n mînă și se uită la ele, e gata să renunțe și tocmai atunci vede cârpa murdară atârnând pe unul dintre rafturile de sus ale dulapului. Strecoară gloanțele într-un buzunar, se suie pe dulap, pune-un picior în golul sertarului și se ridică sprijinindu-se-n brațe până ce reușește să prindă cârpa cu vârful degetelor. Pachetul cade pe jos, dând la iveală pistolul, care zace acum, greu și mat, în praf. Fiul coboară de pe dulap, ia arma și se-ntoarce în casă.

Nou-născuta s-a trezit în mijlocul pătuțului amenajat într-o ladă de mere. Se uită la el cu ochi liniștiți cum bagă pistolul în rucsac și scoate doar un suspin lung când o-nvelește în pătură și-o ia în brațe. Băiatul merge la ușă, dă să iasă, dar se oprește, se răsucește și mai aruncă o privire către talmeș-

balmeșul infect din încăpere. Se-ntoarce, ia din vatră o surcică aprinsă la un capăt și-o așază pe canapea, în adâncitura dintre perne. Așteaptă să vadă că focul se-ntețește și mângâie șuierând catifeaua zdrențuită, apoi mai aruncă câteva vreascuri pregătite de tată lângă șemineu.

Se-ndepărtează cât de repede îl lasă povara sugarului și a rucsacului, nu în direcția potecii pe care plecase atunci cu mama și pe care riscă să se-ntâlnească cu tatăl, ci prin mijlocul câmpiei, către pădurile ruginii de zadă. Abia când ajunge la marginea pădurii se-ntoarce să contemple incendiul care nimicește Roches. Nu percepe decât un halou roșiatic în lumina care începe să scadă, lumină la fel de roșiatică, încât pare că focul a cuprins cerul întreg. O coloană înaltă de fum negru se deplasează spre vest.

Copilul a-mpietrit, cu aura incandescentă sclipindu-i în irisul albastru. Ce nu vede din locul din care privește își poate imagina: flăcările ajungând la grinzi și la bârne, trosnind cumplit pe măsură ce cuprind etajul, luând cu asalt furioase pereții, șarpanta, apoi tatăl care descoperă pe drumul de întoarcere casa mistuită de flăcări, lăsând din mâini roaba grea, plină cu bidoanele cu apă, și alergând spre Roches. O să cadă oare-n genunchi, o să înfrunte flăcările ca să caute printre dărâmături trupul fiului și al nou-născutei?

Băiatul trece de lizieră și se-afundă-n umbra arămie a pădurii. Înaintează printre copaci, dar îi vine greu s-o țină pe cea mică, care a adormit. Mușchii lui, mai devreme înțepeniți de spaimă, tremură acum. Cotește spre nuc în lumina tot mai slabă a zilei și, când ajunge, lasă jos sugarul, la

poalele copacului, lângă adâncitura dintre rădăcini, trage către el o creangă uscată, s-o aibă la-ndemână, împinge-n gaură rucsacul, apoi se strecoară și el cu sugarul și potrivește creanga ca să ascundă intrarea. Spațiul îngust îi lasă loc doar cât să scoată din rucsac bidonul cu apă, biberonul și laptele praf, să pregătească biberonul și s-o hrănească pe soră-sa, care suge înverșunată în timp ce-și plimbă degețelele pe fața lui. Fiul e cuprins acum de o imensă oboseală. În pădure e din ce în ce mai puțină lumină și se lasă un frig umed, încărcat cu mireasma nopții, a bălților, a lemnului și a ferigilor putregăite. Scoate din rucsac tricoul mamei și-și îngroapă fața-n el ca să-i respire mirosul.

Aude prin somn vocea tatălui. Se trezește brusc și sora lui tresare. Dincolo de creanga care ascunde gaura lor, băiatul ghicește pădurea cufundată-ntr-un întuneric algid. Condensul format de corpurile lor la un loc saturează cavitatea cu un aer jilav care duhnește acru. Băiatul adulmecă scutecul plin al bebelușului și se strâmbă.

Pentru o clipă, crede c-a visat doar vocea tatălui și dă să aprindă lanterna, dar vocea răsună din nou, strigându-l pe nume, atât de aproape încât tresare și se lovește cu creștetul de partea de sus a ascunzătorii, făcând să-i cadă bulgărași de pământ pe umeri. Se-aud pași, foșnet de ferigi, crengi rupte, o respirație hârâită.

Lumina unei lanterne străbate pădurea, se oprește o vreme asupra lor, fragmentată de creanga care-i ascunde; fiul își ține respirația, iar fasciculul de lumină trece mai departe în timp ce tatăl îl strigă din nou cu un glas disperat, rugător, pe care copilul nu i-l cunoaște. O imploră mut pe soră-sa să stea

cuminte, iar ea se uită la el cu o figură senină, cu nările abia fremătând la fiecare respirație.

Pașii tatălui se depărtează. Fiul așteaptă câteva minute bune, până când nu mai aude decât murmurul deja familiar al pădurii. Dă laoparte creanga de la intrarea-n gaură, scoate capul, inspectează împrejurimile și, cum nu vede niciun semn al prezenței tatălui, iese cu sugarul așezat pe piept, își recuperează rucsacul și-o ia la goană orbecăind prin pădure.

Merge spre torent. Vuietul lui îi acoperă pașii când se-apropie. Apa are reflexe de mercur și șerpuiește printre pietre ca o năpârcă moleșită. Aici, fiul se poate lipsi de lumina lanternei. Se oprește pe mal, o pune pe soră-sa pe-un bolovan plat, învelită-n pătură. Torentul îi învăluie într-o răcoare umedă care-l face să dârdâie. Desface scutecul nou-născutei, o șterge cu el, dă să-l curețe în apa înghețată care-i amorțește degetele, dar își dă seama că n-o să-l poată usca, așa că lasă cârpa în voia curentului.

Caută-n rucsac tricoul mamei, i-l înnoadă sugarului la mijloc și învelește copilul în pătură tocmai când o umbră uriașă, pe care-o zărește cu coada ochiului, îi atrage atenția și-i oprește orice mișcare. Un urs vine către ei, iese liniștit dintre copaci și respiră zgomotos. Blana sa cafenie și groasă are în lumina lunii reflexe de-un albastru spectral. Îngrozit, băiatul se ghemuiește deasupra surorii lui și nu mai mișcă. Ursul se apropie de torent, se adapă pe îndelete, fără grabă. Când își ridică din nou capul, din gură i se scurge apă. Se scutură, cască, dă la iveală colții maxilarelor puternice și intră-n râu. Copilul încearcă să se facă și mai mic, cu corpul adunat, paralizat deasupra sugarului. Simte ursul apropiindu-se, îi pătrunde în nări mirosul blănii

ude, bestiale și vegetale la un loc, ca și cum perii ei ar fi reținut izul jilav al pădurii. Animalul se-oprește lângă el, la nici doi metri, și-l adulmecă. Răsuflarea sa grea atinge ceafa băiatului, care își ridică doar un pic capul înspre el și vede pe piatră una dintre labele late, blana îmbibată cu apă, ghearele încovoiate. Apoi, ursul pare să-și piardă interesul pentru copil, se răsucește și pleacă de-a lungul râului cu aerul unui stăpân. Băiatul rămâne încă multă vreme nemișcat, cu coatele și genunchii amorțiți de durere, iar când, în sfârșit, îndrăznește să se ridice, din prezența ursului n-a mai rămas decât o urmă cenușie pe piatră.

Haloul galben al lanternei saltă pe pământ în ritmul pașilor lui, fără ca el să aibă nici cea mai mică idee în ce direcție merge. În jur, pădurea a devenit mai deasă, mai întunecată. Când se oprește, cu toate simțurile la pândă, deslușește zgomotul din jur, compus dintr-o mie de sunete infime: copaci care se leagănă-n vânt, frunze uscate căzând neîncetat, ghearele păsărilor de noapte care zgârie coaja crengilor pe care se așază ca niște gardieni clarvăzători.

Nou-născuta începe să geamă și să se-agite în brațele fiului. O chinuie foamea și setea. Băiatul știe că în curând va trebui să se oprească iarăși, dar deocamdată se pune în mișcare, o ia în sus pe o potecă și, la capătul unui urcuș obositor, ajunge la un teren plat și se vede obligat să meargă de-a lungul unei brâne pe care cresc pini piperniciți, cu rădăcinile înfipte chiar în piatră. Raza lanternei trece peste trunchiurile lor răsucite, peste stâncile pe care se scurg în dâre negre sevele și umezeala nopții, apoi

haloul e înghițit de o cavernă mare, astupată parțial de vegetație.

Fiul se oprește, scrutează adâncimile de nepătruns, se-ntreabă dacă n-o fi vreo veche mină ca aceea pe care a descoperit-o într-una dintre peregrinările lui sau poate vizuina ursului. Epuizarea îi domolește spaima; gâtlejul acesta deschis în trupul muntelui i se pare mai puțin înfricoșător decât perspectiva de a fi găsit de tată. Își croiește drum până-n bezna din peșteră, trece printr-un loc atât de strâmt încât un adult ar fi obligat să se aplece și descoperă o sală boltită de aproape trei metri înălțime. În aer plutește un miros de criptă umedă și rece.

Cu sora strânsă la piept, băiatul plimbă cercul lanternei peste formațiunile calcaroase care atârnă din plafon către sol în locul unde peștera se-nfundă în adâncuri cu ramificări secrete. Atenția îi e atrasă de niște pete stranii de pe un perete denivelat. Se-apropie și descoperă urmele unei picturi rupestre reprezentând o creatură cu labe delicate, cu capul purtând coarne cu o încrengătură complexă, ca niște rădăcini; animalul e urmărit de trei siluete omenești. Două sunt înarmate cu lănci, a treia nu poartă arme, dar o linie întunecată e înfiptă într-o parte a creaturii.

Fiul nu știe că niciun ochi de om n-a mai căzut asupra frescei din timpurile imemoriale când a fost pictată cu oxid de fier și cretă. E fascinat de apariția aceasta în raza lanternei; i se pare că aude bocănitul copitelor pe pământul tare și gâfâitul oamenilor, că simte groaza prăzii și emoția vânătorilor.

Se-ndepărtează până la urmă, pentru că i se-nvârte capul, și se lipește de-un perete. Îndreaptă lumina spre fața nou-născutei și-i vede pielea palidă, buzele vinețiii. Băiatul o frecționează așa cum îi fâcea lui mama ca să-l încălzească. Duce la gură mânuțele ei strânse într-ale lui și suflă pe ele aerul cald din piept. Când sora pare să-și fi revenit, își deschide canadiana și lipește bebelușul la pieptul său, desface pânza izotermă și și-o pune pe umeri. Scoate din rucsac o conservă de ton, înțeapă capacul și bea sucul. Mănâncă tonul mărunțit, având grijă să mestece încet. Mănâncă și câțiva dintre biscuiții pe care mama-l punea să-i moaie dimineața în lapte cald, și-l străfulgeră senzația singurătății sale fără margini, gândul că a pierdut-o pe mamă pentru totdeauna.

Îi revin în minte impresii ale prezenței ei iubitoare, ale atenției cu care-l înconjura, apoi imaginile corpului întrevăzut prin ușa dormitorului de la etaj, la Roches, a gropii noroite săpate-n pământ, a sicriului șubred, asamblat grosolan și bătut în cuie de tată. Iar dacă nu plânge, e pentru că se ridică-n el o ură înverșunată care face să-i bată inima și tâmplele, răspândindu-i-se până-n brațe și-n picioare. Își aude din nou numele, strigat undeva în pădure de vocea tatălui, din ce în ce mai gravă, spectrală, ca a muntelui însuși. Fiul scotocește-n rucsac, scoate pistolul și-l încarcă neîndemânatic cu cele trei gloanțe. Arma, docilă, se-nchide la loc cu un clinchet în mâinile lui de copil. Ascunzând sugarul în poala canadienei, fiul stinge lanterna și rămâne nemișcat, ținând strâns pistolul, cu ochii deschiși spre bezna deplină a peșterii.

Înainte să se crape de ziuă, întunericul e brăzdat de fulgere care dezvăluie mari vălătuci negri gata să se abată asupra muntelui. Începe să cadă o ploaie deasă, stăvilită o clipă de coroanele copacilor, după care stropii străpung frunzișul și lovesc cu zgomot pământul.

Băiatul a dormit doar pe apucate, tresărind la cel mai mic zgomot. Noaptea i s-a părut o lungă alunecare între veghe și vis, evocări ale mamei, reminiscențe ale unor urmăriri prin pădure despre care n-ar putea spune dacă mintea lui le-a creat din nimic ori dacă au aparținut altora înaintea lui.

Se scoală, face pipi la perete, umple bidonul cu apa de ploaie care se scurge pe bolovanul de la intrarea în peșteră. Încearcă să-și hrănească sora cu ce-a mai rămas din laptele din biberon, dar ea-și întoarce întruna capul. Pare slăbită, somnolentă și rebegită de frig. O înfofolește în pânza izotermă, își trage gluga și iese din adăpost.

Pădurea e cufundată într-o ceață deasă. Trunchiurile copacilor nu mai sunt decât linii negre cu vârfuri invizibile. Băiatul se uită-mprejur și nu reușește să se orienteze. Ploaia cade-ntruna, pașii îi alunecă pe covorul de frunze uscate, ca și cum muntele ar asuda acest humus ruginiu. Terenul e-n pantă abruptă și băiatul cade-n fund de mai multe ori, se ridică agățându-se de scoarța udă a copacilor. Merge multă vreme, obligat să fie prudent, cu senzația că pădurea se întinde, se distorsionează și se transformă la nesfârșit.

Și-atunci își vede tatăl, ori mai degrabă ghicește silueta tatălui la poalele unui perete stâncos, abia o poate deslușI în ceață, o umbră verticală și totuși frântă, înaintând printre copaci. Fiul se culcă pe spate în dosul unui trunchi căzut la pământ,

pândind zgomotul surd al apropierii tatălui. Se sprijină într-un cot ca să se uite peste copac, dar din cauza arborilor și-a ceții nu vede nimic. Stă smirnă în mirosul de lemn și de humus în descompunere, picurii de ploaie udându-i fața, cu trupușorul surorii nemișcat pe piept.

După o lungă așteptare, cum nu mai aude decât ropotul ploii, se ridică cu grijă și-și reia drumul. Ține nou-născuta cu o singură mână, cu cealaltă se-ajută ca să urce panta pe care-a pornit, se prinde de pietre, de rădăcini, de crengi căzute la pământ. Aude în spate pe cineva fugind și, când ajunge în vârf, se răsucește.

Bărbatul e la cincizeci de metri mai jos și, chiar dacă nu-i poate distinge bine fața, băiatul ar putea să jure că are privirea ridicată spre el. Se uită unul la celălalt fără să se miște; tatăl nu spune nimic, nici măcar nu-i pronunță numele. Poate că și-a epuizat cuvintele. Nu schițează niciun gest, ca și cum ar încerca să-l obișnuiască pe copil cu vederea lui, cu prezența lui, sau ca și cum ar cumpăni distanța dintre ei. Ridică încet ambele mâini, ca pentru a-l calma, face un pas către fiul care o ia imediat la goană, mâncând pământul. Tatăl se aruncă pe urmele lui în susul pantei abrupte, cade, se ridică și reia urcușul greu către fiul lui.

Pădurea se-ntinde împrejurul copilului, nebuloasă, ireală, învăluită totuși în lumina albă, uniformă a zilei. Aleargă drept înainte, dezorientat, cotește la întâmplare spre câte-un luminiș, obligat să ocolească trunchiurile căzute la pământ. Se oprește gâfâind să se uite-n jur, extenuat de fugă și de greutatea surorii lui, de la care îl dor deja brațele și spatele. Știe că nu mai poate rezista mult, că tatăl —

sau chestia aia, ființa aceea metamorfozată de Roches care a pretins la un moment dat dreptul de a-i fi tată —, cu pașii lui mai mari și mai rapizi, îl va ajunge până la urmă, undeva în mijlocul desișului fără scăpare al pădurii. Fiul merge totuși mai departe, împins de la spate de disperare și de frica aceea ancestrală, primitivă a prăzii hăituite fără încetare de vânător.

Încercând să se orienteze după lumina zilei, începe să urce o altă pantă, mai blândă, și încetinește. În jurul lui, copaci înalți, cu scoarța netedă și albă, pătată cu picățele negre, îndoită pe alocuri în fâșii lungi, ca și cum creșterea ar fi avut loc în urma unor năpârliri succesive. De crengi se leagănă niște frunze de un galben strălucitor. Fiul înaintează printre copaci, descoperă răni vechi făcute cu tăișul unor lame, pe care scoarța regenerată a format cicatrici bombate și livide. Din ele trebuie să se fi scurs odată multă sevă, curgând pe trunchiuri și închegându-se în timp în niște pete întunecate de vomă. Unii dintre mestecenii ăștia sunt morți; n-a mai rămas din ei decât tulpina dezgolită, împungând cerul, acoperită de mușchi verde. Alții au cedat până la urmă sub propria greutate, frângându-se în locul în care i-au slăbit loviturile de topor, și stau strâmb, sprijiniți de ramurile copacilor de-alături, ori prăbușiți la pământ. Pădurea de mesteceni argintii îi evocă băiatului un mare osuar, imaginile pe care le-a văzut în cărți, cu schelete de animale preistorice din care n-au mai rămas decât colții sau niște coaste albite, nemișcate. Peste rămurișul lor, buchete enorme de vâsc întind umbre fantomatice, presărate cu boabe translucide.

Vântul se-oprește și ceața se ridică, lasă să se vadă pe cerul plumburiu locul pe unde trece la înălțime joasă un stol de gâște cenușii, precedate de țipetele lor. Fiul își ridică spre ele obrazul șiroind de transpirație și de ploaie. Îngenunchează și-o pune pe soră-sa pe jos, îi scoate atent capul din pânza izotermă. Pleoapele nou-născutei sunt închise și-i arde fruntea; respiră repede și scurt. Băiatul suspină adânc, dar își reține imediat plânsul. Când se ridică, fetița deschide ochii. Cei doi copii se privesc, el îi face o promisiune tăcută înainte de a se depărta și a dispărea din raza privirii ei. Cu ultimele puteri, nou-născuta se pune pe plâns și glasul ei se ridică într-un strigăt înnebunit, disperat și sălbatic care sfredelește liniștea sepulcrală a mestecănișului.

Bărbatul își face apariția și înlemnește, lovit în plex de priveliștea pădurii de mesteceni. A ajuns aici condus de plânsetul fetiței. O vede, în scânteierea aurită a pânzei izoterme care foșnește în pumnișorii care-o tot mototolesc. Ploaia s-a domolit, dar peste acoperământul metalic continuă să cadă picături fine. Fără să arunce vreo privire spre trunchiurile sfâșiate ale mestecenilor, bărbatul străbate cu o greutate stranie spațiul care-l desparte de fetiță, abia ridicându-și piciorul din pământ la fiecare pas. Face mișcări de insectă, gesturi de fasmidă, de-o asemenea lentoare încât pare că în fiecare clipă muntele ar amenința să se despice sub pașii lui și să-l înghită și, când în sfârșit ajunge lângă nou-născută, se clatină în hainele lui ude leoarcă, cu gâtul frânt, ca și cum s-ar afla la picioarele propriului mormânt.

Nu-și aude fiul când iese dintre copacii unde stătuse la pândă, nu-l aude nici când se-apropie de el pe furiș, dar aude păcănitul cocoșului când fiul

armează pistolul în spatele lui. Își ridică fără mirare capul, se răsucește încet ca să vadă cu ochii lui de om nebun și sfârșit țeava care îi e îndreptată spre piept. Băiatul ține mânerul cu ambele mâini și nu clipește, ochii-i lucesc de-o furie veche, familiară și prea multă vreme ținută-n frâu.

Tatăl se caută-n buzunare cu degetele lui ca picioarele de păianjen, negre de mizerie și de pământ, și duce la gură, cu gesturi tremurânde, o țigară mototolită.